

GÜMÜŞHANE TİCARET VE SANAYİ ODASI
“GÜMÜŞHANE PESTİL VE KÖME İLE DÜNYAYA AÇILIYOR “
PROJESİ
UR GE İHTİYAÇ ANALİZİ RAPORU

Dr. Binhan Oğuz Berksoy
Metem Berksoy
Yasemin Demirdağ
Funda Suran

Bu rapor Ekonomi Bakanlığı 2010/8 UR-GE Tebliği Kapsamında Gümüşhane Ticaret ve Sanayi Odası tarafından yürütölmekte olan URGE Projesi İhtiyaç Analizi olarak STRATEKO EKONOMİK ARAŞTIRMA VE DANIŞMANLIK Ltd. Şti. tarafından hazırlanmıştır. Gümüşhane Ticaret ve Sanayi Odası'nın yazılı izni olmaksızın hiçbir şekilde paylaşılabilir, kopyalanamaz ve çoğaltılamaz.

İçindekiler

1. Projeye Genel Bakış	5
1.1 Projenin Künyesi	5
1.2 Araştırma Yöntemi	5
1.3 Araştırmada Kullanılan Veriler	7
2. Sektörel Makro Analiz	8
2.1 Sektör Tanımı	8
2.2 Sektörün Küresel Ölçekte Durumu	8
2.3 Küresel Ölçekte Lider Ülkeler	10
2.4 Küresel ve Ulusal Ölçekte Faaliyet Gösteren Dernekler Kuruluşlar	40
3. Türkiye’de Sektörün Analizi	41
3.1 Türkiye’de Sektörün Durumuna Genel Bakış	41
3.2 Türkiye’nin Küme Üretim Analizi	41
3.4 Türkiye Küme Ürünlerinin Dış Ticaret Analizi	44
3.5 Küme Ürünlerinin Dünya Ticaretindeki Yeri	46
3.6 Türkiye’nin Küme Ürünlerinde İhracatı Ülke Bazında Analiz	48
3.7 Türkiye’de Faaliyet Gösteren Dernek ve Kuruluşlar	53
4. Yerel/Bölgesel/Küme Analizi	54
4.1 Sektörün Bölgedeki Gelişimine Genel Bakış	54
5. Küme Firma Analizi	55
5.1 Firma Profilleri	55
5.2 Küme Değer Zinciri Ve İhtiyaç Analizi	55
5.3 Küme Haritası	61
5.4 Rekabet Baskıları Karşında Kümenin SWOT Analizi	66
6. Pazar Analizi	69
6.1 Önceliklendirilen ülkelerde ilk 5 tedarikçi, Türkiye’nin Konumu	69
7. Kümenin Yol Haritası	80
7.1 Küme Vizyonu ve Stratejik Hedefler	80
7.2 Stratejik Hedeflere Göre Önerilen Eğitim ve Danışmanlık Hizmetleri	81
7.3 Stratejik Hedeflere Göre Önerilen Yurtdışı Pazarlama ve Alım Heyeti Faaliyetleri	83
7.4 Hedef Ülkelerde Düzenlenen Fuarlar	88
8. Proje Performans Kriterleri	89
9. Kaynakça	90

TABLoların LİSTESİ

Tablo 1: Küme Küresel Analiz GTİP'leri	08
Tablo 2: Pestil ve Köme İle İlgili Üretilen Ürün Çeşitleri	08
Tablo 3: "Köme Pestil, Pekmez, Sirke" Değer Bazında Dünya İthalat ve İhracatı 2011-2015	09
Tablo 4: "Köme Pestil, Pekmez, Sirke" Miktar Bazında Dünya İthalat ve İhracatı 2011- 2015 /Ton	09
Tablo 5: "Köme Pestil, Pekmez, Sirke" Dünya İthalat ve İhracatında (2010- 2014) birim/Ton Fiyatları	10
Tablo 6: 2015 Yıl Sonu İtibariyle Seçilmiş Ülkelerin Pestil İhracat Sıralaması	10
Tablo 7: 2015 Yıl Sonu İtibariyle Seçilmiş Ülkelerin Pekmez İhracat Sıralaması	11
Tablo 8: 2015 Yıl Sonu İtibariyle Seçilmiş Ülkelerin Sirke İhracat Sıralaması	11
Tablo 9: "Köme Pestil, Pekmez, Sirke" Kümesi Ürünlerinde İlk 10 İthalat ve İhracatçı Ülke- 2015	12
Tablo 10: Dünyada En Çok "Pestil, Pekmez, Sirke" İhracatı Yapan İlk On Ülke, 2011-2015/Bin Dolar	13
Tablo 11: Türkiye'nin Dünya "Pestil, Pekmez, Sirke" İhracatı, 2011-2015 /1.000 ABD Doları	13
Tablo 12: Dünyada Değer Bazında En Yüksek "Pestil, Pekmez, Sirke" İhracatı Yapan İlk On Ülke	14
Tablo 13: Dünyanın İlk 10 Pestil İhracatçısı Ülke Değer Bazında, 201-2015	15
Tablo 14: Değer Bazında Türkiye'nin Dünya Pestil İhracatı, 2011-2015	15
Tablo 15: Dünyanın İlk 10 Pestil İhracatçısı Ülkenin Değer Bazında İhracat Pazar Payları	16
Tablo 16: Dünyanın ilk 10 Pestil İhracatçısı Ülke, Miktar Bazında 2011-2015 (Yıl/Ton)	17
Tablo 17: Miktar Bazında Türkiye'nin Dünya Pestil İhracatı, 2011-2015 (Yıl/Ton)	17
Tablo 18: Dünyanın İlk 5 Pestil İhracatçısından İthalat Yapan İlk 5 Ülke	18
Tablo 19: Değer Bazında Dünyanın İlk 10 Pekmez İhracatçı Ülkesi 2012-2015 / 1.000 ABD Doları	19
Tablo 20: Dünyanın İlk 10 Pekmez İhracatçısı Ülkesinin Değer Bazında İhracat Payları	20
Tablo 21: Dünyanın ilk 10 Pekmez İhracatçısı Ülke (Miktar Bazında), 2012-2015	21
Tablo 22: Dünyanın İlk 5 Pekmez İhracatçısı Ülkeden İthalat Yapan İlk 5 ülke	22
Tablo 23: Değer Bazında Dünyanın İlk 10 Sirke İhracatçısı Ülke, 2011-2015 / 1.000 ABD Doları	23
Tablo 24: Dünyanın İlk 10 Sirke İhracatçısı Ülke Değer Bazında İhracat Payları	24
Tablo 25: Dünyanın ilk 10 Sıradaki Sirke İhracatçısı Ülke, Miktar Bazında 2011-2015	25
Tablo 26: Dünyanın İlk 5 Sirke İhracatçısından İthalat Yapan İlk 5 Ülke	26
Tablo 27: Dünyada Değer Bazında En Yüksek "Pestil, Pekmez, Sirke" İthalatı Yapan İlk 10 Ülke	27
Tablo 28: Türkiye'nin Dünya "Pestil, Pekmez, Sirke" İthalatı, 2010-2014 /1.000 ABD Doları	27
Tablo 29: Dünyada Değer Bazında En Yüksek "Pestil, Pekmez, Sirke" İthalatı Yapan ilk 10 Ülke	28
Tablo 30: Değer Bazında Dünyanın İlk 10 Pestil İthalatçısı Ülkesi, 2011-2015/ 1.000 ABD Doları	29
Tablo 31: Değer Bazında Türkiye'nin Dünya Pestil İthalatı, 2011-2015/ 1.000 ABD Doları	29
Tablo 32: Dünyanın İlk 10 Pestil İthalatçısı Ülkenin Değer Bazında İthalat Payları	30
Tablo 33: Dünyanın ilk 10 Sıradaki Pestil İthalatçısı Ülke, Miktar Bazında 2011-2015	31
Tablo 34: Dünyanın İlk 5 Pestil İthalatçısına İhracat Yapan İlk 5 Ülke	32
Tablo 35: Değer Bazında Dünyanın İlk 10 Pekmez İthalatçısı Ülkesi, 2012-2015/ 1.000 ABD Doları	33
Tablo 36: Değer Bazında Türkiye'nin Dünya Pekmez İthalatı, 2012-2015/ 1.000 ABD Doları	33
Tablo 37: Dünyanın İlk 10 Pekmez İthalatçısı Ülkenin Değer Bazında İthalat Payları	34
Tablo 38: Dünyanın ilk 10 Sıradaki Pekmez İthalatçısı Ülke, Miktar Bazında 2012-2015	35
Tablo 39: Dünyanın İlk 5 Pekmez İthalatçısına İhracat Yapan İlk 5 Ülke	36
Tablo 40: Değer Bazında Dünyanın İlk 10 Sirke İthalatçısı Ülkesi, 2011-2015	37
Tablo 41: Değer Bazında Türkiye'nin Dünya Sirke İthalatı, 2011-2015	37
Tablo 42: Dünyanın İlk 10 Sirke İthalatçısı Ülkenin Değer Bazında İthalat Payları	38
Tablo 43: Dünyanın ilk 10 Sıradaki Sirke İthalatçısı Ülke, Miktar Bazında 2011-2015	39
Tablo 44: Dünyanın İlk 5 Sirke İthalatçısına İhracat Yapan İlk 5 Ülke	40
Tablo 45: Küresel Ölçekte Faaliyet Gösteren Dernekler ve Kuruluşlar	41
Tablo 46: Gümüşhane'deki Firmaların Toplam Üretim Miktarı (2009)	42
Tablo 47: Türkiye dut üretiminin en fazla yapıldığı İller (2003)	44
Tablo 48: Türkiye dut üretiminin yıllara göre dağılımı (2008:2015)	44
Tablo 49: "Pestil, Pekmez, Sirke" Kümesi Değer Bazında Türkiye İhracatı, 2011-2015	45
Tablo 50: "Pestil, Pekmez, Sirke" Kümesi Miktar Bazında Türkiye İhracatı, 2011-2015	45
Tablo 51: "Pestil, Pekmez, Sirke" Kümesi Değer Bazında Türkiye İthalatı, 2011-2015	46
Tablo 52: "Pestil, Pekmez, Sirke" Kümesi Miktar Bazında Türkiye İthalatı, 2011-2015	46
Tablo 53: "Pestil, Pekmez, Sirke" Değer Bazında Dünya İhracatı (2011- 2015)	46
Tablo 54: "Pestil, Pekmez, Sirke" Değer Bazında Türkiye İhracatı, 2011-2015	47
Tablo 55: "Pestil, Pekmez, Sirke" Değer Bazında Türkiye İhracatının Dünya İhracatındaki Payı	47
Tablo 56: Türkiye'nin Değer Bazında 2014 Yılı İhracatı ve Dünya İhracat Sıralaması	48
Tablo 57: "Pestil, Pekmez, Sirke" Miktar Bazında Dünya İhracatı (2012- 2015) /Ton	48
Tablo 58: "Pestil, Pekmez, Sirke" Kümesi Miktar Bazında Türkiye İhracatı, 2012-2015	48
Tablo 59: "Pestil, Pekmez, Sirke" Miktar Bazında Türkiye İhracatının Dünya İhracatındaki Payı	48

Tablo 60: Türkiye'nin Miktar Bazında 2014 Yılı İhracatı ve Dünya İhracat Sıralaması	49
Tablo 61: Türkiye'nin Pestil İhracatı, İlk 10 Ülke, 2011-2015/ 1.000 ABD Doları	50
Tablo 62: Türkiye'den Pestil İthal Eden İlk 10 Ülkenin Türkiye ihracatında Payları	51
Tablo 63: Türkiye'nin Pekmez İhracatı, İlk 10 Ülke, 2012-2015/ 1.000 ABD Doları	51
Tablo 64: Türkiye'den Pekmez İthal Eden İlk 10 Ülkenin Türkiye ihracatında Payları	52
Tablo 65: Türkiye'nin Sirke İhracatı, İlk 10 Ülke, 2011-2015/ 1.000 ABD Doları	53
Tablo 66: Türkiye'den Sirke İthal Eden İlk 10 Ülkenin Türkiye ihracatındaki Payları	53
Tablo 67: Türkiye'de Faaliyet Gösteren Dernek ve Kuruluşlar	54
Tablo 68: Gümüşhane Pestil ve Köme Miktarları	55
Tablo 69: Gümüşhane'deki Firmaların Toplam Üretim Miktarı (2009)	56
Tablo 70: Firmaların Pestil ve Köme Satışlarını Gerçekleştirdikleri İller (2009)	56
Tablo 71: Firmaların Ciro Aralıkları (12 firma bazlı)	63
Tablo 72: Küme Katılımcılarının Alt Yapı Durumu (14 firma bazlı)	64
Tablo 73: İhracat Potansiyeli olan Ülkelerde (İlk 5) İthalatçı ve Türkiye'nin Rekabet Durumu	72
Tablo 74: Potansiyel ve Hedef Pazarların İlk 5 Alıcılarına Uyguladıkları GV (Pestil)	77
Tablo 75: Dünyanın İlk 10 Pestil İhracatçısının Ton Başına Ortalama Satış Fiyatları- 2015	78
Tablo 76: Hedef Pazarların Dünyadan Ton Başına Ortalama İthalat Fiyatları (Pestil)	79
Tablo 77: Dünyanın İlk 10 Sıradaki Pekmez İhracatçısının Ton Başına Ortalama Satış Fiyatları	80
Tablo 78: Kümenin ihracat yaptığı ülkeler ve firma sayısı	85
Tablo 79: Türkiye'nin Potansiyel ve Mevcut Pazarları	86
Tablo 80: Kümenin Hedef Pazarları	87
Tablo 81: Hedef Ülkelerde Düzenlenen Fuarların Listesi	88

ŞEKİLLERİN LİSTESİ

Şekil 1: Tarım Bölgelerimize Göre Dut Üretim Değerleri	43
Şekil 2: Pestil ve Köme Değer Zinciri	57
Şekil 3: Kümenin Değer Zincirinde Tedarik/Satın Alma Başarı Faktörleri Değerlendirmesi	59
Şekil 4: Kümenin Değer Zincirinde Üretim Halkasında Başarı Faktörleri Değerlendirmesi	60
Şekil 5: Kümenin Değer Zincirinde İhracat Satış Halkasında Başarı Faktörleri Değerlendirmesi	60
Şekil 6: Kümenin Değer Zincirinde Ortak Hareket İçin Başarı Faktörleri Değerlendirmesi	61
Şekil 7: Küme Haritası	62
Şekil 8: Firmaların Kuruluş Yıllarına Göre Dağılımı	63
Şekil 9: Firmaların Ürün Çeşitlerine Göre Dağılımı	63
Şekil 10: Küme Üretim Kapasitesinin Durumu (14 firma bazlı)	64
Şekil 11: Küme Katılımcılarının Kapalı Üretim Alanlarının Durumu	64
Şekil 12: Firmaların Kalite Belgesi Türlerine Göre Dağılımı	65
Şekil 13: Kümenin İnsan Kaynakları Dağılımı	65
Şekil 14: Kümenin İhracat Yaptığı Ülkeler/Bölgeler	66
Şekil 15: Küme Firmalarının Hedef Pazar Tercihleri	66
Şekil 16: Kümenin Faktör Koşulları	67
Şekil 17: Kümenin Rekabet Yapısı	67
Şekil 18: Kümenin Talep Koşulları	68
Şekil 19: Kümedeki Tedarikçilerin ve Destekleyici Sektörlerin Varlığı	69
Şekil 20: İşbirliği Kuruluşları ve Kamu Kurumlarının Etkinliği	69
Şekil 21: Kümenin Vizyon Planı	80
Şekil 22: Vizyon Planı Çerçevesinde Odak Toplantısına Sunulan Eğitim İhtiyaçları	81
Şekil 23: Vizyon Planı Çerçevesinde Odak Toplantısına Sunulan Danışmanlık İhtiyaçları	82
Şekil 24: Vizyon Planı ile İlişkilendirilmiş Danışmanlık İhtiyaçları	83
Şekil 25: Proje Performans Kriterleri/Ölçüt	89

1. Projeye Genel Bakış

1.1 Projenin Künyesi

Bu rapor faaliyeti kapsamında 21 Haziran- 30 Ağustos 2016 tarihleri arasında hazırlanmıştır. İhtiyaç analizi saha çalışması Köme Pestil, Pekmez ve Sirke üretim, satış ve ihracatı yapan küçük ve orta büyüklükteki işletmeler tarafından yönetilmekte olan 11 firma için yürütülmüş ve tamamlanmıştır.

Raporun çıktıları temelde aşağıdaki amaçları hedeflemektedir:

- Köme Pestil, Pekmez ve Sirke sektörünün ülke ve bölge ekonomisine katkılarının ortaya konması
- Sektör genelinde ve firma özelinde ihracatçı firmaların ihtiyaç analizinin yapılması ve çıktılarının ortaya konması
- Rekabet gücünün artırılması önündeki engellerin tespit edilmesi ve sektöre yönelik teknik altyapı gereksiniminin tespiti
- İhracatın ülke bazında çeşitlenerek artması için yapılması gerekenlerin aktarılması

Her bir hedef ülkede rakip ülkeler, tehdit yaratan yeni güçlerin tespitinin yapıldığı bu proje ile ürün grupları bazında fırsatlar sunulabilecek, katılımcıların hedef ülkelerde pazar payının artırılmasına yönelik stratejiler ve eylem planları ortaya konarak ihracatlarının yükselmesine ve çeşitlenmesine destek verilecektir.

1.2 Araştırma Yöntemi

Çalışmalar 21 Haziran 2016 tarihinde firmaların katılımı ile gerçekleştirilen “Başlangıç Toplantısı” ile başlatılmıştır. Bu toplantıda İhtiyaç Analizi hakkında bilgilendirme yapılmış ayrıca danışman firma tarafından hazırlanan “Firma Profili Formları” dağıtılmış ve saha çalışması öncesinde firma profillerinin çıkarılmasına ve ön çalışma yapmaya olanak tanıyan bilgiler toplanmıştır. Başlangıç toplantısını takiben saha çalışması başlatılmış, açılış toplantısı 21 Haziran 2016 tarihinde gerçekleştirilmiş ve 10 haftalık bir süreçte tamamlanmıştır.

Kümeye dahil firmaların rekabet üstünlüğünü incelemek için değer zinciri yaklaşımı stratejik gruplar bazında uygulanmıştır.¹

Değer zinciri sektör faaliyetlerinin gerektirdiği yetkinliklerden hareketle firmaların işleyiş yapısı 3 temel alanda ele alarak incelenmiştir.

- Hammadde ve Yarı Mamul Tedarik
- Üretim
- Pazarlama ve Satış

Kümeye ve analize dahil olan firmaların rekabet üstünlüğü incelenmiş ve değer zincirinde yer alan önemli operasyonları rakiplerinden nerelerde daha iyi veya eksik yaptıkları tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu yaklaşım ile:

Zayıf halkalar nerededir? Nasıl güçlendirebilir? sorularının cevabı aranmıştır.

¹ Değer zinciri (value chain), bir hizmet veya ürünün, kavramsal gelişim noktasından başlayarak birçok üretim sürecinden geçerek (fiziksel değişim ve birçok değişik üretici hizmetlerinin katkısını da içermek üzere) nihai tüketiciye erişimine ve kullanım sonrasına dek bir parçası olduğu tüm operasyonları açıklayan aynı zamanda, bir işletmede katma değer nasıl ortaya çıkarıldığına yönelik bir modeldir.

Böylelikle değer zinciri analizleri sonucunda ortaya çıkan zayıflıkları, kümelenme girişimleri ile giderebilir miyiz? Nasıl giderebiliriz? Sorularına cevap olacak alt yapı hazırlanmıştır.

Katılımcı firmaların rekabet şartları stratejik grupları dahilinde faaliyette buldukları ve/veya bulunmayı planladıkları alt sektörde analiz edilmiştir.

Firmaların mevcut pazar paylarını korumaları ve bu payları arttırabilmeleri amacıyla çizecekleri yol haritası için benzerlik gösteren stratejiler gözetilmiştir.

Söz konusu durum analizinde katılımcıların rekabet faktörlerine dair değerlendirmeleri görüşmeler sırasında ve anketler çıktıkları ile elde edilmeye çalışılmıştır. Bu değerlendirmeler herbir faktör için 1 ve 5 arasında puan verilerek yapılmaya gayret edilmiştir.

Küme rekabet koşullarının firmalar açısından değerlendirildiği rekabet koşullarını belirleyen faktörler arasında aşağıdaki başlıklar bulunmaktadır.

- a. Müşteri ile ilişkilerde pazarlık gücü
- b. Tedarikçilerin pazarlık gücü
- c. İkame ürün tehditi,
- d. Yeni rakip tehditi
- e. Firmalar arası rekabet

Detayları ile aşağıda yer alan faktörler **M. Porter'ın Rekabet Elmas Modeli** temelinde hazırlanmıştır.²

Kümelenme düzeyi analizi için 4 ana başlık (Satın Alma Etkinliği, Pazarlama Etkinliği, Üretim Etkinliği, Kümelenme Kapasitesi-İşbirliği Yapma ve Gerçekleştirme Yeteneği) altında 19 farklı gösterge:

Hammadde ve Yarı Mamul Tedarikte Etkinlik: (4 alt gösterge)

- ❖ Ürünün Miktar Olarak Yeterli Olması
- ❖ Ürünün Maliyetinin Rekabetçi Olması,
- ❖ Ürünlerin Kalite Olarak Üstünlüğü
- ❖ Ürünün Pazara Uygun Cinslerinin Mevcudiyeti

Üretim/ Paketlemede Etkinlik (4 alt gösterge)

- ❖ Depolama Alt Yapı Yeterliliği
- ❖ Paketleme Alt Yapı Yeterliliği
- ❖ Depolama/Paketlemede Kalite Standartlara Uyum Depolama
- ❖ Paketlemede Maliyetlerin Rekabetçi Olması

Satış Pazarlamada Etkinlik (7 alt gösterge)

- ❖ İç Pazar Hâkimiyet /Direk Satış Kanallarına Hâkimiyet,
- ❖ Markalı Satış
- ❖ Dış Pazarda Hâkimiyet
- ❖ Hedef Pazarlarda Karlı Olabilmek,
- ❖ İhracatta Risk Dağılımının Dengeli olması

² "Rekabet edebilirlik hız koşusu değil bir maratondur." **M. Porter**

Modeldeki 4 ana unsur olan firma stratejisi ve rekabet, girdi koşulları, talep koşulları ve ilgili 2 ve destekleyen sanayi birimleriyle karşılıklı etkileşim halinde olmakta, devlet kurumları ve işbirliği kurumları ise destekleyici unsurlar olarak yer almaktadır

- ❖ İhracatta Uygun Organizasyon Yapısına Sahip Olmak,
- ❖ İhracat Hedef Pazarlarına Uygun Rekabetçi Lojistik)

İşbirliği Ortak Hareket Potansiyeli (4 alt gösterge)

- ❖ Ortak Tedarik,
- ❖ Ortak Üretim
- ❖ Ortak Pazarlama
- ❖ Ortak Lojistik

Geliştirilmiş olan her bir gösterge; kavramsal ve tanımlayıcı bir yöntemle, 5'li bir ölçek üzerinden (1:düşük seviyede, 2: orta seviyede, 3: oldukça iyi, 4: iyi, 5: çok iyi seviyede) puanlanmış ve her bir faaliyet alanı için ayrıca ortalamalar alınmıştır.

1.3 Araştırmada Kullanılan Veriler

Bu Araştırmada kullanılan temel istatistikî veriler ITC- TRADE MAP (International Trade Center) ve Birleşmiş Milletlerin veri tabanı olan COMTRADE ve EUROSTAT (Avrupa Birliği) veri tabanlarından alınmış, biçimlendirilmiş ve yorumlanarak potansiyel hedef pazarlar tespitinde kullanılmıştır.

ITC veri tabanı ülkelerin istatistik kurumlarından da veriler derleyerek veri tabanının daha güncel olmasını sağlamaktadır. Esas itibariyle devlet kaynaklarından gelen, 4 ve/veya 6 haneli GTİP'ler (Harmonised Code System) bazındaki istatistik veriler; yıllar, çeyrekler ve aylar itibariyle, ülkeler arasındaki ticari akışları değer ve ağırlık bazında vermektedir. Bu kaynaklar tamamen gümrüklerdeki fiili gerçekleşmiş aksiyon bilgilerine dayanmaktadır ve bu aksiyonlar rakamsal ve grafiksel olarak sorgulanıp, isteğe bağlı tablolar oluşturulabilecek formatlarda sunulmaktadır.

Söz konusu verilerin güvenilirliği önemlidir ve araştırmada kullanılan veri tabanları dünyadaki en güvenilir kaynaklar olarak (COMTRADE, EUROSTAT TRADEMAP) kabul edilirler. Bütün bunlara rağmen söz konusu verilerde dikkatle ele alınması gereken noktalar vardır. Uluslararası ticarete kullanılan Gümrük Tarife İstatistik Pozisyon numaralarının ilk 6 hanesi, Dünya Gümrük Örgütü (WCO) tarafından belirlenmiş olup, ekonomik birlikler (Avrupa Birliği gibi) ile ülkeler bazında aynı ürün için bu ilk 6 haneden sonra farklı numaralar kullanılabilir.

Bundan dolayı Türkiye ihracatı ile o ülkenin aynı maldaki Türkiye ithalatı farklılık gösterebilmektedir.

2. Sektörel Makro Analiz

2.1 Sektör Tanımı

Gümüşhane Ticaret ve Sanayi Odası'nın "Gümüşhane Pestil ve Köme ile Dünyaya Açılıyor" kümesi incelemesi için "Köme Pestil, Pekmez, Sirke" tanımı esastır.

2.1.1 Sektörün GTIP Numaraları

Gümüşhane Ticaret ve Sanayi Odası Pestil Köme, Pekmez ve Sirke ürün grubu üç üründen oluşmaktadır.

Tablo 1: Küme Küresel Analiz GTIP'leri

GTIP NO	İSİM
220900	Sirke
2007.99	Pekmez
170490	Pestil Köme

Kaynak: Trademap, Ağustos 2016

Tablo 2: Pestil ve Köme ile İlgili Üretilen Ürün Çeşitleri

Pestil Çeşitleri
Cevizli Kuşburnu Pestili
Fındıklı Dut Pestili
Cevizli Dut Pestili
Sade Dut Pestili
Köme Çeşitleri
Fındıklı Köme
Cevizli Köme
Pikolalı Köme

Kaynak: Üretici Firmalar, 2009

2.2 Sektörün Küresel Ölçekte Durumu

2014 yılı itibariyle "Köme Pestil, Pekmez ve Sirke" ürün grubuna ait tüm ürünler için dünya ithalatı 13,1 milyar dolar, dünya ihracatı 14 milyar dolardır.

2015 yılında ise "Köme Pestil, Pekmez ve Sirke" ürün grubuna ait tüm ürünler için dünya ithalatı 11,9 milyar dolar, dünya ihracatı 12,5 milyar dolardır.

Ürün grubuna dahil olan ürünler arasında, değer bazında, en çok ithalat ve ihracatı yapılan ürün Pestildir. Bu ürüne ait 2015 yılı ithalatı 9,1 milyar dolar, ihracatı 9,4 milyar dolardır. Son beş yıllık dönemde pestil ithalat ve ihracatı 2014 yılında en yüksek noktasına ulaşmış, 2015'te bu değerlerde bir miktar düşüş yaşanmıştır.

Ürün grubunda, değer bazında en yüksek ithalat ve ihracat pestilin ardından pekmeze aittir. 2015 yılı pekmez ithalatı 2,1 milyar dolar, ihracatı 2,6 milyar dolar olmuştur. Son beş yıllık dönemde

pekmez ithalat ve ihracatı da 2014 yılında en yüksek noktasına ulaşmış, 2015`te bu değerlerde bir miktar düşüş yaşanmıştır.

Sirke, dünyada 2015 yılında değer bazında ithalat ve ihracatı yapılan üçüncü sıradaki küme ürünüdür. 2014 yılı sirke ithalatı 689 milyon dolar, ihracatı 619 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Benzer olarak sirke ithalat ve ihracatı 2014 yılında son beş yılın en yüksek seviyesine ulaşmış ancak 2015`te bu değerlerde bir miktar düşüş yaşanmıştır.

Tablo 3: “Köme Pestil, Pekmez, Sirke” Değer Bazında Dünya İthalat ve İhracatı (2011- 2015)/ 1.000 ABD Doları

Dünya	2011	2012	2013	2014	2015
İthalat Toplamı	11.008.735	11.273.271	12.476.188	13.121.358	11.913.763
Pestil	8,538,031	8,734,297	9,584,717	10,070,478	9,127,396
Pekmez	1,920,213	1,958,000	2,232,099	2,361,877	2,166,868
Sirke	550,491	580,974	659,372	689,003	619,499
İhracat Toplamı	11.692.281	11.933.527	13.266.225	13.976.666	12.512.463
Pestil	8,821,051	8,952,059	9,982,524	10,565,535	9,394,142
Pekmez	2,333,720	2,429,240	2,683,711	2,791,863	2,555,474
Sirke	537,510	552,228	599,990	619,268	562,847

Kaynak: Trademap, Ağustos 2016

Tablo 4: “Köme Pestil, Pekmez, Sirke” Miktar Bazında Dünya İthalat ve İhracatı (2011- 2015) /Ton

Dünya	2011	2012	2013	2014	2015
Toplam İthalat	3.770.270	3.730.451	4.029.063	4.230.627	Miktar yok
Pestil	2.766.935	2.729.518	2.919.018	3.052.391	Miktar yok
Pekmez	1.003.335	1.000.933	1.110.045	1.178.236	Miktar yok
Sirke	Miktar Yok	Miktar Yok	Miktar Yok	Miktar Yok	Miktar Yok
Toplam İhracat	4.147.429	4.182.696	4.569.366	4.875.045	1.424.105
Pestil	2.853.009	2.856.967	3.092.160	3.391.243	Miktar Yok
Pekmez	1.294.420	1.325.729	1.477.206	1.483.802	1.424.105
Sirke	Miktar Yok	Miktar Yok	Miktar Yok	Miktar Yok	Miktar Yok

Kaynak: Trademap, Ağustos 2016

Değer bazında olduğu gibi miktar bazında da ürün grubunun en çok ithal ve ihraç edilen ürünü pestildir. 2014 yılında yaklaşık 3 milyon ton pestil ithal edilirken bu miktar ihracat için 3,4 milyon ton olmuştur. Değer bazındaki rakamlara paralel olarak miktar bazında da 2014 yılında bir artış görülmüştür. Ancak 2015 yılı için her üç ürünün ithalat verileri ile 2015 yılı pestil ve sirkenin ihracat verilerine rastlanmamıştır.

Miktar bazında 2014 yılında 1,1 milyon ton pekmez ithal edilirken, ihracat 1,5 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. Aynı sene dünya toplam sirke ithalatı verilerine ve ihracatı verilerine ulaşamamıştır.

Değer ve miktar bazında gözlenen paralel değişim pekmez için de geçerlidir. Ancak sirke için bir şey söylemek mümkün değildir. Bahse konu ürünlerin ithal ve ihrac fiyatlarında farklılık gözlemlenmiştir. Aşağıdaki tabloda birim fiyatları belirtilmiştir.

Tablo 5 : “Köme Pestil, Pekmez, Sirke” Dünya İthalat ve İhracatında (2010- 2014) birim/Ton Fiyatları

Dünya	2010	2011	2012	2013	2014
Dünya İthal Fiyatı ortalaması					
Pestil	3.086	3.200	3.284	3.299	Yok
Pekmez	1.914	1.956	2.010	2.005	Yok
Sirke	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok
Dünya İhrac Fiyatı ortalaması					
Pestil	3.115	3.195	3.260	3.153	Yok
Pekmez	1.803	1.832	1.817	1.882	1.794
Sirke	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok

Kaynak: Trademap, Ağustos 2016

2.3 Küresel Ölçekte Lider Ülkeler

Bu bölümde ülkelerin pestil, pekmez ve sirke üretim ve ihracat verilerinin kıyaslaması yapılması gerekmektedir. Ancak tüm araştırmalara rağmen sağlıklı dünya ve Türkiye üretim verilerine ulaşamamıştır (**Bu verilerin alınması lazım**) Bu nedenle bu bölümde küme ürünlerinin sadece dış ticaretteki yeri analiz edilmiştir.

2015 yılı itibariyle dünyada en fazla pestil ihracatı yapan ülkesi Almanya'dır. Almanya'yı sırasıyla; Çin, Belçika, Hollanda ve Meksika takip etmektedir.

Tablo 6: 2015 Yıl Sonu İtibariyle Seçilmiş Ülkelerin Pestil İhracat Sıralaması

Pestil (2015 yılsonu)	Dünya İhracatı Sırası*
Almanya	1.
Çin	2.
Belçika	3.
Hollanda	4.
Meksika	5.

Kaynak: Trademap, Ağustos 2016

2015 yılı itibariyle dünyada en fazla pekmez ihracatı yapan ülke Türkiye'dir. Türkiye'yi sırasıyla; Fransa, İtalya, Almanya ve Belçika takip etmektedir.

Tablo 7: 2015 Yıl Sonu İtibariyle Seçilmiş Ülkelerin Pekmez İhracat Sıralaması

Pekmez	Dünya İhracatı Sırası
Türkiye	1.
Fransa	2.
İtalya	3.
Almanya	4.
Belçika	5.

Kaynak: Trademap Ağustos, 2016

2015 yılı sirke ihracatında dünya liderliği ABD'dedir. Onu sırasıyla; Almanya, Fransa, Kanada, İngiltere takip etmektedir.

Tablo 8: 2015 Yıl Sonu İtibariyle Seçilmiş Ülkelerin Sirke İhracat Sıralaması

Sirke	Dünya İhracatı Sırası**
ABD	1.
Almanya	2.
Fransa	3.
Kanada	4.
İngiltere	5.

Kaynak: Trademap, Ağustos, 2016

2.3.1 Sektörde En Çok İhracat ve İthalat Yapan Ülkeler

“Köme Pestil, Pekmez, Sirke” ürün grubunda, tüm ürünlere genel bakıldığında, ilk on ithalatçı ve ihracatçı ülkeden 7 tanesinin hem ithalatçı hem de ihracatçı olduğu görülmektedir.

ABD, birinci sıradaki ithalatçı iken aynı zamanda 7. Sıradaki ihracatçı ülkedir. Almanya 2. Sıradaki ithalatçı iken 1. Sıradaki ihracatçıdır. Fransa, 4. Sıradaki hem ithalatçı hem de 10.sıradaki ihracatçıdır. Hollanda 6. Sıradaki hem ithalatçı hem de 5. Sıradaki ihracatçıdır. Belçika, hem 7. Sıradaki ithalatçı hem de 3. Sıradaki ihracatçıdır. İtalya, 8. Sıradaki ithalatçı hem de 6. Sıradaki ihracatçıdır. Çin hem 10.sıradaki ithalatçı hem de 2. Sıradaki ihracatçıdır.

İthalatta 3.sıradaki İngiltere'nin, 5. Sıradaki Kanada'nın ve 9. Sıradaki İsveç'in sadece ithalat yaptığı, ihracatta ilk on ihracatçı ülke arasında yer almadığı görülmektedir.

İhracatta ise 4. Sıradaki Türkiye'nin, 8. Ve 9. Sıralardaki Meksika ve İspanya'nın ise sadece ihracatçı olduğu, ilk on ithalatçı ülke listesinde yer almadıkları görülmektedir.

Üzerinde çalışılan ürün grubunda pek çok ülkenin hem alıcı hem de satıcı konumunda olması reeksportun varlığına işaret etmektedir

Tablo 9: "Köme Pestil, Pekmez, Sirke" Kümesi Ürünlerinde İlk 10 İthalat ve İhracatçı Ülke- 2015

İlk 10 İthalatçı ÜLKE	İlk 10 İhracatçı ÜLKE
ABD	Almanya
Almanya	Çin
İngiltere	Belçika
Fransa	Türkiye
Kanada	Hollanda
Hollanda	İtalya
Belçika	ABD
İtalya	Meksika
İsveç	İspanya
Çin	Fransa

Kaynak: Trademap, Ağustos 2016

2.3.1.2 Sektörde Küresel İhracatta Lider Ülkeler, Son 5 Yıllık İhracat Verileri ve Yüzdesel Dağılımları

Genel Olarak Dünya "Pestil, Pekmez, Sirke" İhracatı

Dünyada değer bazında en çok "pestil, pekmez, sirke " ihracatı yapan ülke Almanya'dır. Almanya 2011 yılında 1,136 milyon dolar olan ihracatını 2015 yılında %6,5 oranında arttırarak 1,209 milyon dolarlık ihracat rakamına ulaşmıştır.

Bu ülkeyi 2015 yılı ihracat rakamı 851 milyon dolar olan Çin izlemektedir. Çin son beş yıllık dönemde pestil, pekmez, sirke ihracatını %29 attırıştır. ABD'nin 2011 yılı ihracatı 662 milyon dolardan, 2015 yılında 851 milyon dolara yükselmiştir.

Belçika'da 2015 yılı itibariyle 821 milyon dolar üzerinde ihracat rakamına sahip 3. ülkedir. Türkiye ise 749 milyon dolar ihracatı ile 4. Sıradadır. Hollanda ise 702 milyon dolar ihracatı ile 5. Sıradadır.

İtalya, ABD, Meksika, İspanya ve Fransa ilk beş sıradaki ihracatçı ülkeleri takip etmektedirler. Değer bazında ihracatları 2014 yılı itibariyle 800 milyon doların altındadır.

Tablo 10: Dünyada En Çok "Pestil, Pekmez, Sirke" İhracatı Yapan İlk On Ülke, 2011-2015 /Bin ABD Doları

İhracatçılar	2011	2012	2013	2014	2015
Dünya	11.692.281	11.933.527	13.266.225	13.976.666	12.512.463
Almanya	1.135.921	1.195.144	1.282.370	1.361.836	1.209.256
Çin	661.785	696.495	777.666	861.465	851.249
Belçika	798.284	791.004	970.023	972.370	820.580
Türkiye	487.389	564.756	632.611	741.788	749.421
Hollanda	618.778	630.474	754.101	800.743	701.912
İtalya	570.653	601.906	711.053	766.793	666.195
ABD	451.372	516.837	575.646	638.143	646.702
Meksika	481.666	476.598	515.702	549.684	541.812
İspanya	521.516	538.112	608.655	641.088	528.543
Fransa	501.299	487.537	560.731	561.649	510.271

Kaynak: Trademap, Ağustos 2016

4. sıradaki Türkiye'nin 2015 yılı ihracatı 749 milyon dolardır. Türkiye son beş yıllık pestil, pekmez, sirke ihracatını %54 gibi ciddi bir oranda attırmıştır. Türkiye'nin 2011 yılı ihracatı 487 milyon dolardan, 2015 yılında 749 milyon dolara yükselmiştir.

Tablo 11: Türkiye'nin Dünya "Pestil, Pekmez, Sirke" İhracatı, 2011-2015 /1.000 ABD Doları

	2011	2012	2013	2014	2015
Türkiye	487.389	564.756	632.611	741.788	749.421

Kaynak: Trademap, Ağustos 2016

Dünyada en çok "Pestil, Pekmez, Sirke" ihracatı yapan ilk 10 ülke, 2014 yılı itibariyle toplam dünya ihracatının %56,5'sini gerçekleştirmektedir. Toplam ihracatın %9,7'sini Almanya, %6,2'sini Çin, %7'sini Belçika yapmaktadır. Takip eden Türkiye %5,3 ve Hollanda %5,7 ihracat oranlarına sahiptirler.

İtalya 2014 yılı dünya ihracatının %5,5'ini, ABD 4,6'sini gerçekleştirmektedir. Takip eden üç ülke ise Meksika %3,9, İspanya %4,6, Fransa %4 ihracat artış oranlarına sahiptir.

2015 yılında Almanya yine %9,7'sini, Çin %6,8, Belçika %6,6, Türkiye %6 ve Hollanda %5,6 oranında ihracat değerini artıran ülkelerdir.

Son beş yıllık ihracat oranlarına bakıldığında oransal olarak ihracat değerlerini en fazla artırabilen ülke Almanya'dır. Çin, Türkiye ve ABD son beş yılda ihracatını sürekli bir şekilde artıran ülkelerdir.

Diğer ülkelerin küçük düşüş ya da yükselişler yaşadığı görülmektedir.

Tablo 12: Dünyada Değer Bazında En Yüksek "Pestil, Pekmez, Sirke" İhracatı Yapan İlk On Ülkenin 2014 Yılı Toplam Dünya İhracatında Payları, %

İhracatçılar	2011	2012	2013	2014	2015
10 Ülkenin Dünyada Payı	53,3%	54,5%	55,7%	56,5%	57,7%
Almanya	9,7%	10,0%	9,7%	9,7%	9,7%
Çin	5,7%	5,8%	5,9%	6,2%	6,8%
Belçika	6,8%	6,6%	7,3%	7,0%	6,6%
Türkiye	4,2%	4,7%	4,8%	5,3%	6,0%
Hollanda	5,3%	5,3%	5,7%	5,7%	5,6%
İtalya	4,9%	5,0%	5,4%	5,5%	5,3%
ABD	3,9%	4,3%	4,3%	4,6%	5,2%
Meksika	4,1%	4,0%	3,9%	3,9%	4,3%
İspanya	4,5%	4,5%	4,6%	4,6%	4,2%
Fransa	4,3%	4,1%	4,2%	4,0%	4,1%

Kaynak: Trademap Ağustos 2016 verilerine dayalı Strateko hesaplamaları

Dünya Pestil İhracatı (GTİP 170490)

2014 yılı itibariyle, değer bazında dünyanın en büyük pestil ihracatçısı Almanya'dır. 2015 yılında da Almanya'nın bir miktar düşüşe rağmen liderliği devam ettirdiği görülmektedir. Almanya'nın 2015 yılı ihracatı 1 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

2015 yılında Almanya'yı, 755 milyon dolarlık ihracatıyla Çin takip etmektedir. Çin 'nin 2011 yılından beri istikrarlı bir artış içinde olduğu görülmektedir. Çin'i 659 milyon dolarlık ihracat ile Belçika takip etmektedir.

Belçika'nın 2011 yılından beri pestil ihracatında ikinci sırada olduğu, ancak 2015 yılındaki düşüşünün Almanya ve Çin'e göre fazla olmasından dolayı ikinciliği kaybettiği görülmektedir.

2014 yılında dördüncü sıradaki Hollanda 676 milyon dolar ve beşinci sıradaki Meksika 531 milyon dolarlık ihracat rakamlarına sahiptir. 2014 yılında her iki ülkenin ihracatının diğer ülkeler gibi düşüş kaydettiği görülmektedir. Takip eden beş büyük ihracatçının ihracat tutarları 500 milyon dolar ve altındadır.

Türkiye 2014 yılında, değer bazında 417 milyon dolar pestil ihracatı ile 9. sıradadır. Türkiye'nin 2015 yılı pestil ihracatı 359 milyon dolara düşmüştür.

Tablo 13: Dünyanın İlk 10 Pestil İhracatçısı Ülke Değer Bazında, 2011-2015/ 1.000 ABD Doları

	2011	2012	2013	2014	2015
Dünya	8.821.051	8.952.059	9.982.524	10.565.535	9.394.142
Almanya	931.079	962.647	1.042.427	1.129.965	1.022.407
Çin	564.148	591.600	671.907	753.530	755.125
Belçika	617.042	608.171	742.372	763.882	659.374
Hollanda	542.200	547.087	641.103	676.244	571.417
Meksika	454.692	455.963	494.549	530.700	523.305
İlk 5 Ülke	3.109.161	3.165.468	3.592.358	3.854.321	3.531.628
ABD	378.374	427.413	482.779	519.664	506.202
Kanada	402.474	437.156	452.424	464.479	452.635
İspanya	448.416	457.565	498.658	547.284	440.767
Türkiye	271.063	329.451	387.881	417.443	359.173
Polonya	209.902	230.916	288.361	315.839	321.101
On Ülke Toplam	7.928.551	8.213.437	9.294.819	9.973.351	9.143.134

Kaynak: Trademap, Ağustos 2016

Tablo 14: Değer Bazında Türkiye'nin Dünya Pestil İhracatı, 2011-2015/ 1.000 ABD Doları

	2011	2012	2013	2014	2015
Türkiye	271.063	329.451	387.881	417.443	359.173

Kaynak: Trademap, Ağustos 2016

İlk beş sıradaki ihracatçı ülke, toplam dünya pestil ihracatının %36'sını gerçekleştirmektedir. İkinci gruptaki beş ülkenin eklenmesi ile ilk on ülke ihracatı 2014 yılı itibariyle %57'e yükselmektedir.

İlk beş sıradaki ülkelerden Almanya dünya pestil ihracatının %11'lik kısmını gerçekleştirmektedir. Bu oran yakın takipteki Çin için %8, Belçika için %7 ve Hollanda ve Meksika için %6'sar dır. Takip eden ABD, Kanada, İspanya, Türkiye ve Polonya %5 ve altında dünya pestil ihracatı yapmaktadır.

2015 yılında Dünya ihracatında ilk on ülke değişmemekle birlikte sıralamalarında değişiklik olmuştur. Çin 2. sıraya yükselmiştir. Belçika 3. Sıraya gerilemiştir.

Tablo 15: Dünyanın İlk 10 Pestil İhracatçısı Ülkenin Değer Bazında İhracat Pazar Payları 2010-2014

İhracatçılar	2011	2012	2013	2014	2015
Almanya	11%	11%	10%	11%	11%
Çin	6%	7%	7%	7%	8%
Belçika	7%	7%	7%	7%	7%
Hollanda	6%	6%	6%	6%	6%
Meksika	5%	5%	5%	5%	6%
İlk 5 Ülke	35%	36%	35%	36%	38%
ABD	4%	5%	5%	5%	5%
Kanada	5%	5%	5%	4%	5%
İspanya	5%	5%	5%	5%	5%
Türkiye	3%	4%	4%	4%	4%
Polonya	2%	3%	3%	3%	3%
On Ülke Toplam	54%	58%	57%	57%	60%

Kaynak: Trademap Ağustos 2016 verilerine dayalı Strateko hesaplamaları

Dünya pestil ihracatına miktar bazında (ton/yıl) bakıldığında ilk on ülke sıralamasında değişiklikler olduğu görülmektedir. Ton bazında ihracat lideri yıllık 279 bin ton ile yine Almanya'dır.

Ancak ikincilik sırası değişmiş, değer bazındaki ihracatta 5. Sırada yer alan Meksika 2. Sıraya yükselmiştir. Meksika'nın miktar bazındaki pestil ihracatı 416 bin ton 2014 yılı ihracatına sahiptir.

Miktar ve değer bazında meydana gelen sıralama farklılığı ülkelerin birim ihracat fiyatlarından kaynaklanmaktadır.

Çin, Belçika ve Hollanda ihracat sırasıyla 3. 4. ve 5. sıralarını değer bazındaki gibi korumuşlardır.

İkinci beş ülke sıralaması da değişmiş ancak dört ülke aynı kalırken, değer bazında 10.sırada yer alan Polonya ilk on listesinde yer almazken, Kolombiya onuncu sıraya yerleşmiştir.

Değer bazında 9.sıradaki Türkiye, 2014 yılında 160 bin ton, 2015 yılında ise 142 bin ton pestil ihracatı gerçekleştirmiş ve 8. sırada yer almıştır.

Tablo 16: Dünyanın ilk 10 Pestil İhracatçısı Ülke, Miktar Bazında 2011-2015 (Yıl/Ton)

İhracatçılar	2011	2012	2013	2014	2015
Dünya	2.853.009	2.856.967	3.092.160	3.391.243	Miktar Yok
Almanya	236.204	240.651	249.025	278.994	287.001
Meksika	220.876	233.353	227.380	416.390	260.116
Çin	201.690	205.004	228.652	264.968	250.909
Belçika	183.841	194.597	217.827	207.416	219.315
Hollanda	130.958	138.432	152.545	158.061	155.403
İlk Beş Ülke	973.569	1.012.037	1.075.429	1.325.829	1.172.744
İspanya	114.557	122.413	132.452	152.626	151.100
ABD	118.747	130.101	143.059	148.610	142.794
Türkiye	103.004	125.063	146.156	159.686	142.258
Kanada	141.166	141.807	142.679	151.382	130.973
Kolombiya	92.963	93.650	91.005	90.422	76.528
On Ülke Toplam	1.544.006	1.625.071	1.730.780	2.028.555	1.816.397

Kaynak: Trademap, Ağustos 2016

2014 yılı itibariyle değer bazında 9. sırada yer alan Türkiye, miktar bazında 8. dünya ihracatçısıdır.

Türkiye'nin değer ve miktar bazında sıralamasındaki farklılık Türkiye ihracat birim fiyatının dünya ortalama ihracat fiyatınının altında olmasından kaynaklanmaktadır. (dünya ortalama pestil ihracat birim fiyatı: 3.115 \$ /ton iken Türkiye ortalama pestil ihracat birim fiyatı:2.614 \$/ton)

Tablo 17: Miktar Bazında Türkiye'nin Dünya Pestil İhracatı, 2011-2015 (Yıl/Ton)

	2011	2012	2013	2014	2015
Türkiye	103.004	125.063	146.156	159.686	142.258

Kaynak: Trademap, Ağustos 2015

Yukarıda da bahsedildiği gibi, 2014 yılında dünya pestil ihracatının değer bazında %36`dan fazlası Almanya, Çin, Belçika, Hollanda ve Meksika tarafından gerçekleştirilmektedir.

Bu ülkelerin her birinin dünya pestil ihracatındaki payı %6 ve üzerindedir.

Ülkelerin en önemli alıcıları incelendiğinde, coğrafi konumun ön plana çıktığı görülmektedir. Genel olarak her ihracatçı için en önemli ilk iki ithalatçı yakın coğrafyada yer almaktadır.

Tablo 18: Dünyanın İlk 5 Pestil İhracatçısından İthalat Yapan İlk 5 Ülke (Bin ABD Doları)

İhracatçılar	Değer Bazında 2014 Yılı İhracatı	Değer Bazında 2014 Yılı İhracat Payı	Değer Bazında 2015 Yılı İhracatı	İhracat Yapılan İlk Beş Ülke 2015 Yılı
Almanya	1.129.965	11%	1.022.407	İngiltere 12% ABD 9% Avusturya 8% Hollanda 8% Polonya 7%
Çin	753.530	7%	755.125	ABD 18% Filipinler 17% Avustralya 6% Malezya 6% Endonezya 5%
Belçika	763.882	7%	659.374	Hollanda 22% Almanya 22% Fransa 14% İngiltere 11% İtalya 3%
Hollanda	676.244	6%	571.417	Almanya 20% Belçika 17% Fransa 13% İngiltere 11% İsveç 5%
Meksika	530.700	5%	523.305	ABD 91% Guatemala 1% Kanada 1% Kolombia 1% Kosta Rika 1%
İlk 5 Ülke	3.854.321	36%	3.531.628	
Türkiye	417.443		359.173	ABD 14% Irak 9% İngiltere 7% Almanya 6% Serbest Bölge 5%

Kaynak: Trademap, Ağustos 2016

Dünya Pekmez İhracatı (GTİP 200799)

Türkiye 387 milyon dolarlık 2015 yılı ihracatı ile dünyanın en büyük pekmez ihracatçısı konumundadır. 2011 yılından beri dünya pekmez ihracatında lider olan Fransa 2015 yılında liderliği Türkiye'ye kaptırıştır. 2015 yılında ikinci sıradaki Fransa 299 milyon dolarlık ihracat değerine sahiptir. Pekmez ihracatında İtalya, Almanya ve Belçika sırasıyla 3., 4., ve 5. sırada yer almaktadır. Bu ülkelerin ihracat değerleri sırasıyla 196 milyon dolar, 158 milyon dolar ve 156 milyon dolardır.

2015 yılı ilk beş ihracatçıyı takiben Hindistan 132 milyon dolarlık ihracat ile altıncı sıraya sahiptir. Şili, Hollanda, ABD ve Çin ise 130 milyon doların altında ihracat değerlerine sahip ancak ilk on dünya ihracatçısı arasında yer alan ülkelerdir.

2015 yılında Türkiye pekmez ihracatını 387 milyon dolara çıkarırken, ikinci sıradaki Fransa 299 milyon dolara, İtalya 196 milyon dolara, Almanya 158 milyon dolara, Belçika 155 milyon dolara düşürmüştür. 2015 yılında birçok ülkenin ihracat değeri düşerken, Türkiye, Hindistan, Hollanda, ABD ihracatı değer olarak artmıştır.

Tablo 19: Değer Bazında Dünyanın İlk 10 Pekmez İhracatçı Ülkesi, 2012-2015/ 1.000 ABD Doları

İhracatçılar	2011	2012	2013	2014	2015
Dünya	2.333.720	2.429.240	2.683.711	2.791.863	2.555.474
Türkiye	213.730	232.598	241.868	320.811	387.042
Fransa	289.487	280.633	323.305	322.435	299.410
İtalya	141.726	156.775	198.596	226.028	195.663
Almanya	175.353	202.387	208.109	197.470	157.644
Belçika	177.012	178.621	222.809	202.584	155.495
5 ülke toplamı	997.308	1.051.014	1.194.687	1.269.328	1.195.254
Hindistan	75.776	81.695	113.298	112.872	132.305
Şili	159.769	181.410	175.628	188.662	129.069
Hollanda	71.722	78.066	106.343	116.002	117.398
ABD	54.036	67.355	65.007	86.692	102.250
Çin	87.052	92.936	92.249	92.496	81.412
10 ülke toplamı	1.445.663	1.552.476	1.747.212	1.866.052	1.757.688

Kaynak: Trademap, Ağustos 2016

2015 yılında ilk beş pekmez ihracatçısı ülke, değer bazında, toplam dünya ihracatının %47'sini, ilk on ülke ise % 69'unu gerçekleştirmektedir. Türkiye toplam dünya ihracatının %15' ni, Fransa %12'sini, İtalya %8'ini, Almanya ve Belçika ise %6'sharını gerçekleştirmektedir.

Hindistan, Şili, Hollanda, ABD ve Çin'in dünya pekmez ihracatında payları (değer bazında) %5 ve altındadır.

Son üç yılda küresel pekmez ihracatında yer alan ilk on ülkenin toplam ihracatının her yıl %2 oranında arttığı, ancak 2015 yılında dünya pestil ihracatında azalma kaydedildiği görülmektedir.

Türkiye'nin son üç yılda pekmez ihracatını sürekli artırdığı, dünya ihracatındaki payının sırasıyla %9 %11 ve %15 olduğu görülmektedir.

İtalya pekmez ihracatındaki payını son üç yılda korurken, Almanya ve Belçika'nın %1 er lik azalma kaydettiği görülmektedir.

Hindistan, Hollanda ve ABD son üç yılda ihracattaki paylarını %1 artırmış, Şili ise %2 oranında düşürmüş, Çin ise sabit bir seyir izlemektedir.

Tablo 20: Dünyanın İlk 10 Pekmez İhracatçısı Ülkesinin Değer Bazında İhracat Payları Değişimleri

İhracatçılar	2013	2014	2015
Türkiye	9%	11%	15%
Fransa	12%	12%	12%
İtalya	7%	8%	8%
Almanya	8%	7%	6%
Belçika	8%	7%	6%
5 ülke toplamı	45%	45%	47%
Hindistan	4%	4%	5%
Şili	7%	7%	5%
Hollanda	4%	4%	5%
ABD	2%	3%	4%
Çin	3%	3%	3%
10 ülke toplamı	65%	67%	69%

Kaynak: Trademap Ağustos 2016 verilerine dayalı Strateko hesaplamaları

Miktar bazında dünyanın ilk sıradaki pekmez ihracatçısı 165 bin ton 2014 yılı ihracatı ile Şili'dir. 121 bin ton ile İtalya ikinci sırada, Hindistan 116 bin ton ile 3. sıradadır. Ekvator 96 bin ton ile 4. Fransa 79 bin ton ile 5. Sırada yer almaktadır.

2015 yılında Şili pekmez ihracatını miktar bazında 125 bin tona düşürürken, İtalya 119 bin tona Hindistan 113 bin tona, Ekvator 93 bin tona düşerken, Fransa 83 bin tona yükseltmiştir.

11.sıradaki Türkiye miktar bazında 2014 yılında 59 bin ihracat gerçekleştirmiş ve 8.sırada yer almıştır. 2015 yılında ise 57 bin tona düşürmüş ve 11.sıraya gerilemiştir.

Tablo 21: Dünyanın ilk 10 Pekmez İhracatçısı Ülke (Miktar Bazında), 2011-2015 (Yıl/Ton)

İhracatçılar	2011	2012	2013	2014	2015
Dünya	1.294.420	1.325.729	1.477.206	1.483.802	1.424.105
Şili	155.968	166.223	158.349	165.335	125.356
İtalya	85.154	93.649	119.532	120.918	119.277
Hindistan	62.135	75.718	97.992	116.321	113.401
Ekvator	83.841	80.603	88.777	95.833	93.029
Fransa	75.564	72.055	80.573	79.244	83.304
5 ülke toplamı	462.662	488.248	545.223	577.651	534.367
Belçika	75.166	76.431	87.372	79.447	77.604
Almanya	60.658	70.338	71.476	69.930	70.048
Hollanda	45.142	48.513	51.441	53.932	64.324
Çin	80.094	75.390	72.094	71.751	58.926
ABD	32.205	39.368	37.430	49.999	58.645
10 ülke toplamı	755.927	798.288	865.036	902.710	863.914
Türkiye (11.sıra)	44.665	52.399	57.200	58.972	56.882

Kaynak: Trademap, Ağustos 2016

2014 yılı itibariyle dünya pekmez ihracatının değer bazında %45'ini Türkiye, Fransa, İtalya Almanya ve Belçika gerçekleştirmektedir. İlk on ülke ise küresel ihracatın %67'sine sahiptir. 2015 yılında ilk beş ülke küresel pekmez ihracatının %47'sini, ilk on ülkede %69'unu gerçekleştirmektedir.

Tablo 22: Dünyanın İlk 5 Pekmez İhracatçısı Ülkeden İthalat Yapan İlk 5 Ülke (Bin ABD Doları)

İhracatçılar	Değer Bazında 2013 Yılı İhracatı	Değer Bazında 2014 Yılı İhracat	Değer Bazında 2015 Yılı İhracatı	İhracat Yapılan İlk Beş Ülke 2015 Yılı*
Türkiye	241.868	320.811	387.042	Almanya 39% Belçika 13% Avusturya 8% Fransa 6% İtalya 5%
Fransa	323.305	322.435	299.410	ABD 14% İngiltere 14% Almanya 9% Japonya 7% Belçika 7%
İtalya	198.596	226.028	195.663	Almanya 28% Fransa 27% Hollanda 6% Belçika 5% İngiltere 5%
Almanya	208.109	197.470	157.644	İtalya 21% Fransa 16% Hollanda 10% İngiltere 10% Avusturya 6%
Belçika	222.809	202.584	155.495	Fransa 26% Almanya 24% Hollanda 14% İngiltere 10% İtalya 2%
5 ülke toplamı	241.868	320.811	387.042	

Kaynak: Trademap, Ağustos 2016

Dünya Sirke İhracatı (GTİP 220900)

Dünyanın değer bazında en çok sirke ihracatı yapan ülkesi açık ara ile İtalya'dır. İtalya 2014 yılı itibarıyla yaklaşık 322 milyon dolarlık ihracat yapmıştır. İtalya kendisini ikinci sırada takip eden İspanya'nın 10 katına yakın ihracat yapmaktadır. İspanya'nın 2014 yılı ihracatı 35 milyon dolardır. (İspanya 2011 yılından beri ikinci sıradadır.)

Üçüncü sırada bulunan Almanya 2014 yılında 34 milyon dolarlık ihracat yapmıştır. İlk beş pekmez ihracatçısı ülke arasında 4. olan Fransa ve 5. olan ABD sırasıyla 33 milyon dolar ve 32 milyon dolarlık ihracat değerlerine sahiptir.

İlk beş ülkeyi takip eden ikinci beş ülke sırasıyla Japonya, Çin, İngiltere, Yunanistan ve Hollanda'dır. 2014 yılında bu ülkelerin ihracatları ülke başına 20 milyon doların altındadır.

2015 yılında İtalya'nın ihracatında bir miktar gerileme görülmele birlikte dünya sirke ihracatında liderliğini tartışmasız sürdürmektedir. İlk onda yer alan ülkelerden ABD dışında tüm ülkelerin 2015 yılı ihracat değerlerinde düşme meydana gelirken, ABD'nin ihracatını 32 milyon dolardan 38 milyon dolara çıkardığı görülmektedir. Bu yükselme ile ABD ikinci sıraya yerleşmiştir. ABD'yi İspanya, Almanya ve Fransa takip etmektedir. Bu ülkelerin tümünde ihracat değeri düşme kaydetmiştir.

Türkiye 2014 ve 2015 yılı dünya sirke ihracatında 4 milyon dolar ve 3 milyon dolar ile 20. sırada yer almaktadır.

Tablo 23: Değer Bazında Dünyanın İlk 10 Sirke İhracatçısı Ülke, 2011-2015/ 1.000 ABD Doları

İhracatçılar	2011	2012	2013	2014	2015
Dünya	537.510	552.228	599.990	619.268	562.847
İtalya	294.955	288.683	315.520	321.823	271.710
ABD	18.962	22.069	27.860	31.787	38.250
İspanya	30.719	32.335	34.488	35.308	33.121
Almanya	29.489	30.110	31.834	34.401	29.205
Fransa	25.978	25.893	31.318	33.428	29.050
5 ülke toplam	400.103	399.090	441.020	456.747	401.336
Japonya	17.694	18.540	16.874	18.702	16.727
Çin	10.585	11.959	13.510	15.439	14.712
İngiltere	11.365	11.013	10.988	12.479	14.379
Hollanda	4.856	5.321	6.655	8.497	13.097
Yunanistan	14.185	16.731	18.478	14.914	12.082
10 ülke toplam	458.788	462.654	507.525	526.778	472.333

Kaynak: Trademap, Ağustos 2016

İlk beş ülke, son beş yılda dünya sirke ihracatının %70'den fazlasını gerçekleştirmiştir. Liderliği 2011 yıldan beri sürdüren İtalya, dünya sirke ihracatının %50'den fazlasını gerçekleştirmiştir. Ancak 2011 yılına göre her yıl düşüş göstermektedir. 2011 yılında %55 olan ihracat oranı, 2013 yılında %53'e, 2014 yılında %52'ye ve 2015 yılında %48'e düşmüştür.

İkinci sıradaki ABD, ihracattaki payını sürekli artırmış, 2011 yılında %4 olan pay, 2013-2015 yılında %5, 2015 yılında ise ciddi bir artış ile %7'e yükselmiştir.

İspanya, son beş yılda %6 lık pay ile sabit kalmış ve 3. Sıradaki yerini korumuştur. Almanya %5 lik payını sadece 2014 yılında %6'a çıkarmış, 2015 yılında yeniden %5'e gerilemiştir.

Fransa son beş yılda %5 lik payını korumuştur. 6.sıradaki Japonya'nın da son beş yılda %3 lük payını koruduğu görülmektedir.

Çin ve İngiltere son dört yılda %2 olan paylarını 2015 yılında %3'e çıkarmıştır.

Hollanda benzer şekilde son dört yılda %1 olan payını, 2015 yılında %2'ye çıkarmıştır. Yunanistanın 2011 den beri %3 lük payı son iki yılda %2'ye düşmüştür.

Tablo 24: Dünyanın İlk 10 Sirke İhracatçısı Ülkesinin Değer Bazında İhracat Payları Değişimleri, 2010-2014

İhracatçılar	2011	2012	2013	2014	2015
İtalya	55%	52%	53%	52%	48%
ABD	4%	4%	5%	5%	7%
İspanya	6%	6%	6%	6%	6%
Almanya	5%	5%	5%	6%	5%
Fransa	5%	5%	5%	5%	5%
5 ülke toplam	74%	72%	74%	74%	71%
Japonya	3%	3%	3%	3%	3%
Çin	2%	2%	2%	2%	3%
İngiltere	2%	2%	2%	2%	3%
Hollanda	1%	1%	1%	1%	2%
Yunanistan	3%	3%	3%	2%	2%
10 ülke toplam	85%	84%	85%	85%	84%

Kaynak: Trademap Ağustos 2016 verilerine dayalı Strateko hesaplamaları

Miktar bazında dünya sirke ihracatına bakıldığında, lider konumdaki beş ülkenin dördünün değişmediği görülmektedir. İkinci sıradaki ABD'nin miktar bazında sekinci sıraya gerilediği görülmektedir.

Lider konumdaki İtalya 2014 yılında 120 bin ton sirke ihraç etmiştir. İspanya'nın dünyaya sirke ihracatı aynı dönemde 36 bin tondur. Almanya'nın 48 bin ton Fransa'nın 37 bin ton ve Yunanistan'ın 31 bin ton ihrac kaydetmiştir. 8. sıradaki ABD'nin ise ihracat miktarı 17 bin tondur.

Değer bazında ikinci olan ABD'nin miktar bazında 8.sırada olması, yüksek birim fiyattan ihracat gerçekleştirdiğini göstermektedir.

2012 yılında ikinci sırada yer alan Almanya'nın 2015 yılında 47 bin ton ile üçüncü sıraya gerilemiştir.

Türkiye ise dünya sirke ihracatında miktar bazında 18.sırada yer almaktadır. Türkiye'nin son beş yılda sürekli artış gösterdiği görülmektedir.

Tablo 25: Dünyanın ilk 10 Sıradaki Sirke İhracatçısı Ülke, Miktar Bazında 2011-2015 (Yıl/Ton)

İhracatçılar	2011	2012	2013	2014	2015
Dünya	Miktar Yok	Miktar Yok	Miktar Yok	Miktar Yok	Miktar Yok
İtalya	106.402	112.604	108.365	119.976	119.207
İspanya	75.107	36.917	33.778	36.303	47.910
Almanya	45.903	45.783	44.288	48.021	46.674
Fransa	24.171	32.073	36.658	37.142	36.973
Yunanistan	35.281	41.484	40.625	31.463	32.875
5 ülke toplamı	286.864	268.861	263.714	272.905	283.639
Çek Cum	12.514	14.260	15.464	21.086	25.745
Hollanda	7.459	7.347	7.194	12.460	25.685
ABD	10.539	12.562	15.858	17.073	20.562
Slovakya	1.481	3.151	11.522	15.073	14.885
İngiltere	12.316	13.621	10.929	11.421	14.049
10 ülke toplamı	331.173	319.802	324.681	350.018	384.565

Kaynak: Trademap, Ağustos 2016

Dünya sirke ihracatının değer bazında %74'ünü İtalya, ABD, İspanya, Almanya ve Fransa gerçekleştirmektedir. Bu ülkelerden İtalya dünya sirke ihracatında %52'sini, ABD %5, İspanya %6, Almanya %6, Fransa %5 oranda pazar payına sahiptir.

Ülkelerin değer bazında en önemli alıcıları incelendiğinde, coğrafi konumun ön plana çıktığı görülmektedir. Her ihracatçı ülke için en önemli ilk iki ithalatçı ülke yakın coğrafyada yer almaktadır. Bunun tek istisnası ABD'dir. ABD komşu olarak sadece Kanada'ya satış yapmaktadır. Diğer alıcı ülkeler S. Arabistan, Avustralya, Filipinler ve BAE'dir.

Sirke ihracatında lider olan İtalya'nın en fazla satışı %29 lık pay ile ABD'ye, %17 Almanya'ya, %8 Fransa'ya, %5 İngiltere ve Kanada'ya ve %4 İsviçre'ye gerçekleştirmiştir.

Tablo 26: Dünyanın İlk 5 Sirke İhracatçısından İthalat Yapan İlk 5 Ülke (Bin ABD Doları)

İhracatçılar	Değer Bazında 2014 Yılı İhracatı	Değer Bazında 2014 Yılı İhracat Payı	Değer Bazında 2015 Yılı İhracatı	İhracat Yapılan İlk Beş Ülke
İtalya	321.823	52%	271.710	ABD 29% Almanya 17% Fransa 8% İngiltere 5% Kanada 5% İsviçre 4%
ABD	31.787	5%	38.250	Kanada 45% S.Arabistan 7% Avustralya 5% Filipinler 5% BAE 4%
İspanya	35.308	6%	33.121	ABD 22% Fransa 21% İngiltere 14% İtalya 10% Hollanda 4%
Almanya	34.401	6%	29.205	Hollanda 13% İtalya 11% Avusturya 10% Fransa 10% İsviçre 7%
Fransa	33.428	5%	29.050	ABD 17% Belçika 13% Hollanda 12% Japonya 7% Kanada 6%
5 ülke toplam	456.747	74%	401.336	

Kaynak: Trademap, Ağustos 2016

2.3.1.3 Sektörde Küresel İthalatta İlk On Ülke, Son 5 Yıllık İthalat Verileri ve Yüzdesele Dağılımları

Genel Olarak Dünya "Pestil, Pekmez, Sirke" İthalatı

2014 yılında resmi rakamlara göre dünyada değer bazında en çok "pestil, pekmez, sirke" İthalatı yapan ülke ABD'dir. ABD 2011 yılında 1,65 milyar dolarlık İthalat yaparken bu tutar 2014 yılında 1,99 milyar dolara yükselmiş, 2015 yılında 1,96 milyar dolara inmiştir. Ancak 2015 yılında küme ürünleri ticaretinde liderliğini devam ettirmiştir.

Bu ülkeyi değer bazında 852 milyon dolarlık İthalat ile Almanya izlemiştir. 2014 yılında 1,03 milyar dolar olan İthalatı 2015 yılında 942 milyon dolara düşmüş, fakat Almanya 2015 yılında en çok İthalat yapan ülkeler arasında 2. sıradaki yerini korumuştur.

2015 yılındaki en büyük 5 ithalatçı ülke ABD, Almanya, İngiltere, Fransa ve Kanada şeklinde sıralanmıştır.

Tablo 27: Dünyada Değer Bazında En Yüksek "Pestil, Pekmez, Sirke" İthalatı Yapan İlk On Ülke, 2011-2015 /1.000 ABD Doları

İthalatçılar	2011	2012	2013	2014	2015
Dünya	11.008.735	11.273.271	12.476.188	13.121.358	11.913.763
ABD	1.645.024	1.739.889	1.851.653	1.990.000	1.955.349
Almanya	852.285	868.679	962.499	1.027.298	942.220
İngiltere	688.573	691.002	796.950	858.912	765.619
Fransa	612.150	612.379	651.432	660.888	632.886
Kanada	412.319	457.710	472.285	508.820	506.292
Hollanda	368.876	357.564	439.850	465.902	428.837
Belçika	317.063	328.146	408.107	401.409	331.664
İtalya	254.145	255.824	275.356	286.452	250.916
İsveç	230.180	236.344	302.114	290.867	246.632
Çin	94.901	119.133	144.790	168.473	233.770
İlk 10 Ülke	5.475.516	5.666.670	6.305.036	6.659.021	6.294.185

Kaynak: Trademap, Ağustos 2016

Türkiye 2014 yılı itibariyle dünyanın 66. sıradaki "pestil, pekmez, sirke" ithalatçısıdır. 2011 yılında 20 milyon dolar olan ithalatı 2015 itibariyle 28 milyon dolar olmuştur.

Tablo 28: Türkiye'nin Dünya "Pestil, Pekmez, Sirke" İthalatı, 2010-2014 /1.000 ABD Doları

İthalatçılar	2011	2012	2013	2014	2015
Turkey	20.110	17.637	18.989	21.492	28.351

Kaynak: Trademap, Ağustos 2016

Dünyada, değer bazında, en yüksek "pestil, pekmez, sirke" ithalatı yapan ilk on ülke, 2014 yılı itibariyle toplam dünya ithalatının %51'ini gerçekleştirmektedir. Bu ülkeler arasında ABD %15 ile lider konumundadır. Almanya %8 ve İngiltere %7 ile 2. ve 3. sıradadır. İngiltere ve Fransa %7 ve %5'lik oranla dünya ithalat payları ile ilk beş ithalatçı ülkeyi oluşturmaktadırlar.

2015 yılında ise bir önceki yıl lider ülke olan ABD'nin ithalatında %1'lik bir artış görülmektedir. Almanya'nın %8'lik ithalat payı son beş yılda aynı kalmıştır.

İngiltere'nin %6'lık payı 2014 yılına kadar değişmemiş, 2014 yılında %7'e çıkmış, 2015 yılında yeniden %6'a gerilemiştir. Fransa 2011 yılında dünya sirke ithalatında değer bazında %6'lık pay alırken, sonraki yıllarda %5'e düşmüştür. Fransa'yı takip eden Kanada'nın %4'lük ithalat payı son beş yılda değişmemiştir.

Hollanda son 3 yılda ithalattaki payını %3'den %4'e çıkarmıştır. Belçika %3'lük payını son beş yılda hep korumuştur. İtalya ve İsveç ise %2'lik paylarını korumuşlardır. Çin 2011'den beri %1 olan ithalat payını 2015 yılında %2'ye çıkarmıştır.

Tablo 29: Dünyada Değer Bazında En Yüksek "Pestil, Pekmez, Sirke" İthalatı Yapan İlk On Ülkenin 2014

Yılı Toplam Dünya İthalatında Payları, %

İthalatçılar	2011	2012	2013	2014	2015
ABD	15%	15%	15%	15%	16%
Almanya	8%	8%	8%	8%	8%
İngiltere	6%	6%	6%	7%	6%
Fransa	6%	5%	5%	5%	5%
Kanada	4%	4%	4%	4%	4%
Hollanda	3%	3%	4%	4%	4%
Belçika	3%	3%	3%	3%	3%
İtalya	2%	2%	2%	2%	2%
İsveç	2%	2%	2%	2%	2%
Çin	1%	1%	1%	1%	2%
İlk 10 Ülke	50%	50%	51%	51%	53%

Kaynak: Trademap Ağustos 2016 verilerine dayalı Strateko hesaplamaları

Dünya Pestil İthalatı (GTİP 170490)

2014 yılı itibariyle dünyanın değer bazında en büyük Pestil ithalatçısı ABD'dir. ABD 2013 yılında 1,5 milyar dolar, 2014 yılında 1,6 milyar dolar pestil ithal etmiştir.

Bu ülkeyi 717 milyon dolarlık 2014 yılı ithalatı ile Almanya izlemektedir. Üçüncü sırada bulunan İngiltere 687 milyon dolar 2014 yılı ithalatı ile değer bazında yıllık 500 milyon dolar üzeri ithalat yapan 4. ülke olmuştur.

2014 yılı itibariyle Fransa ve Kanada sırasıyla 406 ve 383 milyon dolar pestil ithalatı yapan iki ülkedir. Takip eden ülkelerin değer bazında ithalat tutarları 300 milyon doların altındadır.

2015 yılında 1,6 milyar dolarlık ithalatıyla dünyanın en büyük 1.pestil alıcısı olan ABD, 2015 yılı 506 milyon dolar ihracatı ile dünyanın 6. Büyük satıcısı/ihracatçısı durumundadır.

670 milyon dolar ithalatıyla 2015 yılı dünya ikincisi olan Almanya, aynı yıl 1 milyar dolar ihracatıyla dünya birincisi olmuştur. İngiltere 597 milyon dolar ithalatıyla 3., Fransa 393 milyon dolar ithalatıyla 4., Kanada 378 milyon dolar ile 5.sırada yer almaktadır.

Tablo 30: Değer Bazında Dünyanın İlk 10 Pestil İthalatçısı Ülkesi,2011-2015/ 1.000 ABD Doları

İthalatçılar	2011	2012	2013	2014	2015
Dünya	8.538.031	8.734.297	9.584.717	10.070.478	9.127.396
ABD	1.349.001	1.421.192	1.503.951	1.613.957	1.578.530
Almanya	603.502	609.005	658.431	717.428	670.717
İngiltere	551.055	543.350	624.296	686.642	596.730
Fransa	395.318	385.403	397.094	406.192	393.128
Kanada	327.536	358.936	368.712	382.858	378.410
Hollanda	287.295	268.416	308.385	316.401	280.627
Belçika	257.756	258.825	316.053	314.520	255.483
İsveç	190.683	196.645	259.797	245.489	205.716
Hong Kong	168.884	176.494	177.567	183.713	194.131
Avustralya	179.284	184.321	201.659	191.822	177.728
On ülke toplam	4.310.314	4.402.587	4.815.945	5.059.022	4.731.200

Kaynak: Trademap, Ağustos 2016

Türkiye, değer bazında 16 bin dolar 2014 yılı ithalatı ile dünya ithalatçıları arasında 80. sıradadır. 2011 yılında 12 bin doları aşan pestil ithalatı takip eden yıllarda dalgalanmalar göstererek 2015 yılında da 16 bin dolar gerçekleşmiştir.

Tablo 31: Değer Bazında Türkiye'nin Dünya Pestil İthalatı, 2011-2015/ 1.000 ABD Doları

İthalatçılar	2011	2012	2013	2014	2015
Turkey	12.361	10.642	13.486	16.342	15.859

Kaynak: Trademap, Ağustos 2016

2014 yılı dünya pestil ihracatının %57'sinden fazlasını ilk on ihracatçı gerçekleştirmekte iken, ithalatta ilk on alıcı tüm dünya ithalatının ancak %50'sini (2014) gerçekleştirmektedir. Bu oran 2015 yılında %52'e yükselmiştir. İthalatçı sayısının çok, ihracatçı sayısının az olması ihracatçılara fiyat üzerinde kontrol fırsatı vermesi açısından olumludur.

En büyük ithalatçı olan ABD, 2014 yılında, değer bazında tüm dünya pestil alımlarının %16'sını gerçekleştirmiştir. Almanya ve İngiltere'nin dünya alımlarındaki payları %7 şerdir. Fransa ve Kanada %4'er; Hollanda ve Belçika %3'er dünya ithalat paylarına sahiptir.

Son beş yıllık ithalat oranlarına bakıldığında, yıllar içinde ithalat paylarının sınırlı dalgalanmalar haricinde değişmediği ve ithalatçı ülkelerin sıralamalarını korudukları görülmektedir.

Tablo 32: Dünyanın İlk 10 Pestil İthalatçısı Ülkenin Değer Bazında İthalat Payları Değişimleri, 2011-2015

İthalatçılar	2011	2012	2013	2014	2015
ABD	16%	16%	16%	16%	17%
Almanya	7%	7%	7%	7%	7%
İngiltere	6%	6%	7%	7%	7%
Fransa	5%	4%	4%	4%	4%
Kanada	4%	4%	4%	4%	4%
Hollanda	3%	3%	3%	3%	3%
Belçika	3%	3%	3%	3%	3%
İsveç	2%	2%	3%	2%	2%
Hong Kong	2%	2%	2%	2%	2%
Avustralya	2%	2%	2%	2%	2%
On ülke toplam	50%	50%	50%	50%	52%

Kaynak: Trademap Ağustos 2016 verilerine dayalı Strateko hesaplamaları

Miktar bazında en çok taze pestil ithalatını 1, 6 milyon ton üzerinde 2015 alımı ile Bahamalar gerçekleştirmiştir. Takip eden ABD ancak 549 bin ton ile Bahamalar'ın hayli gerisindedir. Değer bazında ilk on ülke içinde yer almayan Bahamalar'ın çok fazla alım yapıyor olması, daha avantajlı fiyatlarla ithalat yaptığını göstermektedir.

Benzer şekilde, Rusya değer bazında ilk on ithalatçı listesinde yer almaz iken miktar bazında 10. sıradaki dünya ithalatçısıdır. Bu durum avantajlı fiyatlarla ithalat yaptığının göstergesidir. Rusya 72 bin ton pestil ithalatı yapmıştır.

Bahamalar'ın 2014 yılındaki pestil ithalatı sadece 658 ton iken, 2015 yılında 1,6 milyon ton alım yapması çok dikkat çekicidir. İlk on ülke içinde yer alan diğer ülkelerin alım yaptığı miktarlarda ciddi dalgalanmaların olmadığı görülmektedir.

Tablo 33: Dünyanın ilk 10 Sıradaki Pestil İthalatçısı Ülke, Miktar Bazında 2011-2015 (Yıl/Ton)

İthalatçılar	2011	2012	2013	2014	2015
Dünya	2.766.935	2.729.518	2.919.018	3.052.391	No Quantity
Bahamalar	610	686	713	658	1.632.466
ABD	503.445	507.920	518.653	567.067	549.264
İngiltere	154.948	149.312	168.169	183.737	185.682
Almanya	148.833	154.324	156.530	159.426	169.526
Kanada	101.414	108.258	106.873	109.867	119.376
Fransa	96.898	97.191	96.699	100.260	109.506
Hollanda	86.590	84.756	91.261	91.451	86.872
Belçika	71.514	71.252	85.227	81.830	82.540
İsveç	56.972	65.392	77.576	66.413	66.469
Rusya	83.125	86.398	87.038	72.240	53.125
10 ülke toplam	1.304.349	1.325.489	1.388.739	1.432.949	3.054.826

Kaynak: Trademap, Ağustos 2016

Pestil ithalatçısı ülkeler ağırlıklı olarak kendilerine yakın ülkelere alım yapmaktadırlar. İthalatçı ülkelerin alım yaptığı ilk beş ülke incelendiğinde en az iki ülkenin komşu ülke olduğu görülmektedir. ABD, alımının %32'sini Meksika'dan, %27'sini Kanada'dan geriye kalan alımlarını ise Çin, Almanya ve Türkiye'den gerçekleştirmektedir.

Almanya, alımının %17'sini Belçika'dan, %14'nü Hollanda'dan geriye kalan alımlarını ise İsviçre, Polonya ve İngiltere'den gerçekleştirmektedir. Türkiye Almanya'nın pestil ithalatında %3 lük pay ile 11.sırada yer almaktadır.

İngiltere, alımının %16'sını Almanya'dan, %15'ni Hollanda'dan geriye kalan alımlarını ise Belçika Çek Cumhuriyeti ve İspanya'dan gerçekleştirmektedir. Türkiye İngiltere'nin pestil ithalatında %4 lük pay ile 10.sırada yer almaktadır.

Fransa, alımının %22'sini İspanya'dan, %18'ni Belçika'dan geriye kalan alımlarını ise Almanya, Hollanda ve İrlanda'dan gerçekleştirmektedir. Türkiye Fransa'nın pestil ithalatında %1 lik pay ile 16.sırada yer almaktadır.

Kanada, alımının %66'sını ABD'den, %7'sini Çin'den geriye kalan alımlarını ise Almanya, Meksika ve Belçika'dan gerçekleştirmektedir. Türkiye Kanada'nın pestil ithalatında %1 lik pay ile 24.sırada yer almaktadır.

Tablo 34: Dünyanın İlk 5 Pestil İthalatçısına İhracat Yapan İlk 5 Ülke

İthalatçılar	Değer Bazında 2014 Yılı İthalatı	Değer Bazında 2014 Yılı İthalat Payı	Değer Bazında 2015 Yılı İthalatı	İthalat Yapılan İlk Beş Ülke 2015
Dünya	10.070.478		9.127.396	
ABD	1.613.957	16%	1.578.530	Meksika 32% Kanada 27% Çin 9% Almanya 6% 5. sıra Türkiye 3%
Almanya	717.428	7%	670.717	Belçika 17% Hollanda 14% İsviçre 13% Polonya 8% İngiltere 6% 11.sıra Türkiye 3%
İngiltere	686.642	7%	596.730	Almanya 16% Hollanda 15% Belçika 12% Çek Cum 9% İspanya 7% 10.sıra Türkiye 4%
Fransa	406.192	4%	393.128	İspanya 22% Belçika 18% Almanya 14% Hollanda 12% İrlanda 5% 16.sıra Türkiye 1%
Kanada	382.858	4%	378.410	ABD 66% Çin 7% Almanya 4% Meksika 4% Belçika 2% 24.sıra Türkiye 0%
5 ülke toplamı	3.807.077	38%	3.617.515	40%

Kaynak: Trademap, Ağustos 2016

Dünya Pekmez İthalatı (GTİP 270799)

2014 yılında ABD değer bazında en yüksek pekmez ithal eden ülkedir. 2014 yılı alımları 240 milyon dolardır ve dünya pekmez ithalatının %10,2'sine tekabül etmektedir. Takip eden Almanya 228 milyon dolar ile dünya ithalatında %9,6 paya sahiptir. Fransa, Hollanda ve İngiltere ilk beş ithalatçı arasındadır ve bu ülkeler sırasıyla, %8,9, %5,7 ve %5,6 lık paya sahiptir. Takip eden beş ülkenin 2014 alımları değer bazında 100 milyon doların altındadır.

2015 yılında ABD 203 milyon dolar ve %12 lik pay ile pekmez ithalatı ile liderliğine devam etmiştir. Almanya, Fransa, Hollanda ve İngiltere sıralarını korumuşlardır. Almanya, Fransa ve Hollanda'nın ithalatında küçük miktarlarda düşüş meydana gelmiştir. İngiltere'nin ithalatında da bir miktar yükselme olmuştur.

Tablo 35: Değer Bazında Dünyanın İlk 10 Pekmez İthalatçısı Ülkesi, 2012-2015/ 1.000 ABD Doları

İthalatçılar	2011	2012	2013	2014	2015
Dünya	1.920.213	1.958.000	2.232.099	2.361.877	2.166.868
ABD	186.888	201.450	219.200	240.015	250.295
Almanya	181.236	191.010	220.942	227.811	203.056
Fransa	181.432	189.654	213.365	210.049	197.537
Hollanda	67.630	76.465	116.647	134.503	134.050
İngiltere	108.204	116.015	130.161	131.857	133.901
5 ülke toplam	725.390	774.594	900.315	944.235	918.839
Rusya	104.026	117.946	137.319	132.177	94.934
Kanada	54.463	65.062	64.665	86.653	89.397
İtalya	69.088	75.626	86.997	82.778	77.010
Belçika	47.625	57.303	77.261	73.650	65.298
İspanya	36.089	33.972	39.555	43.147	50.579
10 ülke toplam	1.036.681	1.124.503	1.306.112	1.362.640	1.296.057

Kaynak: Trademap, Ağustos 2016

Türkiye 2012 yılında 6,6 milyon dolarlık pekmez ithalatı yapmıştır. 4,4 milyon dolarlık 2014 yılı ithalatı ile dünyanın 60.sıradaki pekmez ithalatçısıdır. 2015 yılı ithalatı ise 3 katına yakın bir artış ile 11,8 milyona yükselmiş ve 33. sırada yer almıştır.

Tablo 36: Değer Bazında Türkiye'nin Dünya Pekmez İthalatı, 2012-2015/ 1.000 ABD Doları

İthalatçılar	2012	2013	2014	2015
Türkiye	6.562	4.948	4.428	11.782

Kaynak: Trademap, Ağustos 2016

İlk beş sıradaki ithalatçı, dünya pekmez ithalatının % 42'sini gerçekleştirmektedir. Bu oran 2012 yılında %40, 2013'te yine %40 olmuş ve 2014'te %42'ye yükselmiştir.

İlk on ithalatçı ülkenin toplam payı da son üç yıl içinde sırasıyla %59, %58 ve %60 olmuştur.

Tablo 37: Dünyanın İlk 10 Pekmez İthalatçısı Ülkenin Değer Bazında İthalat Payları Değişimleri, 2011-2014

İthalatçılar	2013	2014	2015
ABD	10%	10%	12%
Almanya	10%	10%	9%
Fransa	10%	9%	9%
Hollanda	5%	6%	6%
İngiltere	6%	6%	6%
5 ülke toplam	40%	40%	42%
Rusya	6%	6%	4%
Kanada	3%	4%	4%
İtalya	4%	4%	4%
Belçika	3%	3%	3%
İspanya	2%	2%	2%
10 ülke toplam	59%	58%	60%

Miktar bazında en yüksek 2014 pekmez ithalatını 126 bin ton ile ABD yapmıştır. Rusya 125 bin ton ithalat ile ikinci sırada yer almıştır. Fransa 98 bin ton 2014 ithalatına sahipken, Almanya 88 bin ton alım yapmıştır. Hollanda'nın miktar bazında ithalatı 58 bin tondur.

2015 yılında Bahamalar 428 bin ton ile en yüksek pekmez ithalatı yapmış. ABD 147 bin ton ile izlemiş, Fransa ise 105 bin ton ile miktar bazında en çok ithalat yapan 3. Ülke olmuştur. Miktar bazında ilk beş ülkeyi takip eden ikinci beş ülkenin ithalat miktarı 50 bin ton altındadır. Bahama'nın 2015 yılındaki ithalatı dikkat çekicidir.

Tablo 38: Dünyanın İlk 10 Sıradaki Pekmez İthalatçısı Ülke, Miktar Bazında 2012-2015 (Yıl/Ton)

İthalatçılar	2012	2013	2014	2015
Dünya	1.000.933	1.110.405	1.178.236	Miktar Yok
Bahamalar	153	145	156	428.454
ABD	104.582	111.728	125.827	146.600
Fransa	95.078	98.416	96.755	105.346
Almanya	81.477	88.429	87.998	94.250
Rusya	108.588	113.734	124.663	92.635
Hollanda	32.563	52.792	57.648	59.599
Beş ülke toplam	422.441	465.244	493.047	926.884
İngiltere	41.106	43.824	42.361	49.877
Kanada	30.767	28.727	33.654	35.688
İtalya	28.335	34.483	32.250	31.236
Belçika	21.526	29.217	27.542	26.691
İspanya	15.058	16.499	15.300	21.028
On ülke toplam	559.233	617.994	644.154	1.091.404

Kaynak: Trademap, Ağustos 2016

Değer bazında pekmez ithalatı yapan ülkelerin ithalat yaptığı ilk beş ülke incelendiğinde, ülkelerin en önemli alıcıları coğrafi konumun ön plana çıktığı görülmektedir. Her ihracatçı ülke için en önemli ilk iki ithalatçı ülke yakın coğrafyada yer almaktadır.

Tablo 39: Dünyanın İlk 5 Pekmez İthalatçısına İhracat Yapan İlk 5 Ülke 2014-2015/ 1.000 ABD Doları

İthalatçılar	Değer Bazında 2014 Yılı İthalatı	Değer Bazında 2014 Yılı İthalat Payı	Değer Bazında 2015 Yılı İthalatı	İthalat Yapılan İlk Beş Ülke 2015 Yılı
ABD	240.015	12%	250.295	Fransa 16% Kanada 15% Şili 13% Meksika 12% Kolombia 5%
Almanya	227.811	9%	203.056	Avusturya 17% İtalya 14% Belçika 12% Fransa 12% Türkiye 10%
Fransa	210.049	9%	197.537	İtalya 21% Hollanda 19% Belçika 18% Almanya 14% Türkiye 11%
Hollanda	134.503	6%	134.050	Türkiye 29% Almanya 15% Belçika 12% Fransa 8% Polonya 7%
İngiltere	131.857	6%	133.901	Fransa 29% İspanya 18% Almanya 13% Belçika 13% İtalya 7%
5 ülke toplam	944.235	42%	918.839	
Bahamalar	Miktar bazında en fazla ithalatı yapan ülke			ABD 97% İngiltere 1% Jamaika 1% Hong Kong 1% İspanya 0%

Kaynak: Trademap, Ağustos 2016

Dünya Sirke İthalatı (GTİP 220900)

Değer bazında dünya sirke ithalatının lideri, 136 milyon dolarlık 2014 yılı ithalatı ile ABD'dir. Bu ülkeyi 82 milyon dolar ile Almanya, 44,6 milyon dolar ile Fransa takip etmektedir. Kanada'nın 39,3, İngiltere'nin 40,4 milyon dolar tutarında 2014 yılı sirke ithalatı vardır.

İlk beş ithalatçı ülkeyi takip eden İtalya, İsviçre, Avusturya, Avusturalya ve İspanya 20 milyon doların civarında ithalat rakamlarına sahiptirler.

2015 yılında 126,5 milyon dolar ile ABD ithalatta yine 1. ülkedir, Almanya 68,4 milyon dolar ithalat değeri ile yine 2. sırada yer alırken, Fransa 42,2 milyon dolar, Kanada 38,4 milyon dolar, İngiltere 35 milyon dolar değerinde ithalat gerçekleştirmiştir. İlk beş ithalatçı ülkeyi takip eden diğer ülkeler yine 20 milyon altında ithalat gerçekleştirmişlerdir.

Tablo 40: Değer Bazında Dünyanın İlk 10 Sirke İthalatçısı Ülkesi, 2011-2015/ 1.000 ABD Doları

İthalatçılar	2011	2012	2013	2014	2015
Dünya	550.491	580.974	659.372	689.003	619.499
ABD	109.135	117.247	128.502	136.028	126.524
Almanya	67.547	68.664	83.126	82.059	68.447
Fransa	35.400	37.322	40.973	44.647	42.221
Kanada	30.320	33.712	38.908	39.309	38.485
İngiltere	29.314	31.637	42.493	40.413	34.988
5 ülke toplamı	271.716	288.582	334.002	342.456	310.665
İtalya	20.793	25.265	22.809	20.762	18.763
İsviçre	20.383	18.955	20.712	21.884	18.539
Avusturya	16.533	18.349	20.656	22.035	17.914
Avusturalya	14.623	15.997	17.009	18.517	17.188
İspanya	14.712	14.242	18.194	18.266	16.608
10 ülke toplamı	358.760	381.390	433.382	443.920	399.677

Kaynak: Trademap, Ağustos 2016

Türkiye değer bazında 722 bin ABD dolarlık 2014 ithalatı ile dünyanın 72. sıradaki sirke ithalatçısıdır. 2015 yılı ithalatı ise 710 bin dolar olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 41: Değer Bazında Türkiye'nin Dünya Sirke İthalatı, 2011-2015/ 1.000 ABD Doları

İthalatçılar	2011	2012	2013	2014	2015
Türkiye	618	433	555	722	710

Kaynak: Trademap, Ağustos 2016

İlk beş ithalatçı, değer bazında toplam dünya ithalatının %50'sini gerçekleştirmektedir. Bu oran son dört yıllık dönemde hep %50 ve %50'nin üzerinde kalmış, 2013'te %51'e ulaşmış ancak 2014'te tekrar %50'e gerilemiştir.

2014 yılında ABD değer bazında dünya sirke ithalatının %20'sini gerçekleştirmektedir. Almanya'nın %12, Fransa'nın %6, Kanada ve İngiltere'nin yaklaşık %6'şar dünya ithalat payları bulunmaktadır.

İkinci beş ithalatçının tamamının dünya ithalatındaki payları %3'dür. İlk on ülke toplam dünya ithalatının %64'ünü gerçekleştirmiştir.

2015 yılında ABD'nin liderliği ve %20'lik payı değişmemiştir. Almanya'nın payı %11'e gerilerken, Fransa'nın payı %7'ye çıkmış, diğer ülkelerin ithalat paylarında hiçbir değişiklik olmamıştır.

Tablo 42: Dünyanın İlk 10 Sirke İthalatçısı Ülkenin Değer Bazında İthalat Payları Değişimleri, 2011-2015

İthalatçılar	2011	2012	2013	2014	2015
ABD	20%	20%	19%	20%	20%
Almanya	12%	12%	13%	12%	11%
Fransa	6%	6%	6%	6%	7%
Kanada	6%	6%	6%	6%	6%
İngiltere	5%	5%	6%	6%	6%
5 ülke toplamı	49%	50%	51%	50%	50%
İtalya	4%	4%	3%	3%	3%
İsviçre	4%	3%	3%	3%	3%
Avusturya	3%	3%	3%	3%	3%
Avustralya	3%	3%	3%	3%	3%
İspanya	3%	2%	3%	3%	3%
10 ülke toplamı	65%	66%	66%	64%	65%

Kaynak: Trademap Ağustos 2016 verilerine dayalı Strateko hesaplamaları

Miktar bazında ithalat rakamları incelendiğinde Bahamalar ilgi çekici şekilde liderliğe gelmiş olduğu görülmüştür. Onun dışında genel ilk on ülkenin kendi aralarında sıralamaları değişse de ithalat liderliklerini korudukları görülmektedir. Miktar bazında sıralamanın değer bazında sıralamadan farklı olmasının sebebi ülkelerin alım yaptıkları birim fiyatlar arasındaki farklardır.

2014 yılında ABD 90,9 bin ton ithalat gerçekleştirmiştir. ABD'yi 46,5 bin ton ile Almanya, 34,7 bin ton ile Fransa, 34,8 bin ton ile İtalya takip etmiştir. Takip eden beş ülke 30 bin ton ve altında sirke ithalatı gerçekleştirdikleri görülmektedir.

2011 yılından 2014 yılına kadar miktar bazında sirke ithalatı listesinde 97. sıralarda, değer bazında 75.sıralarda yer alan Bahamalar dikkat çekici bir şekilde 2015 yılında 209 bin ton ithalat gerçekleştirmiştir.

Değer bazında 75. sırada yer alan Bahamalar, miktar bazında ithalatta 1. sıradadır. Bu durum Bahamalar'ın daha fazla miktarda sirkeyi daha ucuza ithal ettiğini göstermektedir. Nitekim 2015 yılında 2015 yılı değer bazındaki ithalat rakamı sadece 601.000 dolardır.

Tablo 43: Dünyanın ilk 10 Sıradaki Sirke İthalatçısı Ülke, Miktar Bazında 2011-2015 (Yıl/Ton)

İthalatçılar	2011	2012	2013	2014	2015
Dünya	Miktar Yok	Miktar Yok	Miktar Yok	Miktar Yok	Miktar Yok
Bahamalar	286	325	356	365	208.589
ABD	71.131	80.209	87.909	90.856	84.265
Almanya	35.250	43.484	42.701	46.560	45.007
Fransa	29.130	41.484	32.732	34.782	44.138
İtalya	13.649	46.637	41.054	37.822	42.229
5 ülke toplamı	149.446	212.139	204.752	210.385	424.228
İngiltere	21.096	22.673	29.751	30.676	29.362
Kanada	19.762	23.063	26.617	26.255	25.631
İspanya	11.455	10.976	13.287	14.564	16.898
Hollanda	20.904	20.860	20.068	18.005	16.399
Avusturya	8.614	9.744	10.591	11.711	13.008
10 ülke toplamı	231.277	299.455	305.066	311.596	525.526

Kaynak: Trademap, Ağustos 2016

İlk beş ithalatçıya sirke satan ülkelere bakıldığında, kümenin diğer ürünleri gibi sirkede de coğrafi konumun önem taşıdığı görülmektedir. Bunun bir istisnasının ABD olduğu görülmektedir. ABD 'nin mal aldığı birinci sıradaki ülke %73 ile İtalya'dır. Diğer ülkeler ise İspanya, Fransa, Japonya ve Kanada'dır. ABD komşusu Kanada'dan %3 ithalat yapmaktadır.

Almanya ithalatının %84'nü komşusu İtalya'dan yapmaktadır. İthalatının geri kalan kısmı yine komşuları Hollanda, Avusturya, Polonya ve Fransa tarafından tamamlanmaktadır. Lider sirke ithalatçısı konumunda olan bu ülkenin ilk beş ihracatçısı arasında, coğrafi yakınlığına rağmen Türkiye bulunmamaktadır. Türkiye, Almanya'nın 10.sıradaki partneri olup sadece %1 oranında ithalatını yapmaktadır.

Değer bazında ithalat yapan ilk beş ülkenin mal alımı yaptığı ülkelerin tümünün birinci sırada İtalya'dan ithalat yaptıkları görülmektedir.

Tablo 44: Dünyanın İlk 5 Sirke İthalatçısına İhracat Yapan İlk 5 Ülke

İthalatçılar	Değer Bazında 2014 Yılı İthalatı	Değer Bazında 2014 Yılı İthalat Payı	Değer Bazında 2015 Yılı İthalatı	İthalat Yapılan İlk Beş Ülke 2015
ABD	136.028	20%	126.524	İtalya 73% İspanya 6% Fransa 5% Japonya 4% Kanada 3%
Almanya	82.059	12%	68.447	İtalya 84% Hollanda 3% Avusturya 2% Polonya 2% Fransa 2% 10. sıra Türkiye 1%
Fransa	44.647	6%	42.221	İtalya 53% İspanya 17% Area Nes 7% İngiltere 6% Almanya 5%
Kanada	39.309	6%	38.485	İtalya 41% ABD 40% Fransa 6% Çin 3% Filipinler 3%
İngiltere	40.413	6%	34.988	İtalya 50% İspanya 18% Hollanda 6% Almanya 5% ABD 5%

Kaynak: Trademap, Ağustos 2016

2.3.2 Küresel Rekabet Avantajlarının Analizi Ve Değerlendirmesi

Pestil

Pestil ithalatında ilk on ülke sırasıyla; ABD, Almanya, Fransa, Hollanda, İngiltere, Rusya, Kanada, İtalya, Belçika ve İspanya'dır. Bu ülkelerin hangi ülkelere pestil aldıkları incelendiğinde en çok mal satan ülkeler olarak; Almanya, Belçika, Hollanda ve İspanya olduğu görülmektedir.

Bu ülkeler Türkiye'nin en güçlü rakipleri olarak ön plana çıkmaktadırlar. Bu ülkelerin en önemli özelliği, Pestil Köme kümesinin diğer ürünleri için de ön planda olan ülkeler olmasıdır. Aynı zamanda bu ülkeler ithalatta lider ülkelerdir. Bu da bize bu ülkelerin aslında üretici olmak yerine reeksport yapan yani alıp-satan ülkeler olduğu hususunda işaret vermektedir.

Bu durumda Türkiye bu ülkelere mal satımını hedeflemelidir. Türkiye'nin bu ülkeler için en büyük avantajı bu ülkelere olan coğrafi yakınlığı, birçok üründe ticari partner olması ve bu ülkelerdeki Türk İşadamlarının varlığı sayılabilir.

Pekmez

Türkiye'nin birinci sırada ihracatçı olduğu dünya Pekmez ithalatında ilk on ülke sırasıyla; ABD, Almanya, Fransa, Hollanda, İngiltere, Rusya, Kanada, İtalya, Belçika ve İspanya'dır. Bu ülkelerin hangi ülkelere pekmez aldıkları incelendiğinde en çok mal satan ülkeler olarak; Fransa, İtalya, Almanya ve Belçika olduğu görülmektedir.

Bu ülkeler Türkiye'nin en güçlü rakipleri olarak ön plana çıkmaktadırlar. Daha önce pestil için geçerli olan avantajlar pekmez için de söylenebilir. Bu ülkelerdeki Müslüman nüfusun varlığı, coğrafi yakınlık ve bu ülkelerin reeskport yapan ülkeler olması, Türkiye için bu ülkelerin de hedef ülkeler olarak ön plana çıkmasını gerektirmektedir.

Sirke

Sirke ithalatında ilk on ülke sırasıyla; ABD, Almanya, Fransa, Kanada, İngiltere, İtalya, İsviçre, Avusturya, Avusturalya ve İspanya'dır. Bu ülkelerin en fazla alım yaptığı ülkeler ise ; İtalya, Fransa, İspanya ve Hollada'dır.

Yukarıdaki iki küme ürünüde de hem ithalatçı hem de ihracatçı ülkeler hep aynı ülkelerdir. Türkiye'nin rekabette belirtilen yukarıdaki avantajları sirke içinde söylenebilir.

2.4 Küresel ve Ulusal Ölçekte Faaliyet Gösteren Dernekler Kuruluşlar

Tablo 45: Küresel Ölçekte Faaliyet Gösteren Dernekler ve Kuruluşlar

DERNEK/KURUM	TEMEL GÖREVİ	İLETİŞİM BİLGİLERİ
COPA – COGECA Avrupa Tarım Birliği	Avrupa Tarım Birliği tarım sektörünün çıkarlarını temsil etmek, Avrupa Ekonomi Topluluğu otoriteleri ve Avrupa seviyesindeki diğer paydaşlarla ilişkileri korumak ve geliştirmek, Ortak tarım Politikası gelişimine ilişkin konuları incelemek amacıyla 1958 yılında kurulmuştur. COPA ayrıca Avrupa Birliği'nin sınırlarının ötesinde birçok kuruluş ile ayrıcalıklı ilişkilere sahiptir ve bu ilişkilerin temel amacı Avrupa tarımıyla ilgili tüm aktörlerle olan diyalogu güçlendirmektir	Rue de Trèves 611040 Bruxelles Tel : 0032 (0)2/287.27.11 mail@copa-cogeca.eu
The Vinegar Institute	The Vinegar Institute is an international trade association representing the vast majority of vinegar manufacturers and bottlers. Companies manufacturing and/or bottling vinegar qualify for active membership in The Institute, and suppliers of goods or services to the vinegar industry are eligible for associate membership..	1100 Johnson Ferry Rd, Suite 300, Atlanta, GA 30342 USA +1.404.252.3663 info@versatilevinegar. org http://versatilevinegar.o rg/
FAO Dünya Gıda ve Tarım Örgütü	Gıda ve Tarım Örgütü (GTÖ; Food and Agriculture Organization, FAO), açlığı yok etmek ve beslenme şartlarını iyileştirmek amacıyla 1943'te kurulan ve 1946'da Birleşmiş Milletler'in uzmanlık kuruluşu haline gelen bir örgütü. Açlığa karşı mücadelede çok yönlü etkinlikleri vardır. Gıda ve Tarım ile ilgili tüm istatistikleri yönetirler.	www.fao.org

Kaynak:Strateko İnternet Araştırması

3. Türkiye’de Sektörün Analizi

3.1 Türkiye’de Sektörün Durumuna Genel Bakış

Gümüşhane İlinde Yöresel Ürün Olarak Pestil ve Köme Üretimi ³

Pestil, 200 yıl öncesinde Ermenilere dayanmaktadır. İlk olarak Malatya bölgesi ve civarında “orjik” adı altında ortaya çıkmıştır. Daha sonra ülkenin çeşitli bölgelerinde farklı isimlerde yaygınlaşmıştır. Örneğin; Gaziantep’te seker sucuğu, cevizli sucuk vb. denilmektedir. 23.01.2004 tarihinde Gumushane’de üretilen dut pestili ve kömesi için coğrafi işaret belgesi alınmıştır. Türkiye Patent Enstitüsü tarafından tescillenen pestil ve köme Gümüşhane’nin en önemli sektörü haline gelmiştir.

Tablo 46: Gümüşhane’deki Firmaların Toplam Üretim Miktarı (2009)

Ürün adı	Aylık bazda üretim miktarı(kg)	Yıllık bazda üretim miktarı(kg)
Pestil	120.900	1.450.800
Köme	50.500	606.000
Ballı pestil	6.400	76.800
Kudret Lokması	600	7.200
Pekmez	4.500	54.000
Cevizli Ballı	7.300	87.600
Fındıklı Ballı	6.800	81.600
Cevizli Pestil	16.000	192.000
Pestil Tatlısı	34.125	409.500
Kuşburnu Marmelatı	210	2.520
Toplam	247.335	2.968.020

Kaynak: Gümüşhane Ticaret ve Sanayi Odası, Kapasite Kullanım Raporları,2009

3.2 Türkiye’nin Köme Üretim Analizi

Pestil⁴

Türkiye ve dünya Pestil üretimi için güncel ve sağlıklı verilere ulaşılmadığından bu bölümde Gümüşhane’nin durumu incelenmiştir.

Gümüşhane, coğrafi yapı itibariyle pestil ve köme imalatı için uygun bir konumdadır. Toprak, su ve hava kirliliğinin çok az olması, mikroklima iklim yapısına sahipliği yanında pestil ve köme imalatında kullanılan çeşitli meyvelerin yetiştiriciliği için uygun bir yerdir.

Pestil ve köme’nin Gümüşhane’nin ekonomik hayatında çok önemli yeri bulunmaktadır. İl dışına ihraç edilen en önemli ürünlerin başında gelmektedir. Pestil köme ve pekmez işletmeleri tarım ürünlerinin en iyi şekilde değerlendirildiği sektörlerdir. Bu sektörlerde çalıştırılan usta ve işçilerin hemen hemen hepsi Gümüşhanelidir.

Genellikle KOBİ ölçeğindeki işletmelerce üretimi yapılan pestil ve kömenin büyük bölümü özel ürün olarak tüketilmektedir. Pestil hangi meyveden yapılmışsa o meyvenin adı ile satılmaktadır.

³ Gümüşhane Üretim ve Ticareti Tezi – Adem Özbek- Gazi Osmanpaşa Üniversitesi-2010

⁴ Pestil ve Köme Teknolojisi- Yrd. Doç.Dr. Özgün KALKIŞIM -Mehmet ÖZDEMİR

Pekmez ve pestil işletmeleri gerekli hammaddeleri Gümüşhane sınırları içerisindeki üreticilerden temin etmeye çalışmaktadırlar. Gümüşhane’de bal, dut, ceviz gibi pestilin hammaddeleri yeterli düzeyde üretilmediğinden dolayı ihtiyaçlar başka illerden hatta zaman zaman İran ve Ukrayna gibi dış ülkelere karşılanmaktadır.

Tarıma dayalı sanayi kolu olan pekmez, pestil ve köme imalathaneleri, tarımın gelişmesi için katalizör görevi görmektedir. Bahçeden tüketiciye ulaşıncaya kadar ürünlerin geçirdikleri aşamalar çok sayıda insanı ilgilendirdiğinden dolayı, bu sektör önemli bir istihdam kaynağı olarak da görülebilmektedir.

Gümüşhane’de her yıl temmuz ayında “Uluslararası Kuşburnu - Pestil, Su Sporları ve Yayla Şenlikleri” yapılmaktadır.

Pestil; dut, üzüm, erik, kayısı ve sair tatlı veya ekşimtirik meyvelerin ezmelelerinin kabuk, çekirdek ve posalarının ayrılmasıyla elde edilen kesif usarelerinin kurutulup levha haline getirilmesiyle elde edilen maddeye denir. Genellikle pestil en fazla üzüm olmak üzere dut, elma, erik, kayısı, keçiboynuzu, incir gibi meyvelerden üretilmektedir.

Türk Standartları Enstitüsüne göre Pestil; üzüm, erik (TS792), kayısı (TS 791), duttan elde edilen pulp veya meyve sularının gerektiğinde yenilebilir nişasta (TS 2470), beyaz şeker (TS 861), çeşni ve katkı maddeleri ilavesi ile tekniğine uygun olarak yoğunlaştırılmasından sonra usulüne uygun şekilde yapılıp kurutulması ile elde edilen bir mamuldür.

Türk Patent Enstitüsü tarafından tescillenen "Gümüşhane Pestili ve Kömesi"; dut, ceviz, fındık, bal, süt, şeker ve undan üretilen gıda maddesidir. Dolayısıyla Gümüşhane Pestili: Dut, bal, süt, şeker ve un karışımının herle (yumuşak pelte) haline getirilip fındık veya ceviz katılarak bezlere serilip kurutulduktan sonra elde edilen besin değeri yüksek bir gıda maddesi olarak tanımlanmaktadır. Son yıllarda maliyetlerin yükselmesi nedeniyle pestil imalatında yoğun glikoz kullanıldığını görülmektedir.

Gümüşhane Kömesi (Cevizli Sucuk); diğer yörelerde yapılan cevizli sucuğa benzemekle birlikte önemli farklılıklar göstermektedir. Gümüşhane kömesi yapılırken ipliklere dizilmiş iç cevizin batırıldığı karışımın içeriği oldukça farklıdır. Bu içerikte genellikle dut, şeker, un, süt, glikoz, bal, ceviz veya fındık bulunmaktadır. Gümüşhane’de yapılan pestil ve kömelerde dut sırası veya pekmezi kullanılmaktadır.

Pestil üretiminde kullanılan dut;

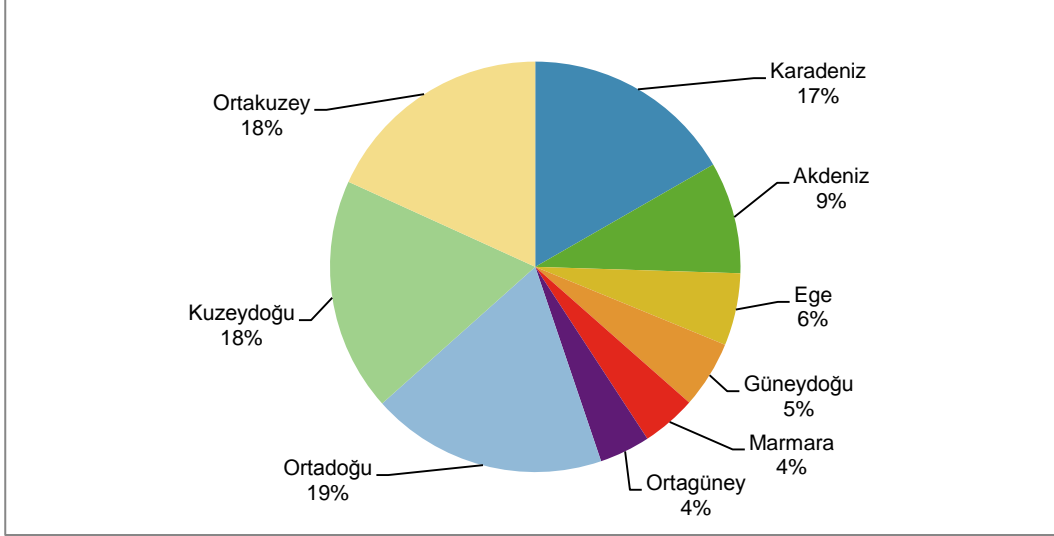
Dut, farklı iklim ve toprak şartlarına adaptasyon kabiliyetinin yüksek olması nedeniyle, ılıman, tropik ve subtropik iklim bölgelerinde yetişebilen bir meyve türüdür. Özellikle doğu, batı ve güneydoğu Asya, güney Avrupa, Kuzey Amerika’nın güneyi, Güney Amerika’nın kuzeybatısı ve Afrika’nın bazı bölümlerinde duta yaygın olarak rastlanmaktadır.

Çok geniş alanlara yayılmış olmasına rağmen meyvesinden ziyade ipekböcekçiliği yetiştiriciliği amacıyla kullanımı nedeniyle dünya dut meyve üretim miktarına ait kayıtlara rastlanmamaktadır.

Birçok meyve türünde olduğu gibi Anadolu, dutun da anavatanı ve en eski kültür alanlarından biridir (Özbek, 1977). Ülkemizde, 2.210.000 adet meyve veren dut ağacından 55.000 ton ürün elde edilmektedir.

Ortadoğu (10.263 ton), Kuzeydoğu (10.134 ton), Orta kuzey (10.043 ton) ve Karadeniz (9.196 ton) dut üretiminin en fazla olduğu tarım bölgelerimizdir (Anonim, 2003b)

Şekil 1. Tarım bölgelerimize göre dut üretim değerleri

Kaynak: Alata Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü

Türkiye’de hemen hemen her ilde dut üretimi yapılmakta olup sadece 7 ilde istatistiklerde yer alacak miktarda dut üretimi yapılmaktadır. Erzincan ili 5.793 tonluk üretim ve %10.53’lük üretim payı ile ülkemiz dut üretiminde ilk sırada yer alırken bunu, 5.501 ton’luk üretim ve %10.00’luk üretim payı ile Malatya ili, 4.770 ton’luk üretim ve %8.67’lik üretim payı ile Ankara ili izlemektedir (Anonim, 2003b).

Meyve veren yaşta ağaç sayısı bakımından ise 169.114 adet ile Erzincan ili yine ilk sırayı alır iken, 141.100 adet ile Elazığ ili ve 133.800 adet ile Malatya ili tarafından takip edilmiştir. Ağaç başına 67.06 kg verim değeri ile ülke sıralamasında Erzurum ili ilk, 64.18 kg ile Ankara ili ikinci, 41.11 kg ile Malatya ili üçüncü sırada yer almaktadır.

Meyvecilik kültürü çok eskilere dayanan ülkemiz, dutun anavatanlarından ve doğal yayılış alanlarından olmasına karşın, bu genetik potansiyel yeterince değerlendirilememektedir. Meyve kalitesi bakımından oldukça üstün özelliklere sahip olan birçok genotip, yalnızca kerestesinden yararlanılmak amacıyla kesilerek yok edilmiştir.

Dünyada geniş bir yayılışa sahip olmasına karşın dutun meyvesi birçok ülkede henüz tanınmamaktadır. Dut meyvesinin tüketim yelpazesinin ve muhafaza tekniklerinin gelişmesiyle ekonomiye kazandırılması mümkün olacaktır.

Ülkemizde gerek ağaç sayısı, gerekse üretim miktarında giderek bir azalma gözlenen dut, hemen hemen tamamen doğal koşullarda yetiştirilmektedir. 1980 yılı temel (100) alındığında Türkiye’deki son 20 yıllık dönemde toplam ağaç sayısında %36.75’lik, üretimde %42.11’lik bir düşüş gerçekleşmiştir (Çizelge 2) (Anonim, 2001; 2003a).

Tablo 47: Türkiye dut üretiminin en fazla yapıldığı İller (2003)

İller Provinces	Üretim (ton) Production (tons)	Üretimdeki Payları (%) Ratio in production	Ağaç Sayısı Number of trees	Verim (kg/ağaç) Yield (kg/tree)
Erzincan	5 793	10.53	169 114	34.25
Malatya	5 501	10.00	133 800	41.11
Ankara	4 770	8.67	74 324	64.18
Erzurum	2 457	4.47	35 668	67.06
Artvin	1 823	3.31	52 520	34.71
Kütahya	1 714	3.12	48 670	35.22
Samsun	1 712	3.11	47 200	36.27
Kahramanmaraş	1 673	3.04	60 700	27.56
Elazığ	1 663	3.02	141 100	11.79
Kastamonu	1 487	2.70	42 909	34.65
Türkiye	55 000	100.00	2 210 000	24.89

Kaynak: Alata Bahçe Kültürleri, Araştırma Enstitüsü

Tablo 48: Türkiye dut üretiminin yıllara göre dağılımı (2008:2015)

Dut - Mulberry			
Ağaç sayısı Number of trees (Bin-Thousand)			Üretim (Ton) Production (Tonne)
Meyve veren Bearing	Meyve vermeyen Non bearing		
1988	3 052	751	90 000
2008	2 301	539	65 140
2009	2 393	537	67 986
2010	2 479	507	75 096
2011	2 453	359	76 643
2012	2 446	379	74 170
2013	2 423	380	74 600
2014	2 384	380	62 879
2015	2 416	328	69 334

Kaynak: Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

3.4 Türkiye Kümeye Ürünlerinin Dış Ticaret Analizi

Türkiye "pestil, pekmez, sirke" kümesi ürünleri toplamında 741,7 milyon dolarlık 2014 yılı ihracatı gerçekleştirmiştir. Bu tutarın 417,4 milyon doları pestil, 320,8 milyon doları pekmez, 3,5 milyon doları sirke ihracatından elde edilmiştir.

Tablo 49: "Pestil, Pekmez, Sirke" Kümesi Değer Bazında Türkiye İhracatı, 2011-2015/1.000 ADB Doları

GTİP		2011	2012	2013	2014	2015
	Pestil Pekmez Sirke	487.389	564.756	632.611	741.788	749.421
170490	Pestil	271.063	329.451	387.881	417.443	359.173
200799	Pekmez	213.730	232.598	241.868	320.811	387.042
220900	Sirke	2.596	2.707	2.862	3.534	3.206

Kaynak: Trademap, Ağustos 2016

2015 yılı değer bazında ihracat rakamlarına göre; 359 milyon dolar pestil, 387 milyon dolar pekmez ve 3,3 milyon dolar sirke ihracatı gerçekleşmiştir.

2015 yılında pekmez ihracatı pestil ihracatını geçmiştir. Küme ihracatının %48'i pestil, %51'pekmez, %1 den az miktarda sirkeden gelmektedir.

Miktar bazında ihracat rakamlarına bakıldığında Türkiye'nin küme ürünlerinde 203 bin ton 2015 yılı ihracatı olduğu görülmektedir. Bu miktarın 142 bin tonu pestil, 56,8 bin tonu pekmez ve 3,4 bin tonu sirkedir.

Tablo 50: "Pestil, Pekmez, Sirke" Kümesi Miktar Bazında Türkiye İhracatı, 2011-2015, Ton

GTIP		2011	2012	2013	2014	2015
	Pestil Pekmez Sirke	150.175	180.120	206.084	221.974	202.555
170490	Pestil	103.004	125.063	146.156	159.686	142.258
200799	Pekmez	44.665	52.399	57.200	58.972	56.882
'220900	Sirke	2.506	2.658	2.728	3.316	3.415

Kaynak: Trademap, Ağustos 2016

2015 yılı miktar bazında ihracat rakamlarına göre; küme ihracatının %70 pestil, %28'i pekmezden ve %2'si sirkeden gelmektedir.

Burada dikkat çeken bir nokta, 2015 yılında değer bazında küme ihracatının %51'ni sağlayan pekmez miktar bazında ancak %28'ini oluşturmasıdır. Benzer şekilde pestil değer bazında %48'lik bir paya sahip iken miktar bazında %70'lik paya, sirke ise değer bazında %1 ve miktar bazında %2 paya sahiptir. Bu durum küme ürünlerinin farklı fiyatlardan satılmasının sonucudur. Pekmez, pestil ve sirkeden daha pahalı bir birim fiyattan satılmaktadır.

Son beş yıllık ithalat rakamlarına bakıldığında, Türkiye'nin küme ürünlerinde değer bazında dünya ithalatının ağırlıklı olarak pestil ve pekmez alımında gerçekleştiği görülmektedir.

Türkiye'nin 2015 yılı dünyadan pestil ithalatı değer bazında 15,8 milyon dolardır. Bu rakam pekmez için 11,7 milyon dolar, sirke için 710 bin dolar olmuştur.

Tablo 51: "Pestil Pekmez Sirke" Kümesi Değer Bazında Türkiye İthalatı, 2011-2015, 1.000 ADB Doları

GTIP	Ürünler	2011	2012	2013	2014	2015
	Pestil Pekmez Sirke	20.110	17.637	18.989	21.492	28.351
170490	Pestil	12,361	10,642	13,486	16,342	15,859
200799	Pekmez	7,131	6,562	4,948	4,428	11,782
'220900	Sirke	618	433	555	722	710

Kaynak: Trademap, Ağustos 2016

Miktar bazında ithalat rakamları da değer bazında ithalat rakamlarına paralel bir durum sergilemektedir.

Tablo 52: “Pestil Pekmez Sirke” Kümesi Miktar Bazında Türkiye İthalatı, 2011-2015, Ton

GTIP		2011	2012	2013	2014	2015
	Pestil Pekmez Sirke	7.582	4.001	4.198	7.123	9.147
170490	Pestil	2,896	2,531	2,993	3,604	4,405
200799	Pekmez	4.352	1.212	930	3.168	4.242
220900	Sirke	334	258	275	351	500

Kaynak: Trademap, Ağustos 2016

3.5 Küme Ürünlerinin Dünya Ticaretindeki Yeri

Küme ürünleri (Pestil, Pekmez, Sirke) için toplam dünya ihracatı 2014 yılında 13,9 milyar dolar gerçekleşmiştir. Aynı değer Türkiye için yaklaşık 632,6 milyon dolardır ve dünya ihracatının %5,31'ine tekabül etmektedir. Bu oran 2012 yılında %5 ve 2013 yılında yine %4,7 olarak gerçekleşmiştir.

2015 yılında ise toplam dünya ihracatı 12,5 milyar dolar, Türkiye'nin küme ihracatı yaklaşık 741,7 milyon dolar olup Türkiye'nin payı %6 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 53: “Pestil Pekmez Sirke ” Değer Bazında Dünya İhracatı (2012- 2015)/ 1.000 ABD Doları

Dünya	Ürün	2012	2013	2014	2015
	Pestil Pekmez Sirke	11.933.527	13.266.225	13.976.666	12.512.463
170490	Pestil	8.952.059	9.982.524	10.565.535	9.394.142
200799	Pekmez	2.429.240	2.683.711	2.791.863	2.555.474
220900	Sirke	552.228	599.990	619.268	562.847

Kaynak: Trademap, Ağustos 2016

Tablo 54: “Pestil Pekmez Sirke ” Değer Bazında Türkiye İhracatı, 2012-2015/ 1.000 ABD Doları

GTIP		2012	2013	2014	2015
	Pestil Pekmez Sirke	487.389	564.756	632.611	741.788
170490	Pestil	271.063	329.451	387.881	417.443
200799	Pekmez	213.730	232.598	241.868	320.811
220900	Sirke	2.596	2.707	2.862	3.534

Kaynak: Trademap, Ağustos 2016

Türkiye 2014 yılı toplam dünya pestil ihracatının değer bazında %3,95'ini gerçekleştirmiş ve dünyanın 9. sıradaki pestil ihracatçısı olmuştur.

Son üç yılda mikro oynamalar dışında Türkiye'nin dünya pestil ihracatında tuttuğu pay fazla değişmemiştir. 2015 yılında Türkiye'nin dünya pestil ihracatındaki payı bir önceki yıla göre %0,13 azalmış ve %3,82 lik bir pay almış ancak sırası değişmemiştir.

Türkiye 2014 yılı itibariyle dünya pekmez ihracatının %11,49'sını gerçekleştirmiştir ve 2. sırada yer almıştır. 2015 yılında pekmez ihracatı payı %3,6 oranında artmıştır ve dünya ihracatından %5,15 lik bir pay almıştır. İhracat sırası birinciliğe yükselmiştir.

Türkiye, 2014 yılında dünya sirke ihracatının %0,57 pay ile dünyanın 21. sıradaki ihracatçısı olmuştur. Türkiye'nin dünya ihracatındaki payı, 2015 yılında %0,57 olmuş ve sırasında bir değişiklik olmamıştır.

Tablo 55: "Pestil Pekmez Sirke " Değer Bazında Türkiye İhracatının Dünya İhracatında Tuttuğu Pay

	2012	2013	2014	2015
Toplam Türkiye	5,00%	4,77%	5,31%	5,99%
Pestil	3,68%	3,89%	3,95%	3,82%
Pekmez	9,57%	9,01%	11,49%	15,15%
Sirke	0,49%	0,48%	0,57%	0,57%

Kaynak: Trademap Ağustos 2016 verilerine dayalı Strateko hesaplamaları

Tablo 56: Türkiye'nin Değer Bazında 2014 Yılı İhracatı ve Dünya İhracat Sıralaması

	2014 Yılı İhracatı/ 1.000 ABD Doları	2014 Yılı Dünya İhracat Sıralaması	2015 Yılı İhracatı/ 1.000 ABD Doları
Pestil	417.443	9.	359.173
Pekmez	320.811	2.	387.042
Sirke	3.534	21.	3.206

Kaynak: Trademap, Ağustos 2016

Miktar bazında ihracata bakıldığında Türkiye'nin küme ürünlerinde dünyada tuttuğu pay 2015 yılında pestil ve sirke miktarları verilmediği için belirlenememiştir.

Tablo 57: "Pestil Pekmez Sirke" Miktar Bazında Dünya İhracatı (2012- 2015) /Ton

Dünya		2012	2013	2014	2015
	Pestil Pekmez Sirke	4.182.696	4.569.366	4.875.045	1.424.105
170490	Pestil	2.856.967	3.092.160	3.391.243	Miktar Yok
200799	Pekmez	1.325.729	1.477.206	1.483.802	1.424.105
220900	Sirke	Miktar Yok	Miktar Yok	Miktar Yok	Miktar Yok

Kaynak: Trademap, Ağustos 2016

Tablo 58: “Pestil Pekmaz Sirke” Kümesi Miktar Bazında Türkiye İhracatı, 2012-2015, Ton

Türkiye		2012	2013	2014	2015
	Pestil Pekmez Sirke	180.169	206.218	222.192	202.346
170490	Pestil	125,063	146,156	159,686	142,258
200799	Pekmez	52,399	57,200	58,972	56,882
220900	Sirke	2,707	2,862	3,534	3,206

Kaynak: Trademap, Ağustos 2016

Tablo 59: “Pestil Pekmaz Sirke” Miktar Bazında Türkiye İhracatının Dünya İhracatında Tuttuğu Pay

	2012	2013	2014	2015
Toplam Türkiye Payı	4%	5%	5%	Belli değil
Pestil	4%	5%	5%	Miktar Yok
Pekmez	4%	4%	4%	4%
Sirke	Miktar Yok	Miktar Yok	Miktar Yok	Miktar Yok

Kaynak: Trademap Ağustos 2016 verilerine dayalı Strateko hesaplamaları

Yine 2015 yılında Türkiye pestil için dünya ihracat sıralamasında miktar bazında 142 milyon ton ile 8.sıradadır. Türkiye 56 milyon ton Pekmez, ihracatı ile 1.sıradadır. Sirke ihracatında 3 milyon ton ile 21.sıradadır.

Tablo 60: Türkiye`nin Miktar Bazında 2014 Yılı İhracatı ve Dünya İhracat Sıralaması

	2015 Yılı İhracatı/ Ton	2015 Yılı Dünya İhracat Sıralaması
Pestil	142.258	8.
Pekmez	56.882	1.
Sirke	3.206	21.

Kaynak: Trademap, Ağustos 2016

2015 yılında Türkiye`nin kümeyi oluşturan ürünlerde ithalatı hem değer hem de miktar bazında oldukça sınırlıdır.

3.6 Türkiye`nin Küme Ürünlerinde İhracatı Ülke Bazında Analiz

3.6.1 Türkiye`nin İhracat Yaptığı Ülkeler: Pestil

Türkiye`nin pestil ihracatı, 2014 yılı itibariyle 417 milyon dolardır. Bu tutar 2011 yılında 271 milyon dolar civarındayken 2012`de 329 milyon dolara ulaşmış, 2013`de 388 milyon dolara erişmiştir. 2011 ile 2014 yılları arasında sürekli yükselen bir trend izlerken 2015 yılında 359 milyon dolara düşmüştür.

2015 yılı Türkiye'nin değer bazında en yüksek pestil ihracatı 49,1 milyon dolar ile ABD'ye yöneliktir. Bu ülkeyi 30,9 milyon dolarlık ihracat ile Irak ve 23,8 milyon dolarlık ihracat ile İngiltere takip etmektedir. Almanya 21,4 milyon dolar, Serbest Bölgeler 17,4 milyon dolar, İsrail ve S.Arabistan 14,5 ve 14,4 milyon ihracatla izleyen diğer ülkelerdir. Mısır, G.Afrika ve Rusya'ya 13,5, 12,1 ve 10,3 milyon dolar ile ilk on ihracat yapılan ülkelerdir.

Tablo 61: Türkiye'nin Pestil İhracatı, İlk 10 Ülke, 2011-2015/ 1.000 ABD Doları

İthalatçılar	2011	2012	2013	2014	2015
Dünya	271.063	329.451	387.881	417.443	359.173
ABD	21.662	37.313	55.227	54.844	49.118
Irak	31.239	36.253	44.092	38.504	30.930
İngiltere	20.949	21.709	23.661	25.163	23.813
Almanya	17.405	19.077	17.059	21.507	21.415
Serbest Bölge	8.751	10.011	12.867	16.835	17.435
İsrail	8.417	10.452	14.173	15.530	14.545
S.Arabistan	6.422	11.023	11.230	13.973	14.145
Mısır	4.389	8.761	8.455	13.518	13.550
G.Afrika	1.764	2.241	5.411	9.974	12.107
Rusya	10.562	15.037	17.116	18.136	10.332
10 ülke toplamı	131.560	171.877	209.291	227.984	207.390

Kaynak: Trademap, Ağustos 2015

Türkiye'den pestil ithal eden ilk on ülke, Türkiye'nin bu üründe ihracatının değer bazında %55`den fazlasını kapsamaktadır. Bu oran 2015 itibariyle %58`dir. Bu durum Türkiye'den pestil ithal eden ülkelerin sayısının çok fazla olmadığını göstermektedir.

2014 yılı itibariyle, Türkiye pestil ihracatının değer bazında %13`ü ABD'ye yapılmaktadır. Bu oran 2011'de %8 ve 2012'de %11 üzerinde iken 2013'te % 14'e kadar çıkmıştır. 2015 yılında ise bu oran yine %14 olarak gerçekleşmiştir.

Irak 2011 yılında %12 oranında ihracat yapılan ülke iken bu oran 2014 ve 2015 yıllarında %9'a gerilemiştir. 2015 yılında İngiltere %7, Almanya %6, Serbest Bölge %5, İsrail %4, S.Arabistan %4, Mısır %4,G.Afrika %3 ve Rusya %3 ihracat yapılan ülkedir.

Son beş yıl içinde Türkiye pestil ihracatında Serbest Bölge, İsrail, S.Arabistan, Mısır ve G. Afrika sürekli artış kaydeden ülkelerdir.

Tablo 62: Türkiye`den Pestil İthal Eden İlk 10 Ülkenin Türkiye İhracatında Payları, 2011-2015

İthalatçılar	2011	2012	2013	2014	2015
ABD	8%	11%	14%	13%	14%
Irak	12%	11%	11%	9%	9%
İngiltere	8%	7%	6%	6%	7%
Almanya	6%	6%	4%	5%	6%
Serbest Bölge	3%	3%	3%	4%	5%
İsrail	3%	3%	4%	4%	4%
S.Arabistan	2%	3%	3%	3%	4%
Mısır	2%	3%	2%	3%	4%
G.Afrika	1%	1%	1%	2%	3%
Rusya	4%	5%	4%	4%	3%
10 ülke toplamı	49%	52%	54%	55%	58%

Kaynak: Trademap Ağustos 2016 verilerine dayalı Strateko hesaplamaları

3.6.2 Türkiye`nin İhracat Yaptığı Ülkeler: Pekmez

Türkiye`nin 2015 yılı dünya pekmez ihracatı 387 milyon dolardır. Bu tutar 2012 yılında 232,6 milyon dolar iken daha sonra bir miktar artarak 2013'te 241,9 ve 2014'te 320,8 milyon dolar olmuştur.

Türkiye 2015 yılı pekmez ihracatınının 152,2 milyon dolarlık kısmı Almanya'ya gerçekleştirilmiştir. Bu ülkeyi 50,9 milyon dolarlık tutarla Belçika izlemektedir. Avusturya'ya 32,3 milyon dolar pekmez ihraç edilmiştir. Fransa ve İtalya'ya sırasıyla 24,7 ve 18,4 milyon dolarlık ihracat gerçekleşmiştir.

Tablo 63: Türkiye`nin Pekmez İhracatı, İlk 10 Ülke, 2011-2015/ 1.000 ABD Doları

İthalatçılar	2011	2012	2013	2014	2015
Dünya	213.730	232.598	241.868	320.811	387.042
Almanya	78.593	89.426	89.300	124.517	152.235
Belçika	26.776	23.588	19.547	35.415	50.923
Avusturya	14.829	17.513	20.930	25.654	32.317
Fransa	19.017	18.247	19.884	22.773	24.741
İtalya	9.166	8.257	6.208	13.292	18.419
İspanya	5.055	4.313	6.291	9.424	14.047
Hollanda	6.537	5.234	5.798	9.352	12.943
S.Arabistan	4.132	4.490	6.375	7.416	9.036
Irak	5.103	7.674	9.377	10.604	7.476
Yunanistan	898	1.083	1.788	4.853	5.343
10 ülke toplamı	170.106	179.825	185.498	263.300	327.480

Kaynak: Trademap, Ağustos 2016

2015 yılında Almanya %39 ile Türkiye`nin en önemli pekmez ihracat pazarıdır. Belçika'ya %13 ve Avusturya'ya %8, Fransa'ya %6 ve İtalya'ya %5 oranlarında ihracat yapılmıştır. Takip eden beş ülkeye yapılan ihracat %5'in altında oranlarda gerçekleşmiştir.

Türkiye`nin ilk on ülkeye değer bazında toplam pekmez ihracat oranları yıllar içinde küçük dalgalanmalar sergilemektedir.

2015 yılında ise ihracattaki ilk on ülkenin toplam payı 2012 yılına göre %77 den %85'e yaklaşık 8 puanlık bir artış gerçekleşmiştir.

Tablo 64: Türkiye`den Pekmez İthal Eden İlk 10 Ülkenin Türkiye İhracatında Payları, 2012-2015

İthalatçılar	2012	2013	2014	2015
Almanya	38%	37%	39%	39%
Belçika	10%	8%	11%	13%
Avusturya	8%	9%	8%	8%
Fransa	8%	8%	7%	6%
İtalya	4%	3%	4%	5%
İspnya	2%	3%	3%	4%
Hollanda	2%	2%	3%	3%
S.Arabistan	2%	3%	2%	2%
Irak	3%	4%	3%	2%
Yunanistan	0%	1%	2%	1%
10 ülke toplamı	77%	77%	82%	85%

Kaynak: Trademap Ağustos 2016 verilerine dayalı Strateko hesaplamaları

3.6.3 Türkiye`nin İhracat Yaptığı Ülkeler: Sirke

Türkiye 2014 yılında 3,5 milyon dolarlık sirke ihracatı yapmıştır. 2011 yılında 2,6 milyon dolar 2012 yılında 2,7 milyon dolar olan değer bazında ihracat 2013 yılında 2,9 milyon dolar üzerinde gerçekleşmiş ancak bu yükselme eğilimi 2015`te devam etmemiştir. 2015`te 3,2 milyon dolarlık ihracat gerçekleşmiştir.

Bu değer 585 bin dolarlık kısmı Irak`a satılmaktadır. S.Arabistan 397 bin dolar ile Türkiye`nin 2. sıradaki sirke ithalatçısıdır. Bu iki ülkeyi 347 bin dolar ile Almanya ve 305 bin dolar ile Serbest Bölge ve 300 bin dolar ile ABD takip etmektedir. Malezya 2015 yılı itibariyle 262 bin dolarlık sirke alımı yapmıştır. Azerbaycan ise 219 bin dolarlık ithalatıyla 7.sıradadır.

Suriye, Gürcistan ve İngiltere ilk on alıcı arasında bulunsalarda, ihracat tutarları 100 bin doların altındadır.

Tablo 65: Türkiye`nin Sirke İhracatı, İlk 10 Ülke, 2011-2015/ 1.000 ABD Doları

İthalatçılar	2011	2012	2013	2014	2015
Dünya	2.596	2.707	2.862	3.534	3.206
Irak	554	611	785	603	585
S.Arabistan	295	264	279	415	397
Almanya	299	286	300	516	347
Serbest Bölge	16	33	16	278	305
ABD	275	320	272	330	300
Malezya	58	144	143	228	262
Azerbaycan	219	184	179	241	219
Suriye	0	0	2	14	110
Gürcistan	64	50	108	112	79
İngiltere	38	35	44	77	63
10 ülke toplam	1.818	1.927	2.128	2.814	2.667

Kaynak: Trademap, Ağustos 2016

2015 yılında Türkiye`nin ihracat yaptığı ilk on ülke, ihraç edilen sirkenin %83`nü kapsamaktadır. Irak tüm ihracatın 2014 yılı itibariyle %17`sinin yapıldığı önemli pazardır. Bu ülkenin, değer bazında

ihracat içinde payı, geçmiş senelerde %21 civarındayken 2013`te %27`e yükselmiştir. 2015 yılında ise Irak`ın payı %17`e düşmüştür.

S.Arabistan toplam 2015 ihracatının %12`sinin yapıldığı ikinci önemli ihracat pazarıdır. Bu ülkenin alım oranı 2012 ve 2013`te %10 civarında, 2014 de ise % 12 olmuştur.

Almanya`ya yapılan ihracat 2014 yılında en yüksek değerine ulaşarak %15 olmuştur. Serbest Bölge ihracatı 2015 yılında %10 oranında pay almıştır. Son beş yılda ABD ihracatında sürekli bir düşme görülmektedir. 2012 de %12 olan payı, 2015 yılında %9 a gerilemiştir.

Takip eden beş ülkeye yapılan ihracat kısıtlı olmakla birlikte (%10 altında) bu ülkeler Türkiye`nin değer bazında ilk on sirke ithalatçısı arasındadır..

Tablo 66: Türkiye`den Sirke İthal Eden İlk 10 Ülkenin Türkiye ihracatında Payları, 2011-2015

İthalatçılar	2011	2012	2013	2014	2015
Irak	21%	23%	27%	17%	18%
S.Arabistan	11%	10%	10%	12%	12%
Almanya	12%	11%	10%	15%	11%
Serbest Bölge	1%	1%	1%	8%	10%
ABD	11%	12%	10%	9%	9%
Malezya	2%	5%	5%	6%	8%
Azerbeycan	8%	7%	6%	7%	7%
Suriye	0%	0%	0%	0%	3%
Gürcistan	2%	2%	4%	3%	2%
İngiltere	1%	1%	2%	2%	2%
10 ülke toplam	70%	71%	74%	80%	83%

Kaynak: Trademap Ağustos 2016 verilerine dayalı Strateko hesaplamaları

3.7 Türkiye’de Faaliyet Gösteren Dernek ve Kuruluşlar

Tablo 67: Türkiye`de Faaliyet Gösteren Dernek ve Kuruluşlar

DERNEK/KURUM	TEMEL GÖREVİ	İLETİŞİM BİLGİLERİ
Gümüşhane Ticaret ve Sanayi Odası	Üyelerine, ihtiyaçlarının ve beklentilerine göre, hızlı ve doğru hizmet sunmak, Oda, birbirleri ve toplum ile ilişkilerinde yüksek ticaret ahlakını hakim kılmak, Sürekli öğrenme, gelişme ve değişme için çalışanlarına ve üyelerine çağdaş teknoloji sistemlerini kullanarak ve konusunda uzman kişilerden faydalanarak mesleki konularda eğitim vermek, Üyelerin sürdürülebilir rekabet gücünün oluşturulması ve rekabet üstünlüğü sağlayan kaynakların artırılması noktasında danışmanlık yapmak, Gümüşhane iş çevresinin geliştirilmesi ve çağdaşlaşması için aktif bir rol üstlenilerek, bölgenin gelişimine yönelik faaliyetlerde bulunmak ve projeler üretmek ve uygulamak.	http://www.gumushanetso.org.tr/
SUTHER Susam Tahin Helva ve Reçel Üreticileri Derneği	Suther, susam, tahin, Türkiye ve reçel imalatçılarını bir araya toplamak, üyeleri birbirleri ile tanıştırmak aralarında birlik ve beraberliği sağlamak, mesleki konularda birbirleri ile fikir teatisinde bulunabilecekleritoplantılar düzenlemek, maddi ve manevi konularda birbirlerine yardımcı olmaları hususunda çalışmalar yapmak,	Kartaltepe Mah. c-31 Blok No.299 Mega Center 34160 Bayrampaşa İstanbul (0212) 437 31 71 suther@suther.org www.suther.org
Türkiye Gıda ve İçecek Sanayi Dernekleri Federasyonu	Tüm gıda ve içecek firmalarının sürdürülebilir büyümelerini gerçekleştirdikleri, yurtiçinde ve yurtdışında kalite ve rekabet gücünü artıracak ve tüketicilerin ihtiyaçlarını karşılayacak bir ortamın geliştirilmesine yardımcı olmaktadır. TGDF 26 sektörel üye derneği ile Türkiye gıda ve içecek sanayisinin üretim istihdam, ihracat ve ithalatının % 95’ini temsil eden sektörün en büyük sivil toplum örgütü olarak faaliyet göstermektedir	Altunizade Mah. Kısıklı Cad. Tekin Ak İş Merkezi No: 3 Kat: 2 Daire: 7 34662 Bağlarbaşı – Üsküdar İSTANBUL genelsekreterlik@tgdf.org.tr Tel: 0 216 651 86 81 – Fax : 0 216 651 86 83
Pestil ve Köme Üreticileri Birliği	Gümüşhane pestil ve kömesini Türkiye’de bir marka haline getirmek, bu amaç doğrultusunda 7 üretici firmanın bir araya gelerek oluşturulan birliktir.	
Türkiye İhracatçılar Merkezi-TİM	Türkiye ihracatının özel sektör kanadının en üst örgütü olarak ihracatçıları yurt içinde ve yurt dışında temsil etmek, İhracatçı Birlikleri arasında koordinasyon ve dayanışmayı sağlamak, ihracat hedef ve politikalarının belirlenmesi çalışmalarında yer almak, belirlenen ihracat hedefine ulaşılması yönünde çalışmalar yapmak, diğer kurum ve kuruluşlarca yürütülen çalışmalara katkıda bulunmak, dış ticaretle doğrudan veya dolaylı ilgili konularda kamu kurum ve kuruluşları ve sivil toplum kuruluşları ile koordinasyon halinde çalışmalar yapmak ve yürütülen çalışmalara katkıda bulunmaktır.	Dış Ticaret Kompleksi Çobançeşme Mevkii Sanayi Cd. B Blok Kat:9 İstanbul Tel : 212 454 04 90 tim@tim.org.tr
TC. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı	Türkiye’nin Gıda, Tarım ve Hayvancılık sektörlerini yönlendiren en üst düzeydeki kurum	0312 287 33 60 (25 hat) www.tarimgov.tr
Türkiye Ziraat Odaları Birliği	Odalara bu Kanun ile verilen görevlerin yerine getirilmesi amacıyla gerekli önlemleri almak, faaliyetlerine yardımcı olmak.Tarımsal politikaların genel menfaatlere uygun olarak yürütülmesi amacıyla gerekli çalışmalarda bulunmak, tarımla ilgili görüşlerini Hükümete ve kamuoyuna duyurmak, çiftçilerin meslekî hak ve menfaatlerini korumak.	GMK Bulvarı No:25 Demirtepe 06440 Ankara Tel : 312 231 63 00 ziraatodalari@tzob.org.tr
Türkiye Ziraatçılar Derneği	Üyelerinin mesleki bilgilerini, genel kültürlerini ve yeteneklerini geliştirmek ve gerek üyelerinin kendi aralarında gerekse tarım alanında çalışan diğer kişilerle ülkemiz tarımının çıkarları açısından iyi ilişkiler kurulması ve birlik ve beraberliğin sağlanması amacıyla projeler yapar, yaptırır ve bu projeleri uygular, konferanslar, paneller ve diğer kültürel çalışmalar düzenler, bülten, bildiri, gazete dergi gibi yayın faaliyetlerinde bulunur, kitaplıklar kurar.	Taşkent Cad. (1. Cad.) No: 3/4 Bahçelievler Ankara Tel: 0312 213 84 35

Kaynak: Strateko internet araştırmaları

4. Yerel/Bölgesel/Küme Analizi

4.1 Sektörün Bölgedeki Gelişimine Genel Bakış

Pestil Köme

Gümüşhane'nin birinci geçim kaynaklarından olan pestil ve köme üretimi bu ilde özel bir yer teşkil etmektedir. Daha önceki bölümlerde belirtildiği gibi Gümüşhane coğrafi yapı itibarıyla pestil ve köme imalatı için uygun bir konumda bulunmaktadır. Toprak, su ve hava kirliliğinin çok az olması, mikro klima iklim yapısına sahipliği yanında pestil ve köme imalatında kullanılan çeşitli meyvelerin yetiştiriciliği için uygun bir yerdedir.

Yıllık olarak sağlanan katma değer 30 milyon TL civarında olduğu tahmin edilmektedir. Sektörde doğrudan yaklaşık 600 kişi istihdam edilmektedir. Dolaylı istihdamın ise dönemsel değişiklikler çerçevesinde 3-4 bin civarında olduğu tahmin edilmektedir.

2002 yılında 4 olan işletme sayısı 2012 yılında %475'lik bir artışla 23'e yükselmiştir. 2002 yılında 160 ton olan yıllık üretim kapasitesi %728'lik artış ile 2012 yılında 1.325 tona yükselmiştir. Mevcut tesislerde kullanılan kapasitenin %38,5 civarında olduğunu tahmin edilmektedir.

2012 yılında üretilen 1.325 ton ürünün yüzde 52'sinin pestil, yüzde 30'unun köme ve yüzde 18'inin tatlı olduğunu tahmin edilmektedir. Gümüşhane'den ilk pestil-köme ihracatı 2010 yılında 33,5 ton ile başlamıştır.

Tablo 68: Gümüşhane Pestil ve Köme Miktarları

Yıllar	Üretim Miktarı (Ton)	İşletme Sayısı
2002	160 /yıl	4
2012	1.325/yıl	23

Kaynak: İnternet araştırması-haber

Tablo 69: Gümüşhane'deki Firmaların Toplam Üretim Miktarı (2009)*⁵

Ürün adı	Aylık bazda üretim miktarı(kg)	Yıllık bazda üretim miktarı(kg)
Pestil	120.900	1.450.800
Köme	50.500	606.000
Ballı pestil	6.400	76.800
Kudret Lokması	600	7.200
Pekmez	4.500	54.000
Cevizli Ballı	7.300	87.600
Fındıklı Ballı	6.800	81.600
Cevizli Pestil	16.000	192.000
Pestil Tatlısı	34.125	409.500
Kuşburnu Marmelatı	210	2.520
Toplam	247.335	2.968.020

Kaynak: Gümüşhane Ticaret ve Sanayi Odası, Kapasite Kullanım Raporları, 2009

Gümüşhane ilinde üretilen pestil ve kömenin %90-95'i toptan olarak il dışında pazarlanmaktadır. İl içinde yaklaşık %5'lik kısmı perakende olarak satışa arz edilmektedir.

⁵ Daha güncel veri bulunamadığından 2009 tarihli veriler kullanılmak zorunda kalmıştır.

Tablo 70: Firmaların Pestil ve Köme Satışlarını Gerçekleştirdikleri İller (2009)

Satış Yapılan İl	Toplam Satışlar İçindeki Payı(%)
İstanbul	31
Ankara	16
Bursa	12
İzmir	10
Kocaeli	8
Sakarya	6
Samsun	5
Diğer İller	4
Toplam	92

Kaynak: Üretici Firmalar, 2009

Pekmez

Pekmez üretimi ülkemizde bağ alanı olan her bölge de yapılırsa da kaliteli üretim, Tokat (Zile), Amasya, Kırşehir, Kastamonu, Eskişehir,(Sivrihisar), Balıkesir, Kayseri, Afyon, Kahramanmaraş, Gaziantep ve Hatay yörelerinde gerçekleşmektedir. Üretilen pekmezlerin renk, tat, koku, kıvam, dayanıklılık yönünden farklılık göstermeleri yanında yöresel olarak adlandırılmaları da farklıdır. Katı ve tatlı pekmezler, Zile’de Zile pekmezi, Gaziantep’te Ağda, Balıkesir’de bulama, Kırşehir’de çalma ve masara olarak adlandırılırken, ekşi pekmezlerin sıvı olanlarına (civık) Nardenk, katı olanlarına Maraş’ta Ravenda, ayrıca kaynatma işlemi uygulanmadan doğrudan güneşte koyulaştırılan pekmezler ise ‘gün balı’ veya bal denmektedir (Ünal, 1991: 37: Şimşek vd., 2002: 1).

Ekşi pekmez; şıranın asiditesinin pekmez toprağı ile giderilmeden yapılan pekmezlerdir. Koyulaştırılmamış veya rengi açılmamış olanlara “Nardenk”, rengi açılmış ve katılaştırılmış olanlara “Ravenda” denir. Özellikle Güney Anadolu’da Toros dağlarında yetişen “andız” denilen bir ağaç türünün olgunlaşmış kozalaklarını kaynatmakla elde edilen şurup ve marmelata benzeyen bu tatlı maddeye “andız pekmezi” denilmektedir (Birer, 1983).

Pekmezden yapılan geleneksel yöntemlerle elde edilen ürünlere sırasıyla bulama, zile pekmezi, pestil, köfter, cevizli sucuk, tahin helvası, reçel gibi isimler verilmiştir. (Baysal, 1997:121). Maraş’ta yaş üzüm pekmeziyle karıştırılarak “üzüm reçeli” yapılmaktadır. Gaziantep’te şıra, üzüm suyu, nişasta ve diğer maddelerin karışımı ile yapılan tatlılar, pestil, sucuk, muska, dilme ve tarhanadır (Birer, 1983: 110).

5. Küme Firma Analizi

5.1 Firma Profilleri

Kümede toplam 11 firma yer almış olup, her birinin profillerini açıklayan belgeler anket ve görüşmeler yolu ile toplanmıştır. Bknz Ek 1

5.2 Küme Değer Zinciri Ve İhtiyaç Analizi

5.2.1 Küme Değer Zinciri ve Başarı Faktörleri

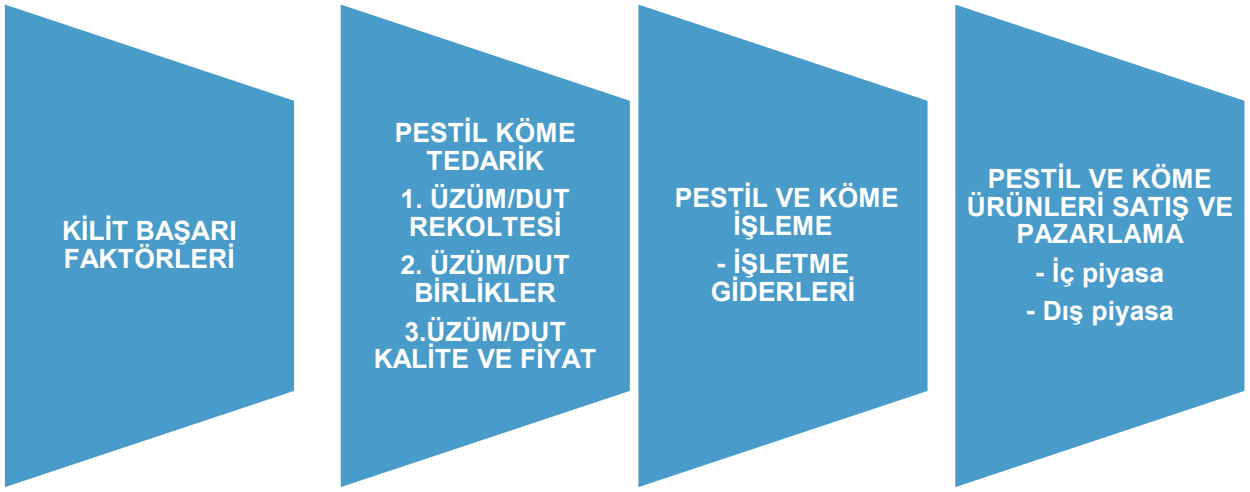
Kümenin Değer Zincirine Göre Sorunların Analizi

Türkiye’de Pestil ve Köme sektörü detaylı operasyonlar içeren bir sanayi alanı olup, üretim aşamasındaki sorunlar, mevcut mevzuattan kaynaklı sorunlar, pazarlama sorunları ve maliyetleri büyük önem arz etmektedir.

Sektörün başarı faktörleri Türkiye’deki tipik üretim sürecinin değer zinciri şemasında netleşebilir. Pestil ve Köme değer zinciri boyunca akışını ve zincirin her aşamasındaki girdi ve faaliyetleri gösteren bu şema iç piyasaya ve ihracata yönelik olarak farklılıklar da gösterebilmektedir.

Ancak, zincirin ilk iki halkası olan köme pestil ve köme işlenmesi, mamul hale getirilmesi faaliyetleri iç ve dış pazara yönelik olarak farklılık da gösterebilir.

Şekil 2: Pestil ve Köme Değer Zinciri

Kaynak: Strateko görüşme değerlendirmeleri

REKOLTE

- * Pazar Odaklı ve İyi Tarım uygulamaları ile üretilmiş ürünler,
- * Üretimde teknoloji kullanımı ile verimliliği sağlanmış ürünler,
- * Kalitesi sertifikalaşma ile belgelendirilmiş ürünler
- * Bahçelerdeki hastalık ve zararlıların bertaraf edildiği, bakım ve gübrelemenin uygun olduğu ve maliyetinin asgaride tutulduğu ürünler
- * Planlı üretim ile reelte ve fiyat istikrarının sağlanması
- * Verim ve kalite arttırmaya yönelik destekler
- * Lisanslı depoculuğun profesyonel uygulaması

PESTİL VE KÖME İŞLEME

- * Müşteri ve özellikle ihracat odaklı katma değerli yeni ürünler
- * Ar-Ge ve inovasyon üründe, ambalajda, sunumda
- * Uygun destek ve finansman kaynakları
- * Hızlı tedarik ve sürekli bulunabilirlik için lojistik ağı güçlendirme
- * Lisanslı depoculuk faaliyetlerinin geliştirilmesi
- * Stok yönetimi ve ürün kalitesinin korunması
- * Kalite garantisi için uluslararası sertifika sahipliğinin geliştirilmesi
- * Sektörel kurumlar, üreticiler, üniversite ve kamu kuruluşları arasında koordinasyon

PAZARLAMA ve SATIŞ

Küresel pazarlara hâkimiyet için:

- * Müşteri odaklı pazarlama faaliyetleri
- * Ülkelere göre farklılaştırılmış ürün çeşitleri
- * Ülkelere göre farklılık arz eden tanıtım faaliyetleri
- * Sanayi odaklı satışların artması
- * Markalı mamul satışlarının artması
- * Hedef ülkelerin iyi tanınması
- * İzleme ve kontrol sistemlerinin geliştirilmesi
- * Hedef pazarlarda Türk pestil, pekmez ve sirke mamulleri bilinirliğinin artması
- * Kalite belgeleri eksikliğinin giderilmiş olması
- * Zaman ve eleman eksikliğinin giderilmiş olması
- * İhracat Kapasitesi ve dış pazarlara hâkimiyette temsilcilik, depo ve satış ağı eksikliklerinin bertaraf edilmiş olması
- * Markalaşma
- * Aracı acente bulamama sorunlarının bertaraf edilmiş olması
- * Hedef pazarlarda uygulanan tarife ve tarife dışı engeller, kültürel farklar

Sektörün Genel Sorunları

Pestil ve köme üretimi yapan firmaların üretimden önce, üretim sırasında ve üretimden sonra olmak üzere bazı önemli sorunlarla karşı karşıya kaldıkları belirlenmiştir.

- Pestil ve köme üretiminde kullanılan ceviz, dut, fındık gibi hammaddelerin alımları genelde il dışından gerçekleşmektedir.
- İşletmeler hammadde alımlarını ortak bir kanaldan yapmak yerine her biri ayrı kanallardan ve yerlerden bu alımlarını gerçekleştirmektedir. Bu da alınan malzemenin kalitesinde farklılık ortaya koymaktadır. Ayrıca bu malzemeler pestil ve köme üretiminde kullanılan pahalı hammaddelerdir. Dolayısıyla farklı yerlerden alım tek tip bir maliyet ortaya koymamaktadır. Bu da firmaların ürünlerinin fiyatında çok fazla fiyat farklılığının meydana gelmesine sebep olmaktadır.
- İşletmeler köme üretiminde, cevizlerin iplere dizimi işini işletme dışındaki kadınlara belirli bir ücret karşılığında yaptırmaktadır. Bu yapılan dizim işi hiçbir sağlık kontrolü gerçekleşmeden yapılmaktadır. Dolayısıyla üretilen ürünler sağlıklı olup olmama konusunda bir sorun oluşturmaktadır (Pestilciler Birliği,2010).
- İşletmeler açısından ürünün pazarlanmasında yaşanan bazı sıkıntılar mevcuttur. Bu pazarlama sıkıntıları içerisinde ürünün tanıtımının hem yerel hem de ulusal anlamda yetersiz kalması, işletmelerin ürünün dağıtımını gerçekleştirecek etkin bir dağıtım sistemlerinin olmaması gelmektedir.

Pazarlamadan Kaynaklanan sorunlar:

- 1-Ambalajlama ve etiketleme
- 2-Ürünün ve ortamın nemi, ısı ve güneşle teması
- 3-Tanıtımın yeterli yapılamaması
- 4-Ürünün dayanıklılık süresinin kısa olması
- 5-Sıcak ortamda üretim yapılamamaktadır.

Bunların dışında firmaların karşılaştıkları diğer sorunları da şöyle sıralayabilir:

- 1-Devletten teşvik alınamaması
- 2-Pazarlama imkânının kısıtlı olması
- 3-Nitelikli üretim ve pazarlama elemanlarının azlığı
- 4-Hammadde fiyatlarının artmasından dolayı pestil ve köme fiyatların buna bağlı olarak yükselmesi.

5-Pestil ve kömeye çok az talebin olması ve bunun getirdiği ekonomik sıkıntının üretime yansması
6-Cevizin ipe elle dizilmesi hem yorucu hem de zaman kaybına neden olmaktadır. Bununla ilgili bir makinenin olmayışı sorun yaratmaktadır.
7-Üretim ve satış için gerekli malzemelerin temini uzun süre aldığından üretim ve dolayısıyla satışlar aksamaktadır.

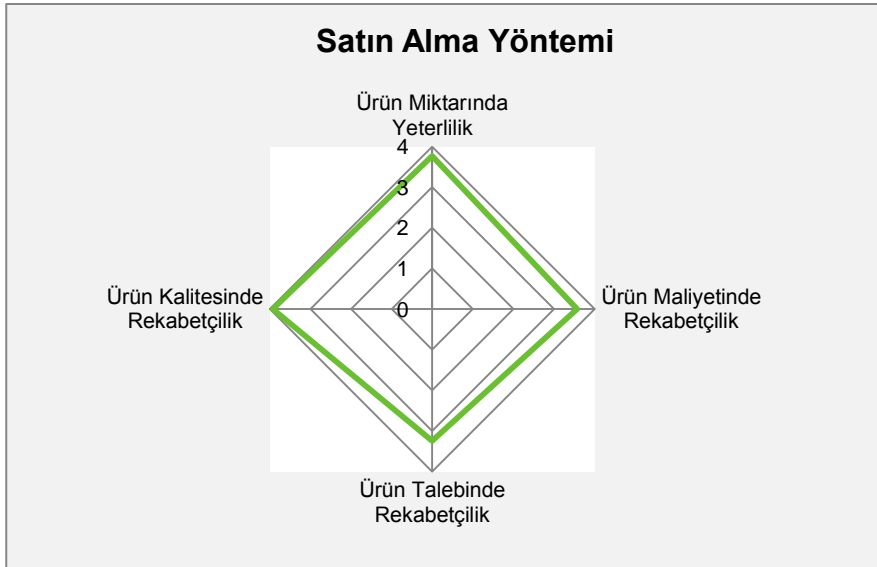
5.2.2 Başarı Faktörleri Değerlendirme

5.2.2.1 Satın Alma Yönetimi

Kümenin ürün tedarigi ile ilgili analizde, küme ortalaması 5 üzerinden 3,63 olarak değerlendirilmiştir.

Bu halkada en güçlü alanlar ürün kalitesinde rekabetçilik olarak 5 üzerinden 3,93 puan ile değerlendirilmiştir. Ürünün miktarındaki yeterlilik ise 3,77 puan ile değerlendirilmiştir. Bu bölümün en zayıf halkası ürün talebindeki rekabetçilik 3,25 puan ile değerlendirilmiş olup, ürünün yeterince talep edilmediği ya da yeterince tanınmadığı saptanmıştır.

Şekil 3: Kümenin Değer Zincirinde Tedarik/Satın Alma halkasında başarı faktörleri değerlendirmesi

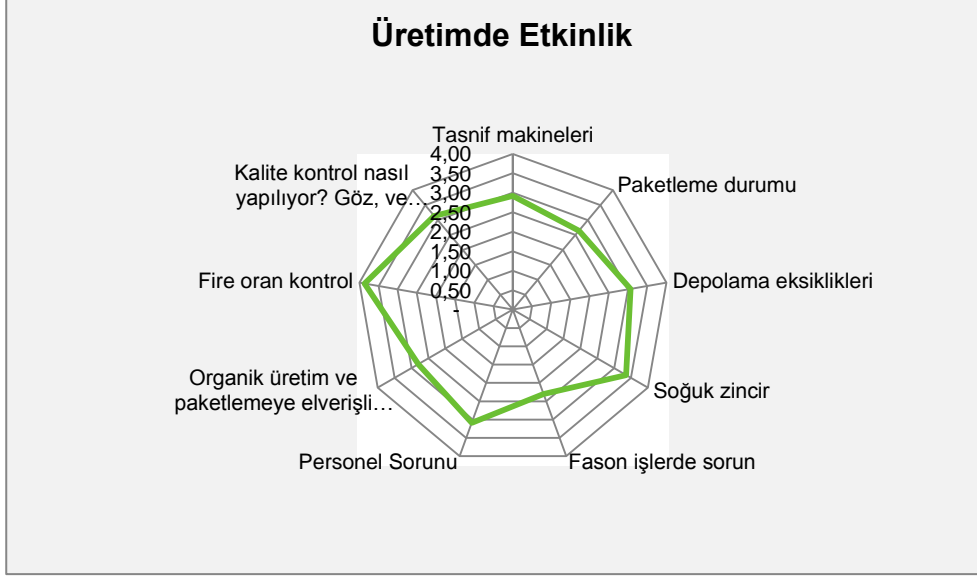

Kaynak: Strateko görüşme değerlendirmeleri

5.2.2.2 Üretimde Etkinlik

Kümenin Üretimde etkinlik ortalaması 5 üzerinden 3,2 puan ile değerlendirilmiştir. Bu bölümde en fazla puan 3,86 ile fire oranlarındaki kontrolüdür. En düşük puan ortalamasını ise fason işlerdeki sorunlar 2,3 puan ortalaması ile almıştır.

Şekil 4: Kümenin Değer Zincirinde Üretim halkasında başarı faktörleri değerlendirilmesi

Kaynak: Strateko görüşme değerlendirmeleri

5.2.2.3 İhracatta Satış Pazarlamada Etkinlik

Kümenin Satış pazarlama halkasındaki değerlendirilmesi yapılırken dış pazar hâkimiyetlerine bakılmıştır. Kümenin dış pazarlara hâkimiyeti 2,56 puan ile değerlendirilmiştir. Bu bölümde en yüksek puan 2,93 ile İhracat pazarlarında ülkelere göre talep edilen farklı standartlara uyum alanına verilmiştir. En düşük puan ise 2,29 puan ile Tanıtım yapmadaki zorluklar/Fuarlara katılımında sıkıntılar alanında değerlendirilmiştir.

Şekil 5: Kümenin Değer Zincirinde İhracat Satış halkasında başarı faktörleri değerlendirilmesi

Kaynak: Strateko görüşme değerlendirmeleri

• İhracat Yapısı

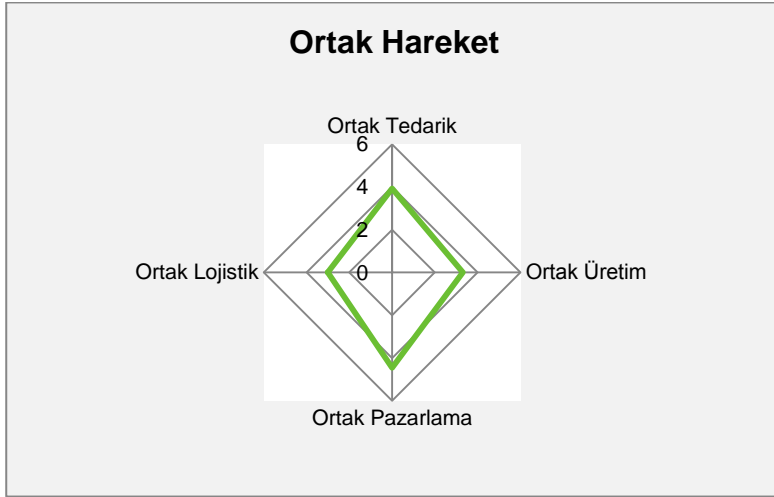
➤ İhracat Pazarlama Kanalları

Kümede yer alan tüm firmalar ihracat pazarlama faaliyetlerine dair yapılacak etkinliklere açık olduklarını belirtmiş ve özellikle fuarlara katılım, web sitesi, perakende zincirlere yönelik tanıtım, endüstriyel kullanıcıya yönelik tanıtım, distribütör arayışı, yurtdışı bayi/temsilcilik v.b. pazarlama faaliyetlerine sıcak baktıklarını belirtmişlerdir.

5.2.3 Kümenin Ortak Hareket Etmede Tercih Ettiği Unsurlar

Kümenin ortak harekete dair verilen cevaplarda, işbirliğinde ön plana çıkan unsurun ortak pazarlama olduğu ve 5 üzerinden 4,45 puan ile değerlendirildiği görülmüştür. Yine ortak tedarik yapılmasına sıcak baktıkları 3,93 puan ile değerlendirdikleri görülmektedir. Bu bölümde firmaların ortak depolama/lojistik ve ortak üretim/makine kullanımına ise pek istekli olmadığı görülmektedir.

Şekil 6: Kümenin Değer Zincirinde Ortak Hareket için başarı faktörleri değerlendirmesi

Kaynak: Strateko Anket Görüşmeleri

5.3 Küme Haritası

Şekil 7: Küme Haritası

HAMMADDE TEDARİK	
Ürün tedarik toptancı	1,9
Ürün tedarik köylüden / Müstahsil	2,5
Ürün Tedarik Şekli Kendi Bahçesinden	0
Ürün tedarik İthalatçı	2,3
Hammadde de Kalite	3,1
Hammadde tedarik sorun	3,9
Hammadde Girdi maliyet	3,0
ÜRETİMDE ETKİNLİK	
Depolama eksiklikleri	3,7
Soğuk zincir	3,4
Fason işlerde sorun	2,3
Nitelikli eleman	2,1
Organik üretim ve paketlemeye elverişli olmaması	2,8
Fire oran kontrol	3,9
Kalite kontrolün yapılaş yöntemi; göz ve fiziksel tecrübe	3,1
Hammadde satın alma	4,9
SATIŞ PAZARLAMA	
Farklı ülkelere göre talep edilen farklı standartlara uyum	2,9
Temsilcilik, depo ve satış ağı eksiklikleri	2,6
Tanıtım yapmadaki zorluklar/Fuarlara katılımında sıkıntılar	2,3
Hedef ülkelere dair bilgi eksikliği	2,4
Markalaşma eksikliği	2,6
Hedef pazarlarda uygulanan tarife ve tarife dışı engeller	2,5
KÜMENİN İŞBİRLİĞİ YAPMA POTANSİYELİ	
Ortak Hammadde Tedariki	3,9
Ortak Üretim	3,3
Ortak Pazarlama	4,5
Ortak Lojistik	3,0

5.3.1 İstatistiklerle Küme

2015 verilerine göre:

Küme Toplam Ciro: 15.735.00 TL (11 firma bazında)

Küme Toplam İhracat Cirosu: 54.000 Usd (3 firma bazında)

Küme Toplam İstihdamı: 209 (11 firma bazında)

5.3.2 Kümenin Kilit Verileri

Küme Katılımcılarının Büyüklükleri (9 firma bazında)

Kümede yer alan ve ankete cevap veren 9 firmanın büyüklükleri incelendiğinde; cirosu 500.000 TL'den az 2 firma, 500.000 TL ile 5.000.000 TL arası 6 firma, 5.000.000 TL ile 25.000.000 TL arası 1 firma ve 25.000.000 TL'den yüksek hiç bir firma olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 71: Firmaların Ciro Aralıkları (12 firma bazlı)

500.000 TL<	500.000-5.000.000 TL	5.000.001-25.000.000 TL	25.000.000 TL>
2	6	1	0

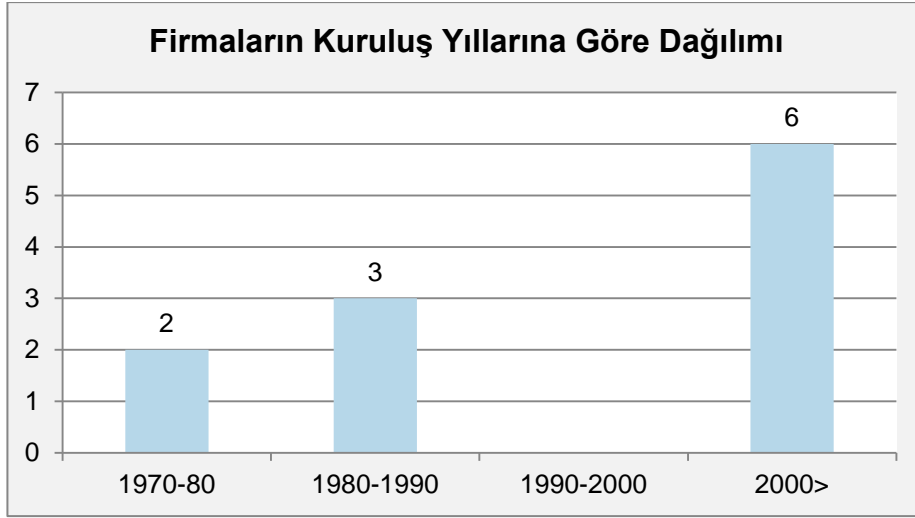
Kaynak: Strateko anket çıktıları

Küme Katılımcılarının Kurumsallaşma Süreci

Küme dâhilinde incelemeye dâhil olan ve kuruluş tarihini veren 2 firmanın 1970-1980 yılları arasında kurulduğu 3 firmanın 1980-1990 yılları arası, 6 firmanın ise 2000 yılından sonra kurulduğu görülmektedir.

Yani kümedeki firmaları %55 'si 2000 yılından sonra kurulmuş genç firmalardır. %27'si 1980-1990 yıllarında, %18'si ise 1970-1980 yılları arasında kurulmuş firmalardır

Şekil 8: Firmaların Kuruluş Yıllarına Göre Dağılımı

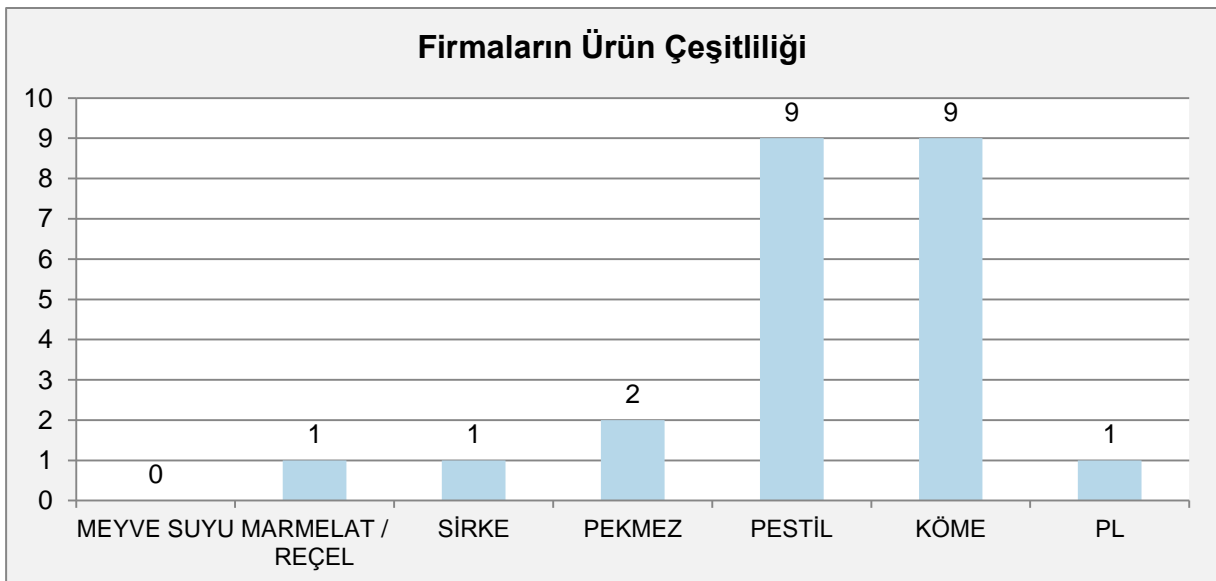

Kaynak: Strateko Anket Çıktıları

Küme Katılımcılarının Ürün Çeşitliliği

Küme bazında üretim ve tedarik süreçlerindeki etkinlik değerlendirildiğinde; ürün grubu bazında özellikle Köme ve Pestilin öne çıktığı görülmektedir. Kümedeki 9 firmanın pestil ve köme, 2 firmanın pekmez, 1 firmanın marmelat/reçel, 1 firmanın sirke ve 1 firmanın özel üretim yaptığı görülmektedir

Şekil 9: Firmaların Ürün Çeşitliliğine Göre Dağılımı

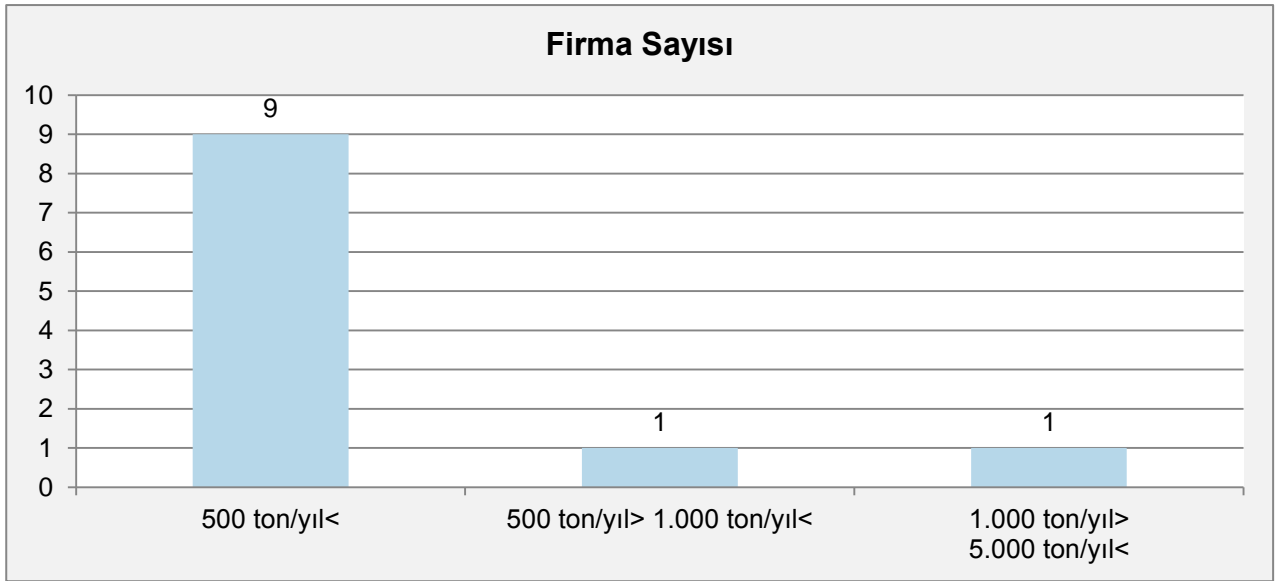

Kaynak: Strateko Anket Çıktıları

Küme Üretim Kapasitesi (ton) (11 firma bazlı)

Köme ve Pestil üretimi yapan 9 firmanın toplam üretim kapasitesi 1.930 ton/yıl, sirke üretimi yapan 1 firmanın 500 ton/yıl ve pekmez üretimi yapan 1 firmanın 1.200 ton/yıl üretim yaptığı görülmektedir. 9 firmaya göre ortalama köme ve pestil üretim kapasitesi 214,44 ton/yıl civarındadır. 5 firmanın kapasitesi küme ortalamasının altındadır. Diğer 6 firmanın üretimi ise ortalama üretim kapasitesinin üzerinde olduğu ve büyük ölçekli oldukları görülmektedir. Üretim kapasiteleri bakımından görülen büyük fark küme firmalarına ortak bir strateji belirlemenin zorluğunu gündeme getirmektedir.

Şekil 10: Küme Üretim Kapasitesinin Durumu (11 firma bazlı)

Kaynak: Strateko Anket Çıktıları

Küme Katılımcılarının Alt Yapı Durumu (11 firma bazlı)

Ankete bu soru için cevap veren 11 firmanın kapalı alanı 12.460 m², açık alanı 45.600 m², yine 11 firmanın toplam depo alanı 2.625 m² olduğu analiz edilmiştir. Bunun yanında kümede fason iş yaptıran 3 firma ve fason iş yapan 7 firma olduğu görülmektedir.

Tablo 72: Küme Katılımcılarının Alt Yapı Durumu (11 firma bazlı)

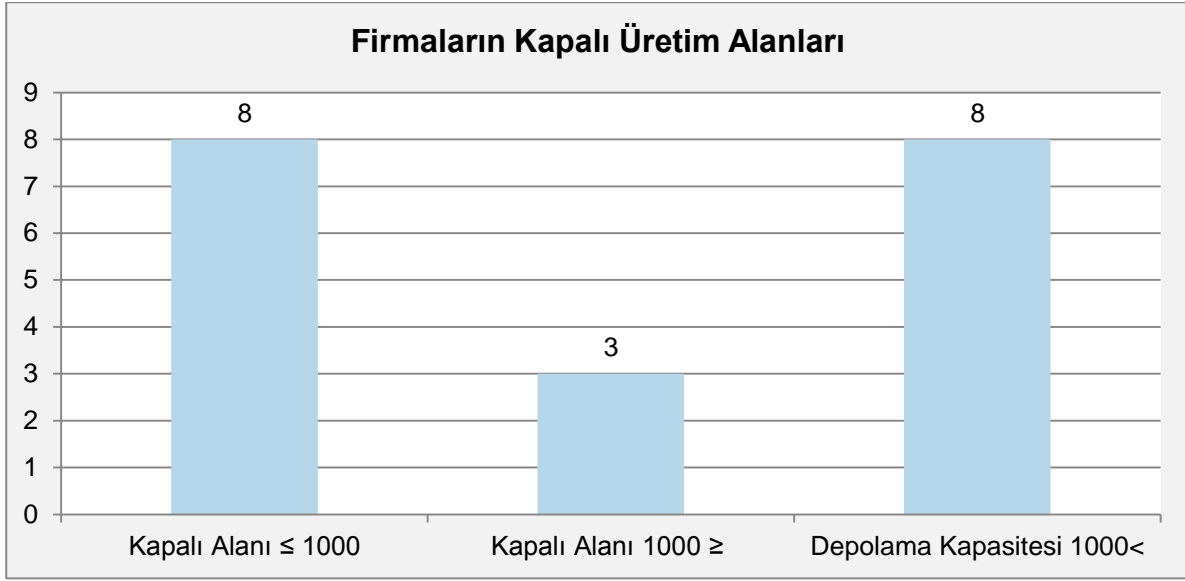
Açık Alan m ²	Kapalı Alan m ²	Depo Alanı m ²	Fason İş Yaptırma	Fason İş Yapma
45.600	12.460	2.625	3	7

Kaynak: Strateko görüşmeleri değerlendirmesi

Küme Katılımcılarının Kapalı Üretim Alan Durumu (11 Firma bazlı)

Ankete cevap veren 11 firmanın tamamının kapalı alanı olduğu, 8 firmanın kapalı alanının 1.000 m² den küçük olduğu, diğer 3 firmanın ise kapalı alanın 1.000 m² den daha büyük olduğu görülmektedir. Kümedeki 8 firmanın depolama kapasitesinin ise 1.000 m² den küçük olduğu görülmektedir.

Şekil 11: Küme Katılımcılarının Kapalı Üretim Alanlarının Durumu

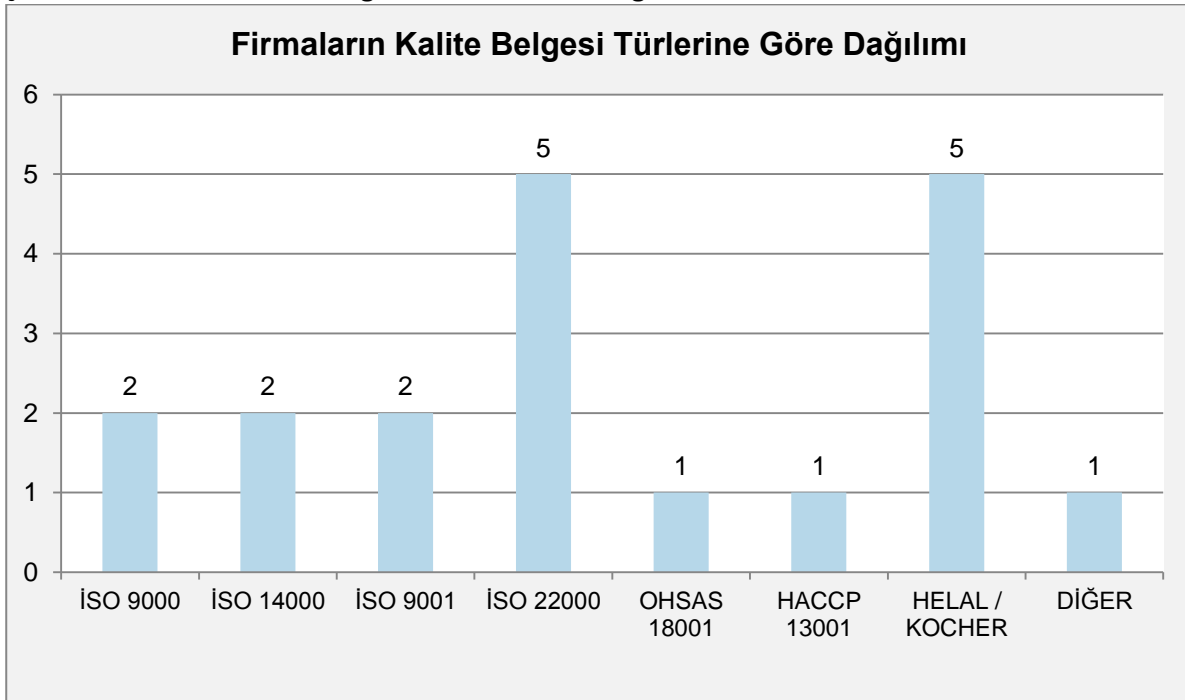

Kaynak: Strateko Anket Görüşmeleri

Küme Katılımcılarının Kalite Belgeleri (11 Firma bazlı)

Ankete cevap veren küme firmalarının en çok sahip olduğu kalite belgesi “ISO 22000” ve “Helal-Kosher” belgeleridir. 11 firmanın 5 tanesinin bu belgelere sahip olduğu görülmüştür. Bunu 2 firma ile ISO 9000, ISO 14000 ve ISO 9001 Belgeleri takip etmektedir. OHSAS, HACCP ve diğer belgelere sahip firma sayısının ise birer tane olduğu görülmektedir. Cevap veren firmaların kalite belge türleri ve sayıları aşağıda gösterilmiştir.

Şekil 12: Firmaların Kalite Belgesi Türlerine Göre Dağılımı

Kaynak: Strateko firma anket görüşmeleri

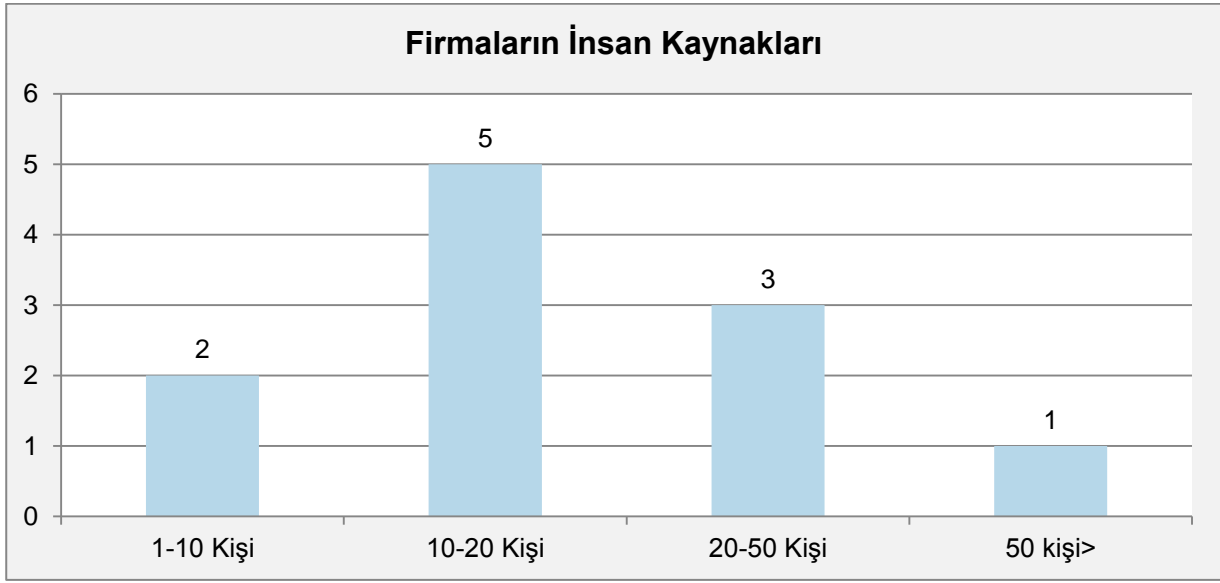

Küme Katılımcıların İnsan Kaynakları (11 Firma Bazlı)

Küme grubundaki firmalarda daimi insan kaynaklarının değerlendirme sonucunda 209 kişi olduğu belirlenmiştir. Firma başı ortalaması 19 kişi düşmektedir.

Alan çalışmaları sonucunda 2 firmanın yani kümenin %18 nin 10 işçinin altında, 5 firmanın yani kümenin %45'nin 10 ile 20 işçi arası, 3 firmanın yani %27'sinin 20 ile 50 işçi arası ve 1 firmanın ise 50 işçinin üzerinde işçi çalıştırdığı (%9) görülmektedir.

Şekil 13: Kümenin İnsan Kaynakları Dağılımı

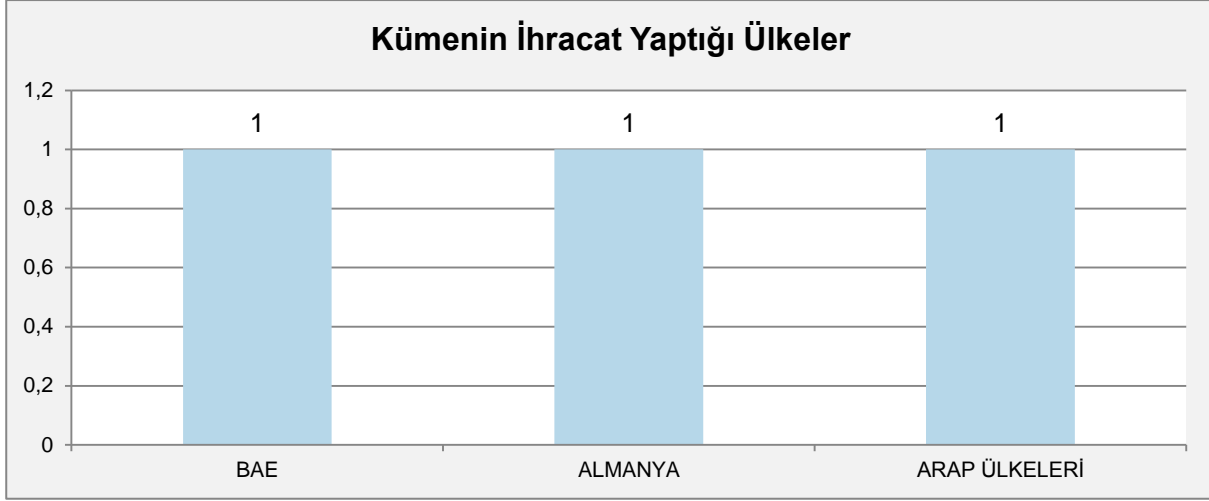
Kaynak: Strateko firma anket görüşmeleri

Küme Katılımcıların İhracat Yaptığı Pazarlar

Yapılan anket görüşmelerinde firmaların %82'si yani 9 firma hiç ihracat yapmamaktadır. Kümenin %27'sinin yani 3 firma ihracat yapmaktadır.

Firmaların BAE, Almanya ve Arap Ülkelerine ihracat yaptıkları görülmektedir.

Şekil 14: Kümenin İhracat Yaptığı Ülkeler/Bölgeler

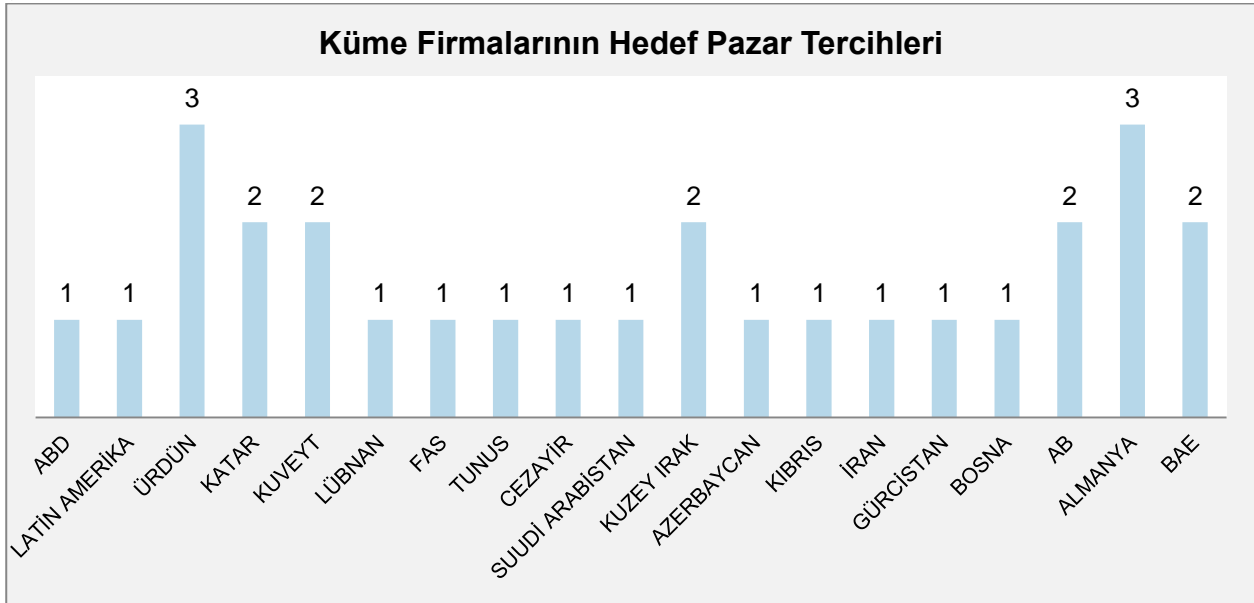
Kaynak: Strateko firma anket görüşmeleri

Küme Katılımcıların Hedef Pazar Tercihleri

Küme katılımcıları arasında yapılan değerlendirme sonucunda kümenin hedef Pazar tercihleri aşağıdaki ülkeler olmuştur:

Firmaların en fazla tercih ettikleri ülke 3 puan ile Ürdün ve Almanya olmuştur. Bu ülkeleri 2 puan ile sırasıyla Katar, Kuzey Irak, AB Ülkeleri ve BAE takip etmektedir. Bu ülkeleri de 1 puan ile ABD, Latin Amerika, Lübnan, Fas, Tunus, Cezayir, S.Arabistan, Azerbaycan, Kıbrıs, Gürcistan ve Bosna Hersek'tir.

Şekil 15: Küme Firmalarının Hedef Pazar Tercihleri

Kaynak: Strateko firma anket görüşmeleri

5.4 Rekabet Baskıları Karşında Kümenin SWOT Analizi

UR-GE Projesi ihtiyaç analizi kapsamında yer alan 11 katılımcının rekabet faktörlerine dair değerlendirmeleri görüşmeler sırasında ve anketler çıktıları ile elde edilmeye çalışılmıştır. Bu değerlendirmeler her bir faktör için 1 ve 5 arasında bir puan verilerek yapılmaya gayret edilmiştir.

(5-iyi; 1- Zayıf) Küme rekabet koşullarının firmalar açısından değerlendirildiği rekabet koşullarını belirleyen faktörler arasında aşağıdaki başlıklar bulunmaktadır.

- Faktör Koşulları,
  - Firma Rekabet Yapısı,
  - Talep Koşulları,
  - Tedarikçi ve Destekleyici Sektörler,
  - İşbirliği ve Kamu Kuruluşlarının Etkinliği
- detayları ile aşağıda yer alan faktörler M. Porter'ın Rekabet Elmas Modeli temelinde hazırlanmıştır.

Faktör Koşulları: Firmalardan, Gümüşhane Pestil ve Köme kümesinde faaliyet gösteren üreticilerin üretim koşulları ve iş yapma koşullarını etkileyen fiziksel altyapı değerlendirmeleri alınmıştır. Yapılan görüşmelerde küme yetkilileri üretim girdi maliyetlerini konusunu sorun olarak ortaya koymaktadırlar; bu nedenle 5 üzerinden 3,6 olarak değerlendirilmiştir.

Yarı mamul tedarik ve bölgede bulunurluk durumu 5 üzerinden 3,8 almıştır; kümenin coğrafi olarak doğru bir konumda olduğu görülmüştür. Faktör koşulları içindeki en yüksek puanlama bu bölüme verilmiştir. Ancak ürünlerin pazarın talep ettiği cinslere uygunluğu 5 puan üzerinden 2,6 puan ile değerlendirilmiştir. Yine ürün kalite olarak üstünlüğü de buna yakın olarak 2,8 puan ile değerlendirilmiştir.

Firmaların nitelikli işgücünün yapısına dair verdikleri cevaplarda dış ticaret ve kambiyo elemanı konularında sorun yaşadıkları görülmüştür. Nitelikli elemana erişim 5 üzerinden 2,1 puan ile değerlendirilmiştir.

Faktör koşullarının küme için genel ortalaması ise 3,0 olmuştur.

Şekil 16: Kümenin Faktör Koşulları

Üretimde Girdi Maliyetlerin Rekabetçiliği	Hammadde Bulunurluluk (İthalat/Yurtiçi Üretim)	Nitelikli Elemana Erişim	Finansal Güç Finansa Erişim	Bölgenin Üretim/Tedarikte Rekabet Gücü Katkısı	Küme Ortalama
3,6	3,8	2,1	1,9	3,8	3,0

Kaynak: Strateko Anket görüşmeleri

Firma Rekabet Yapısı: Gümüşhane Pestil Köme kümesinin rekabet gücünü etkilemesi açısından firmalar arasında işbirliği seviyesi, firmaların kurumsallaşma düzeyleri, yeni girişimci tehdidi, lider firma varlığı ve firma büyüklükleri, ilişkin değerlendirmeler mülakatlar sonucunda belirlenmiştir. Sektördeki firmalar arasındaki işbirliği seviyesi bu bölümün en düşük puanı ile 5 üzerinden 2,2 ile değerlendirilmiştir ve kümenin rekabet yapısındaki en zayıf halka olmuştur. Firmaların kurumsallaşma düzeylerine ilişkin değerlendirmelere baktığımızda bu konuda ikinci en zayıf halka olmuş ve 5 üzerinden 2,3 ile değerlendirilmiştir.

Bu bölümde en fazla puanlama 3,9 ile lider firmaların varlığı olmuştur. Sektördeki firma büyüklükleri de 3,8 puan ile değerlendirilmiştir. Sektördeki yeni girişimci tehdidinin varlığı 3,2 puan ile değerlendirilmiştir.

Firmaların rekabet yapısı küme ortalaması 5 puan üzerinden 3,0 puan ile değerlendirilmiştir.

Şekil 17: Kümenin Rekabet Yapısı

Firmalararası İşbirliği Seviyesi	Firmaların Kurumsallaşma Düzeyi	Yeni Girişimci Tehdidi	Lider Firma Varlığı	Firmaların Büyüklükleri	Küme Ortalaması
2,2	2,3	3,2	3,9	3,8	3,0

Kaynak: Strateko anket görüşmeleri

Talep Koşulları: Talep koşulları başlığı kapsamında firmalarla ihracat pazarlarının karlılık derecesi, ihracatta risk durumunun dengeli olması, ihracat hedef pazarlara uygun rekabetçi lojistik ihracata uygun organizasyon/ik yapısına sahip olmak ve iç pazarın durumuna dair görüş alışverişi yapılmıştır.

Bu bölümün en fazla puan ile değerlendirilen alanı 2,8 puan ile iç pazarın durumu olmuştur. Firmalar her ne kadar dış pazara açılmak istemekte ise de, dış Pazar konularında bilgi eksikliği tanıtım ve fuarlara katılım eksikliği ve markalaşma eksikliği nedeniyle dış pazara yönelim konusunda zafiyet yaşamakta oldukları görülmektedir.

Bunu destekleyen bir diğer konuda ihracat Pazar çeşitliliğinin 5 üzerinden 1,3 ile değerlendirilmesidir.

Kümedeki sadece üç firma doğrudan ihracat yapmaktadır. Bu nedenle kümenin ihracat pazarlarının karlılık derecesi bu bölümün en zayıf halkasından birisi olarak 2,0 puan ile değerlendirilmiştir.

Kümenin talep koşulları ortalaması 2,2 olarak değerlendirilmiştir

Şekil 18: Kümenin Talep Koşulları

İhracat Pazarlarının Karlılık Derecesi	Müşteriden Gelen Değişim Talepleri	İç Pazarın Durumu/Gücü	İhracat Pazar Çeşitliliği	Sektörün Müşterilerinden Gelen Marka Talebini Karşılama Kapasitesi	Küme Ortalaması
2,0	2,0	2,8	1,3	2,9	2,2

Kaynak: Strateko Anket görüşmeleri

Tedarikçilerin ve Destekleyici Sektörlerin Varlığı: Küme firmalarının tedarikçilerle ilişkileri fason üreticilerin varlığı, tedarikçilerin çeşitliliği, tedarik ve hizmet veren sektörlerin performansları ve işbirliği seviyeleri açısından değerlendirmeleri istenmiştir.

Tedarikçi ve destekleyici sektörlerin varlığı bölümünde, tedarikçilerle işbirliği seviyesi 5 üzerinden 3,1 olarak değerlendirilmektedir. Kümedeki firmaların büyük bölümü tedarikçilerle sürekli bilgi alışverişi içinde olduklarını belirtmişlerdir.

Tedarik edilen ürünlerin zamanında teslim ve kalitesi konusunda zaman zaman sıkıntılar yaşadıklarını ifade ederek tedarikçi performansını 5 üzerinden 2,7 lik bir ortalama ile değerlendirmişlerdir. Tedarikçi çeşitliliği konusunu 3,9 puanlama ile değerlendirmişlerdir.

Fason üretici varlığı ve fason iş yaptırma tercihi ise 2,4 ile değerlendirilmiştir. Küme firmaları fason iş yaptırma konusunda istekli değilken, kendileri fason olarak iş yapma konusunda oldukça istekli oldukları tespit edilmiştir.

Bu bölümde en yüksek puanı 3,9 tedarikçi çeşitliliği konusu almıştır. Genel olarak Tedarikçilerin ortalamasına bakıldığında ise 5 puan üzerinden 3,0 gibi bir değer aldığı görülmektedir.

Şekil 19: Kümedeki Tedarikçilerin ve Destekleyici Sektörlerin Varlığı

Fason Üreticilerin Varlığı	Tedarikçi Çeşitliliği	Tedarikçi Performansları	Tedarikçilerle İşbirliği Seviyesi	Küme Ortalaması
2,4	3,9	2,7	3,1	3,0

Kaynak: Strateko Anket görüşmeleri

İşbirliği Kuruluşları ve Kamu Kurumlarının Etkinliği: Firmaların özellikle yeni ürün çalışması yapıp yapmadığı ve katma değeri yüksek ürünlere yönelim konusunda destek alıp almadığı kapsamında sorulan sorulara verdikleri cevaplarda, özellikle Kamu fonlarından faydalanma-fonların işlevselliği konusunda zafiyet içinde oldukları ön plana çıkmıştır. Bu bölümün en zayıf halkası 1,75 ile değerlendirmişlerdir.

Sektör ve üniversite, eğitim kurumları arası işbirliği seviyesi bu bölümün ikinci en zayıf halkası olmuştur. Üniversite, Teknopark gibi kurumları ile işbirliği ise küme tarafından 5 üzerinde 1,92 gibi düşük bir değer almıştır.

İşbirliği kuruluşları ile ilişkiler bu bölümün en yüksek değerlendirmesini 3,36 puan ile almıştır. İşbirliği Kuruluşları ve Kamunun etkinliği küme genel ortalaması 5 üzerinden 2,31 puan ile değerlendirilmiştir.

Şekil 20: İşbirliği Kuruluşları ve Kamu Kurumlarının Etkinliği

Kamu kurumları ve Sanayi arasında işbirliği (Kamu Fonlarının Yeterliliği)	Kamu fonlarından faydalanma-fonların işlevselliği	İşbirliği kuruluşları ile ilişkiler	İşbirliği Kuruluşlarından Alınan Hizmetin Kalitesi	Sektör ve üniversite, eğitim kurumları arası işbirliği	Küme Ortalama
2,15	1,75	3,36	2,31	1,92	2,31

Kaynak: Strateko Anket görüşmeleri

6. Pazar Analizi

6.1 Önceliklendirilen ülkelerde ilk 5 tedarikçi, Türkiye'nin Konumu

6.1.1 Dünya Pestil, Pekmez ve Sirke Pazarında Potansiyeli Yüksek Ülkeler

Pestil

2015 yılında dünya toplam pestil ithalatı 9,1 milyar dolardır. ABD dünyada birinci sıradaki Pestil ithalatçısıdır ve dünya pestil ithalatının %17'sini gerçekleştirmektedir. Bu oran 2015 yılında 1,6 milyar bir ithalat değerine karşılık gelmektedir. ABD'nin satın aldığı pestilin %32'sini Meksika

%27'sin Kanada sağlamaktadır. Türkiye ABD'ye pek çok ürün ihraç eden önemli bir sağlayıcı olmasına rağmen, pestil ithalatında ancak 5. sıradadır ve değer olarak ABD ithalatının %3'nü karşılamaktadır. ABD son beş yılda 2015 yılı hariç dünyadan pestil alımını sürekli yükselten bir ülkedir. Türkiye'nin %3 ile ilk beş ülkeden birisi olması, bu ülke pazarı hakkında bilgisinin olduğu, ABD'nin de Türk ürünlerine olumsuz tepki vermediğinin bir göstergesidir. Özellikle ABD'nin çok büyük bir Pazar olması ve dünyanın birinci sıradaki alıcı olması nedeniyle Türkiye ABD'ye yapılan ihracatı artırma yoluna gitmelidir.

İkinci sıradaki ithalatçı olan Almanya 670,71 milyon dolar ithalat değeri ile toplam dünya pestil ithalatının %7'sini gerçekleştirmekte, alımlarının %17'sini Belçika'dan, %14'ünü Hollanda'dan, %13'ünü İsviçre'den, %8'ini Polonya ve %6'sını İngiltere'den yapmaktadır. Türkiye Almanya'ya pestil ihrac eden 11. ülke konumundadır. Almanya 2015 yılı hariç dünyadan yaptığı pestil ithalatını artıran bir ülkedir. Türkiye'nin bu ülkenin ithalatında 11.sırada olması, Almanya'daki Türklerin varlığı Almanya'nın hedef ülke olarak dikkate alınmasını ve bu Pazar için daha ciddi çalışmalar yapılmasını gerektirmektedir. Türkiye'nin özelde Almanya ve genelde Avrupa ülkelerine ihracatını artırabilmesi için alıcı tarafından tercih edilen çeşit ve ambalajlarda bu ülkelerce istenilen ürün ve nakliye koşullarını gerçekleştirebilir hale gelmesi gerekmektedir.

Üçüncü sıradaki ithalatçı İngiltere'dir. 596,7 milyon dolar ithalat değeri ile toplam dünya pestil ithalatının %7'sini gerçekleştirmekte, alımlarının %16'sını Almanya'dan, %15'ini Hollanda'dan, %12'sini Belçika'dan, %9'unu Çek Cumhuriyetleri'nden ve %7'sini İspanya'dan yapmaktadır. Türkiye İngiltere'nin ithalatında %4 pay ile 10. sıradadır. İngiltere son beş yılda dünyadan pestil ithalatını artırmıştır. İthalat yaptığı ilk 10 ülke içinde yer alması ve sürekli artış trendinde olması itibarıyla İngiltere, Türkiye için önemli Pazar olmaya devam edecek ve bu ülkeye ihracatın artırılması hedef olmalıdır.

Potansiyel pazarlar içinde yoğunlaşılması gereken ülkeler: Türkiye son beş yılda bazı ülkelere olan ihracatını düzenli olarak artırmıştır. (İsrail, S.Arabistan, Mısır, G.Afrika, BAE, Ürdün, Bulgaristan, Hollanda, Belçika, Katar, İsveç ve Kore)

Dünya pestil ithalatında 8. sırasındaki **İsveç**, 2015 yılı hariç ithalatını sürekli artırmıştır. 9. sıradaki Hong Kong ise ithalatında son beş yılda hiç fire vermeden sürekli artış gerçekleştirmiştir.

Türkiye'nin son beş yılda İsveç'e olan ihracatı sürekli artış göstermiş ve 2011 yılında 1 milyon dolar olan ihracatı %110 artış göstererek 2,1 milyon dolara yükselmiştir.

Türkiye'nin Hong Kong'a ihracatı ise son üç yılda istikrarlı bir şekilde artmaktadır. 2013 yılında 336 bin dolar olan ihracatı %376 artış göstererek 1,6 milyon dolara yükselmiştir.

Türkiye pestil ihracatında ABD, Almanya ve İngiltere korunması gereken pazarlar, İsveç ve Hong Kong, Kore, Mısır, S.Arabistan, İsrail, Ürdün, Bulgaristan, Belçika ve Katar potansiyel hedef pazarlar olarak öne çıkmaktadır. Fransa, Avusturalya ve Avusturya ise son beş yılda düzenli olarak alım yapan ve paylarını sabit tutan ülkeler olarak korunması gereken pazarlar olarak ön plana çıkmaktadır.

Rusya, 2015 yılında yaşanan krizden dolayı bir düşme göstermiştir, Yeniden düzelen ilişkilerden sonra bu pazar da odaklanılması gereken pazardır.

Pekmez

2015 yılında dünya toplam pekmez ithalatı 2,16 milyar dolardır. ABD dünyada birinci sıradaki pekmez ithalatçısıdır ve toplam dünya pekmez ithalatının %12'sini gerçekleştirmektedir. Bu oran 2015 yılında 250 milyon dolarlık bir ithalat değerine karşılık gelmektedir. ABD'nin satın aldığı pekmezin %16'sını Fransa, %15'ini Kanada, %13'nü Şili, %12'sini Meksika ve %5'ini Kolombiya sağlamaktadır. Türkiye ABD'ye pek çok ürün ihraç eden önemli bir sağlayıcı olmasına rağmen pekmez ithalatında ancak 22. sıradadır ve değer olarak ABD ithalatının %0,8'ini karşılamaktadır. Son beş yılda ABD'nin Türkiye'den ithalatı, 2015 yılı hariç düzenli artış göstermiştir.

İkinci sıradaki ithalatçı Almanya'dır ve başlıca partnerleri; Avusturya, İtalya, Belçika, Fransa ve Türkiye'dir (5.sıra). Almanya'nın 2015 yılı pekmez ithalatı 203 milyon dolardır. Almanya ithalatının %10'unu Türkiye'den yapmaktadır. Türkiye, Almanya'ya olan ihracatını son beş yılda düzenli artırmıştır.(5,2 milyon dolardan 21,3 milyon dolara çıkarmış ve % 302 oranında artış gerçekleştirmiştir)

3. sıradaki büyük ithalatçı Fransa'dır. Fransa'nın başlıca partnerleri, İtalya (%21), Hollanda (%19), Belçika (%18), Almanya (%14)ve Türkiye'dir. (%11). Fransa 2015 yılında 197,5 milyon dolarlık pekmez ithalatı gerçekleştirmiştir. Türkiye'nin Fransa'ya olan ihracatı son beş yılda tıpkı Almanya'ya olan ihracatı gibi düzenli bir artış içindedir. 2011 yılında 6,1 milyon dolar olan ihracat, 2015 yılında %244 oranında artarak 21 milyon dolara ulaşmıştır.

Dünya pekmez ithalatında 4. sırada Hollanda ve 5. sırada İngiltere gelmektedir. Hollanda, Türkiye Almanya, Belçika, Fransa ve Polonya'dan ithalat yapmaktadır. Türkiye, Hollanda'nın ithalatında birinci sıradadır. Son beş yılda Türkiye, Hollanda'ya olan ihracatını düzenli olarak artırmıştır. 2011 yılında 1,4 milyon dolar olan ihracatı, 2015 yılında %258 oranında artarak 38.7 milyon dolara ulaşmıştır.

Miktar bazında, pekmez ithalatında Bahamalar dikkat çekici şekilde dünyada birinci sırada gelmektedir. 2011 yılında sadece 129 ton pekmez ithal eden Bahamalar, 2015 yılında 428.454 bin ton pekmez ithal etmiştir. Üstelik bu ülke değer bazındaki ithalatta ilk 10 ülke içinde yer almamaktadır. Dikkatle incelenmesi gereken bir durumdur.

Son beş yılda Türkiye'den pekmez alımını düzenli artıran ülkeler; Almanya, Belçika, İtalya, İspanya, Hollanda, Hırvatistan, Çek Cum ve Polonya'dır. Son beş yılda aynı pay oranını koruyan ülkeler ise; ABD, Mısır, Norveç ve Slovakya'dır. Düzenli artan miktarda alım yapan ülkeler korunmalı, sabit alım yapan ülkelere ise yoğunlaşılmalıdır.

Sirke

Değer bazında dünya sirke ithalatının lideri, 126,5 milyon dolarlık 2015 yılı ithalatı ile ABD'dir. Toplam dünya sirke ithalatının %20'sini gerçekleştirmektedir. ABD'nin satın aldığı sirkenin %73'nü İtalya, %6'sını İspanya, %5'ini Fransa, %4'ini Japonya ve %3'nü Kanada sağlamaktadır. Türkiye ABD'ye sirke ithalatında 14.sıradadır.

İkinci sıradaki ithalatçı Almanya'dır ve başlıca partnerleri; %84 lik pay ile İtalya, Hollanda Avusturya, Polonya ve Fransa 'dır. Almanya'nın 2015 yılı sirke ithalatı 68,4 milyon dolardır. Almanya'nın 2015 yılı sirke ithalatında Türkiye %1 civarındaki pay ile 10.sıradır.

3. sıradaki büyük ithalatçı Fransa'dır. Fransa'nın başlıca partnerleri, İtalya (%53), İspanya, Area Nes, İngiltere ve Almanya'dır. Türkiye Fransa'nın mal alımı yaptığı 18. sıradaki ülkedir.

Tablo 73: İhracat Potansiyeli olan Ülkelerde (İlk 5) İthalatçı ve Türkiye'nin Rekabet Durumu (Bin ABD \$)

İthalatçılar	Ürün	Dünyadan Değer Bazında 2015 Yılı İthalatı (Bin ABD)	Dünyadan Değer Bazında 2015 Yılı İthalat Payı	İthalat Yapılan İlk Beş Ülke	Hedef ülke ithalatında Türkiye'nin konumu pazar payı	Hedef ülke ithalatında Türkiye'nin sırası
ABD	Pestil	1.578.530	%17	Meksika 32% Kanada 27% Çin 9% Almanya 6% Türkiye 3%	%3	5.
	Pekmez	250.295	%12	Fransa 16% Kanada 15% Şili 13% Meksika 12% Kolombiya 5% 22.sıra Türkiye 0,08%	%0,8	22.
	Sirke	126.524	20%	İtalya 73% İspanya 6% Fransa 5% Japonya 4% Kanada 3%	%02	14
Almanya	Pestil	670.717	%7	Belçika 17% Hollanda 14% İsviçre 13% Polonya 8% İngiltere 6% 11.sıra Türkiye 3%	%3	11.
	Pekmez	203.056	%9	Avusturya 17% İtalya 14% Belçika 12% Fransa 12% Türkiye 10%	%10	5.
	Sirke	68.447	%11	İtalya 84% Hollanda 3% Avusturya 2% Polonya 2% Fransa 2% 10. sıra Türkiye 1%	%1	10.
İngiltere	Pestil	596.730	%7	Almanya 16% Hollanda 15% Belçika 12% Çek Cum 9% İspanya 7% 10.sıra Türkiye 4%	%4	10.

	Pekmez	133.901	%6	Fransa 29% İspanya 18% Almanya 13% Belçika 13% İtalya 7% 8.sıra Türkiye %2	%2	8.
	Sirke	14.379	%3	İtalya, İspanya, Hollanda, Almanya, ABD Türkiye sadece 44.000 dolar ihracat yapmıştır.	%01	21.
Fransa	Pestil	393.128	%4	İspanya 22% Belçika 18% Almanya 14% Hollanda 12% İrlanda 5% 16.sıra Türkiye 1%	%1	16.
	Pekmez	197.537	9%	İtalya 21% Hollanda 19% Belçika 18% Almanya 14% Türkiye 11%	%11	5.
	Sirke	29.050	%5	ABD 17% Belçika 13% Hollanda 12% Japonya 7% Kanada 6% 19.sıra Türkiye %001	%001	19.
Kanada	Pestil	378.410	%4	ABD 66% Çin 7% Almanya 4% Meksika 4% Belçika 2% 24.sıra Türkiye 0%	%0	24.
	Pekmez	536	4%	ABD 73% Fransa 7% Guatemala 2% Kosta Rika 2% Ekvator 1% 7.sıra Türkiye 1%	%1	7.
	Sirke	516	0,1%	İtalya, ABD, Fransa, Çin, Filipinler Türkiye 6.000 dolar ihracat ile 25.sırada	%04	25.
İsveç	Pestil	205.716	%02	Danimarka 27% Hollanda 18% Slovakya 13% Almanya 9% Finlandiya 7% 13.sıra Türkiye 1%	%1	13.
	Pekmez	32.892	%2	Danimarka 15% İngiltere 5%	%2	6.

				Fransa 4% Belçika 3% Hollanda 2% 6.sıra Türkiye 2%		
	Sirke			İtalya, Almanya, İspanya, İngiltere, Fransa Türkiye 27.000 dolar ile 27.sırada		27.
Hong Kong	Pestil	194.131	%2	Japonya 34% Çin 23% ABD 8% Tayland 5% Almanya 5% 15.sıra Türkiye 1%	%1	15.
	Pekmez	19.244	%01	Fransa, ABD, Filipinler, İngiltere, Kore Türkiye 34.sırada	%01	34.
	Sirke	9.450	0,2%	Çin, İtalya, Japonya, Tayvan, ABD. Türkiye sadece 6.000 dolarlık ihracat yapmıştır.	%00,6	17.
Hollanda	Pestil	3%	280.627	Belçika 29% Almanya 29% İspanya 5% Polonya 4% İngiltere 4% 18.sıra Türkiye 1%	%1	18.
	Pekmez	6%	134.050	Türkiye 29% Almanya 15% Belçika 12% Fransa 8% Polonya 7%	%29	1.
	Sirke		14.160	Almanya, İtalya, Fransa, İngiltere, Çin	%01	21.
Bahamalar	Pestil			Dünya Pestil ithalatında değer bazında ilk 100 ülke içinde yer almamaktadır.		
(Miktar bazında-ith. Dünya 1.)	Pekmez	428.454 Bin ton	Dünya miktarı yok bu nedenle sıralama yapılamıyor	ABD 97% İngiltere 1% Jamaika 1% Hong Kong 1% İspanya 0%		
	Sirke			Bilgi Yok		

Kaynak: Trademap, Ağustos 2016

6.1.2 Dünyada Türkiye'nin Mevcut Pazarlarında Rekabet Durumu

Pestil

2015 yılında dünya Pestil ithalatı 9,1 milyar ABD dolarıdır. Son beş yılda birinciliğini açık ara koruyan ABD 2015 yılında da dünyanın en büyük pestil alıcısı durumundadır.

Pestil ithalatı yapan ilk 6 ülkeye ihracat gerçekleştiren ilk beş ülke listesinde Türkiye sadece ABD'ye mal satan 5. Ülkesi olarak yer alırken diğer büyük alıcı ülkelerin ilk beş listesinde yer almamaktadır. 2015 yılı verilerine göre Pestil ithalatı yapan ilk 6 ülke; ABD, Almanya, İngiltere, Fransa, Kanada ve Hollanda'dır.

2015 yılı verilerine göre Türkiye ABD'nin 5. Sırasında, Almanya'nın 11.sırasında, İngiltere'nin 10.sırasında, Fransa'nın 16.sırasında, Kanada'nın 24. Sırasında, Hollanda'nın 19.sırasında yer almaktadır.

2015 yılı verilerine göre ABD'nin en çok alım yani ithalat yaptığı ülke %32 ile Meksika olurken, Türkiye %1 lik pay ile 5.sırada yer almaktadır.

Almanya'nın en çok alım yaptığı ülke %17 ile Belçika olurken Türkiye %3 lik pay ile 11.sırada yer almaktadır.

İngiltere'nin 'nin en çok alım yani ithalat yaptığı ülke %16 ile Almanya olurken, Türkiye %4 lük pay ile 10.sırada yer almaktadır.

Fransa'nın en çok alım yani ithalat yaptığı ülke %22 İspanya olurken, Türkiye %1 lik pay ile 16.sırada yer almaktadır.

Kanada'nın en çok alım yani ithalat yaptığı ülke %66 ile ABD olurken, Türkiye %1'in altındaki pay ile 24.sırada yer almaktadır.

Hollanda'nın en çok alım yani ithalat yaptığı ülke %29 ile Belçika olurken, Türkiye %1'lik pay 18.sırada yer almaktadır.

Pekmez

2015 yılı dünya Pekmez ithalatı 2,1 milyar dolarıdır. 250 milyon doları ithalatıyla ABD birinci sırada yer almaktadır.

ABD'nin en çok alım yaptığı ülke %16 ile Fransa olurken, Türkiye %08 ile 22.sırada yer almaktadır.

Dünyada en çok alım yapan ikinci ülke Almanya'dır. Almanya'nın mal aldığı ilk ülke Avusturya'dır. Almanya'nın en çok alım yaptığı beşinci ülke %10 ile Türkiye'dir.

Dünya Pekmez ithalatında üçüncü sırada Fransa bulunmaktadır. Fransa'nın en çok ithalat yaptığı ülke %21 ile İtalya birinci sırada, %11 lik pay ile Türkiye 5.sırada yer almaktadır.

Dördüncü ithalatçı ülke Hollanda'dır. Hollanda'nın birinci sırada mal alımı yaptığı ülke %29 ile Türkiye'dir.

Beşinci sıradaki en büyük Pekmez ithalatçısı ülke İngiltere'dir. İngiltere'nin en çok mal aldığı ülke %29 ile Fransa olurken, Türkiye %2 lik pay ile 8.sırada yer almaktadır.

Altıncı sıradaki büyük ithalatçı Rusya'dır. Rusya'nın en çok mal aldığı ülke %19 ile Güney Afrika olurken , Türkiye %05 lik pay ile 22.sırada yer almaktadır.

Dünya Pekmez ithalatında yedinci sırada Kanada bulunmaktadır. Kanada'nın en çok ithalat yaptığı ülke %73 ile ABD birinci sırada, %1 lik pay ile Türkiye 7.sırada yer almaktadır.

Dünya Pekmez ithalatında sekizinci sırada İtalya bulunmaktadır. İtalya'nın en çok ithalat yaptığı ülke %43 ile Almanya birinci sırada, %7 lik pay ile Türkiye 3.sırada yer almaktadır.

Dünya Pekmez ithalatında dokuzuncu sırada Belçika bulunmaktadır. Belçika'nın en çok ithalat yaptığı ülke %26 ile Fransa birinci sırada, %24 lik pay ile Türkiye 2.sırada yer almaktadır.

Dünya Pekmez ithalatında onuncu sırada İspanya bulunmaktadır. İspanya'nın en çok ithalat yaptığı ülke %30 ile Fransa birinci sırada, %20 lik pay ile Türkiye 3.sırada yer almaktadır.

Çin dünya pekmez ithalatında onbirinci sırada yer almaktadır. Çin'in birinci sırada alım yaptığı ülke %21 ile Fransa, Türkiye ise 21.sırada çok küçük bir değer ile yer almaktadır.

Dünya ithalatında 14.sırada bulunan İsveç'in en çok ithalat yaptığı ülke %15 ile Danimarka iken Türkiye bu pazarda %2 lik bir paya sahip olup, İsveç'in en büyük 6. İhracatçısıdır.

Sirke

2015 yılı dünya sirke ithalatı 619 milyon dolar olmuştur. En büyük ithalatçı ülke ABD'dir. ABD dünya sirke ithalatının %20 sini gerçekleştirmektedir. ABD'nin en çok alım yaptığı ülkeler; %73 lik pay ile İtalya birinci, %6 lik pay ile İspanya ikincidir. Türkiye 14. Sırada yer almaktadır. (Binde 2)

İkinci büyük ithalatçı Almanya'dır. Almanya dünya sirke ithalatının %11 ni gerçekleştirmektedir. Almanya'nın en fazla sirke aldığı ülkeler sırasıyla; Almanya'nın en fazla mal aldığı ülkeler %84 ile İtalya, %3 ile Hollanda, %2 ile Avusturya, %2 ile Polonya ve %2 ile Fransa'dır. Türkiye 10.sırada bulunmakta ve aldığı pay %1'in altındadır. Almanya mevcut pazarlarımızdandır ancak daha fazla mal satımı gerçekleştirmek için iyi bir pazarlama çalışması yapmak gerekmektedir.

Üçüncü büyük sirke ithalatçı ülkesi Kanada'dır. Kanada'nın en fazla mal aldığı ülkeler; İtalya, ABD, Fransa, Çin ve Filipinlerdir. Türkiye Kanada ithalatında 25.sırada yer almaktadır.

Türkiye tüm sirke ihracatının %18'ni Irak'a yapmaktadır. Irak'ı sırasıyla; S.Arabistan, Almanya, ABD, Malezya, Azerbaycan ve Suriye takip etmektedir.

Dördüncü sıradaki sirke ithalatçısı ülke Fransa'dır. Fransa'nın en fazla mal aldığı ülkeler sırasıyla; ABD (%17), Belçika (%13), Hollanda (%12), Japonya (%7) ve Kanada' (%6) dir. Türkiye bu sıralamada ancak 19. sırada yer almaktadır.

Beşinci sıradaki ithalatçı ülke İngiltere'dir. İngiltere'nin en fazla mal aldığı ülkeler sırasıyla; İtalya İspanya, Hollanda, Almanya ve ABD'dir. Türkiye 21.sırada yer almaktadır.

6.1.3 Hedef Pazarların Türkiye ve Rakiplerine Uyguladığı Gümrük Vergisi Oranları

İthalatçı ülkelerin kendilerine ihracat yapan ülkelere uyguladıkları vergiler maliyet belirleyici bir unsurdur ve talebi etkilemektedir. Bu durum küme ürünlerinde en fazla payı oluşturan pestil için örnek olması amacıyla incelenmiştir.

Tablo 74: Potansiyel ve Hedef Pazarların İlk 5 Alıcılarına Uyguladıkları Gümrük Vergisi Oranları- (Pestil)

İthalatçılar	Değer Bazında 2015 Yılı İthalatı	Değer Bazında 2015 Yılı İthalat Payı	Hedef ülke ithalatında Türkiye'nin konumu pazar payı	İthalat Yapılan İlk Beş Ülke ve İthalat Payları	İlk Beş Ülkeye Uygulanan Gümrük Vergisi	Türkiye'ye Uygulanan Gümrük Vergisi
ABD	1.578.530	17%	%3	Meksika 32% Kanada 27% Çin 9% Almanya 6% Türkiye 3%	Meksika 0 Kanada 8% Çin 12% Almanya 12%	11.3 %
Almanya	670.717	7%	%3	Belçika 17% Hollanda 14% İsviçre 13% Polonya 8% İngiltere 6% 11.sıra Türkiye 3%	Belçika% 0 Hollanda %0 İsviçre %0 Polonya %0 İngiltere %0	9,4%
Fransa	596.730	7%	%4	Almanya 16% Hollanda 15% Belçika 12% Çek Cum 9% İspanya 7% 10.sıra Türkiye 4%	Almanya 0% Hollanda %0 Belçika %0 Çek Cum %0 İspanya %0	9,4 %
Hollanda	393.128	6%	%1	İspanya 22% Belçika 18% Almanya 14% Hollanda 12% İrlanda 5% 16.sıra Türkiye 1%	İspanya %0 Belçika %0 Almanya %0 Hollanda% 0 İrlanda% 0	9,4 %
İngiltere	596.730	%7	%4	ABD 66% Çin 7% Almanya 4% Meksika 4% Belçika 2% 24.sıra Türkiye 0%	Almanya %0 Hollanda %0 Belçika %0 Çek Cum. %0 İspanya %0	9,4%
Kanada	378.410	%4	%01	ABD %66 Çin % 7 Almanya % 4 Meksika %4 Belçika %2	ABD %0 Çin %6,5 Almanya %6,5 Meksika %0 Belçika %6,5	6,5 %

*EU Market Access Data Base

Kaynak: Trademap, Ağustos 2016

6.1.4 Dünya Pestil, Pekmez, Sirke İhracat ve İthalatı Ortalama Birim Fiyatları

Pestil

2015 yılı dünya pestil ihracat ortalama birim fiyatı, 2015 yılı dünya ihracat miktarı verisi olmadığından hesaplanamamıştır. Burada pestil ihracatında değer bazında ilk on sırada yer alan ülkelerin ortalama satış fiyatları üzerinden bir değerlendirme yapılmıştır.

İlk sırada yer alan Almanya 3.562 dolar/ton ile satış yapmaktadır, onu takip eden Çin'in ortalama satış fiyatı 3.010 dolar/ton'dur.

Üçüncü sıradaki Belçika, dördüncü sıradaki Hollanda, altıncı ve yedinci sıradaki ABD ve Kanada ortalama ton başına satış fiyatları 3.000 doların üzerindedir.

Dünyada pestili en yüksek fiyat ile satan değer bazında 10. Sırada olan Polonya'dır. Polonya'nın ortalama ihracat fiyatı 4.519 dolar/ton'dur. Polonya, birinci sıradaki Almanya'ya göre %27 oranında daha pahalı satmaktadır.

Almanya'dan sonra miktar bazında en fazla ihracatı gerçekleştiren Meksika'nın ortalama fiyatı 2.012 dolar/ton'dur. Meksika birinci sıradaki Almanya'ya göre %53 daha ucuza satmaktadır.

Dokuzuncu sıradaki Türkiye'nin pestil ihracat fiyatı ortalama 2.525 dolar/ton'dur. Türkiye, Almanya'ya göre %30 daha ucuza satmaktadır.

Tablo 75: Dünyanın İlk 10 Pestil İhracatçısının Ton Başına Ortalama Satış Fiyatları- 2015/ ABD Doları

İhracatçılar	Dünya ihracatında Sıralama	İhracat Değeri (1.000 ABD Doları)-2015	İhracat Miktarı (Ton) 2015	Birim Fiyat (ABD Doları/Ton)	Dünya Ortalamasına Göre Değişim
Dünya		9.394.142	0	*	**
Almanya	1.	1.022.407	287.001	3.562	
Çin	2.	755.125	250.909	3.010	
Belçika	3.	659.374	219.315	3.007	
Hollanda	4.	571.417	155.403	3.677	
Meksika	5.	523.305	260.116	2.012	
ABD	6.	506.202	142.794	3.545	
Kanada	7.	452.635	130.973	3.456	
İspanya	8.	440.767	151.100	2.917	
Türkiye	9.	359.173	142.258	2.525	
Polonya	10	321.101	71.060	4.519	

* Dünya ihracat miktarına ilişkin veri olmadığından dünya ortalama fiyatı hesaplanamamıştır.

** Dünya ortalama fiyatı veri olmadığından değişim kıyaslaması yapılamamıştır.

Kaynak: Ağustos, 2016 Trademap

2014 yılı dünya ortalama Pestil ithalat birim fiyatı ton başına 3.299 dolarıdır. Türkiye'nin ortalama satış fiyatı ise ton başına 2.525 dolardır.

Türkiye için potansiyel hedef pazarlar olarak son beş yılda ithalatı sürekli artan Ülkeler Hong Kong, Çin ve Kore'dir. 2015 yılı Hong Kong ortalama ithalat birim fiyatı 5.571 dolar/ton iken Türkiye'nin bu ülkeye satış fiyatı 3.515 dolar/ton'dur.

Aynı şekilde Pazar büyüklüğü açısından en önemli geliştirilecek Pazar olarak nitelendirilebilecek Çin'in ortalama ithalat birim fiyatı 3.832 dolar/ton iken, Türkiye'nin bu ülkeye satış fiyatı 2.463 dolar/ton'dur.

Kore Cumhuriyeti'nin ortalama alım fiyatı 4.585 dolar/ton iken Türkiye bu ülkeye 3.051 dolar/ton dan pestil ihracatı gerçekleştirmiştir.

Her üç ülke de hem dünya ortalama hem de Türkiye ortalama ithalat birim fiyatının üstünde fiyatla ithalat yapmaktadır.

Tablo 76: Hedef Pazarların Dünyadan Ton Başına Ortalama İthalat Fiyatları- 2015/ ABD Doları (Pestil)

Hedef Ülkeler	İthalat Değeri (1.000 ABD Doları)-2015	İthalat Miktarı (Ton)	Birim Fiyat (ABD Doları) 2014	Birim Fiyat (ABD Doları) 2015	Hedef Ülkelere Türkiye Satış Fiyatı-2015
Dünya	9.127.396	Belirtilmemiş	3.299	Belirtilmemiş	2.525
ABD	1.578.530	549.264	2.846	2.874	2.321
Almanya	670.717	169.526	4.500	3.956	3.145
İngiltere	596.730	185.682	3.737	3.214	2.482
Fransa	393.128	109.506	4.051	3.590	3.825
Kanada	378.410	119.376	3.485	3.170	3.383
Hong Kong	194.131	34.847	5.474	5.571	3.515
Çin	174.826	45.626	3.259	3.832	2.463
Kore	166.927	36.410	4.848	4.585	3.051
S.Arabistan	120.637	36.017	3.419	3.349	2.883
BAE	104.745	31.065	3.277	3.372	3.092
Norveç	98.140	21.341	5.169	4.599	4590
İsviçre	98.093	17.207	6.465	5.701	3.502

Kaynak: Trademap, Ağustos 2016

Pekmez

2015 yılı dünya pekmez ihracat ortalama birim fiyatı ton başına 1.794 dolarıdır. İlk on sırayı paylaşan ihracatçı ülkelerden İtalya, Hindistan, Şili, ABD ve Çin bu fiyatın altında satış yaparken Türkiye, Fransa, Almanya, Belçika ve Hollanda bu fiyatın üzerinde birim fiyatlarla satış yapmaktadır.

En yüksek birim fiyat ton başına 6.804 dolar ile Türkiye'ye aittir. Türkiye dünya fiyat ortalamasının %379 undan fazla fiyat ortalaması ile dünya pekmez ihracatında yine de birinci sırada yer almaktadır.

İkinci sırada yer alan Fransa'nın ihracat fiyat ortalaması ton başına 3.594 dolar olup, dünya ortalamasından %200 daha fazladır.

Üçüncü sıradaki İtalya, dünya ortalamasının altında bir fiyatla tonbaşına 1.640 dolar ile satış yapmaktadır.

Dördüncü sıradaki Almanya 2.251 dolar/ton ile dünya ortalamasının %25 üzerinde bir birim fiyattan ihracat yapmaktadır. Benzer şekilde beşinci sıradaki Belçika 2.004 dolar/ton luk ortalama birim fiyatı, dünya ortalamasının %12 üzerindedir. Sekizinci sıradaki Hollanda 1.825 dolar/ton luk ortalama birim fiyatı, dünya ortalamasının %2 üzerindedir.

Tablo 77: Dünyanın İlk 10 Sıradaki Pekmez İhracatçısının Ton Başına Ortalama Satış Fiyatları- 2015/ ABD \$

İhracatçılar	Dünya ihracatında Sıralama	2015 Yılı İhracat Değeri (1.000 ABD Doları)	2015 Yılı İhracat Miktarı (Ton)	Birim Fiyat (ABD Doları/Ton)	Dünya Ortalamasına Göre Değişim
Dünya		2.555.474	1.424.105	1.794	
Türkiye	1.	387.042	56.882	6.804	379,26%
Fransa	2.	299.410	83.304	3.594	200,33%
İtalya	3.	195.663	119.277	1.640	91,42%
Almanya	4.	157.644	70.048	2.251	125,47%
Belçika	5.	155.495	77.604	2.004	111,71%
Hindistan	6.	132.305	113.401	1.167	65,05%
Şili	7.	129.069	125.356	1.030	57,41%
Hollanda	8.	117.398	64.324	1.825	101,73%
ABD	9.	102.250	58.645	1.744	97,21%
Çin	10	81.412	58.926	1.382	77,03%

Kaynak: Trademap, Ağustos 20116

7. Kümenin Yol Haritası

7.1 Küme Vizyonu ve Stratejik Hedefler

İhtiyaç analizi sürecinde firmaların uluslararası rekabetlerini geliştirmek için ihtiyaç duyulan alanlar mercek altına alınmış, bunun yanında firmalar arasında işbirliklerinin geliştirilebileceği alanların belirlenmesine de özen gösterilmiştir. İhtiyaç Analizi çalışması bu yönü ile firmalar için rekabet alanlarını belirlerken, küme yönetimine yol haritası niteliğinde bir belge sunabilmek amacıyla özellikle hedef pazarlar saptamasına büyük önem verilmiştir.

Gümüşhane Pestil ve Köme kümesi firmaları küresel düzeyde rekabetçi olabilmek ve pazar payını arttırabilmek için maliyetleri, dizayn ve kaliteleri uygun ürünler ile pazara giriş yapmak durumundadırlar. Bölge, seçilen küme ürünleri için çok elverişli tedarik avantajları sunmaktadır. Dünya ithalatındaki fiyat ortalamalarına baktığımız zaman da Türkiye'nin potansiyel pazarlarda fiyat rekabeti yaratabileceği anlaşılmaktadır.

Bu bağlamda kümenin vizyonu: **“Hedef pazarlara uygun ürünler üretmek ve istikrarlı ihracat sağlamak”**olarak belirlenmiştir.

Bu vizyonun alt stratejik hedefleri aşağıdaki gibi planlanmaktadır:

Stratejik Hedef- 1: “Katma Değerli Ürünlerle İhracat Artışı Sağlanması”

Stratejik Hedef- 2: “Mevcut ve yeni ürünlerle hedef pazarlara giriş yapılması, mevcut pazarlarda ise pazar payının arttırılması”

Şekil 21: Kümenin Vizyon Planı

VİZYON PLANI	STRATEJİK HEDEFLER
"Hedef pazarlara uygun ürünler üretmek ve istikrarlı ihracat sağlamak"	Stratejik Hedef-1:"Katma Değerli Ürünlerle İhracat Artışı Sağlanması"
	Stratejik Hedef-2:"Mevcut ve yeni ürünlerle hedef pazarlara giriş yapılması, mevcut pazarlarda ise pazar payının artırılması"

7.2 Stratejik Hedeflere Göre Önerilen Eğitim ve Danışmanlık Hizmetleri

7.2.1 Eğitim İhtiyaçları

Eğitim ihtiyaçları vizyon planı dahilinde stratejik alt hedeflere göre belirlenmiş; Odak toplantısında tekrar küme yetkilileri ve katılımcılar ile tartışılmıştır:

Şekil 22: Vizyon Planı Çerçevesinde Odak Toplantısına Sunulan Eğitim İhtiyaçları

		EĞİTİMLER		
VİZYON PLANI	STRATEJİK HEDEFLER	ÜRÜN TEDARİK	ÜRETİM/ PAKETLEME	PAZARLAMA
"Hedef pazarlara uygun ürünler üretmek ve istikrarlı ihracat sağlamak"	Stratejik Hedef-1:"Katma Değerli Ürünlerle İhracat Artışı Sağlanması"	Hedef pazarlarda mevzuat ve standartlar (Yeni Katma Değerli Ürünlerle İlgili)	"Markalaşma" "Kurum Kültürü ve Kurumsallaşma" Yeni Ürün Geliştirme	"Dış Ticaret Yönetimi (Temel Dış Ticaret/İhracat Nasıl Yapılır?)" "Hedef Pazarlar belirleme İhracat için ticari istihbarat Satış Yönetimi Satış Becerileri Telefonda Satış ve İkna Sunum Teknikleri Excel Eğitimi
	Stratejik Hedef-2:"Mevcut ve yeni ürünlerle hedef pazarlara giriş yapılması, mevcut pazarlarda ise pazar	İhracat teşvikleri ve destek programları Yurt Dışı Distribütör ve Temsilcilikleri Doğru Yöneterek	Stratejik Fiyatlandırma politikaları için doğru maliyet hesaplama yöntemleri	"Pazarlama Yönetimi" .Uluslararası Pazarlama ve Elektronik Ticaret .Müzakere ve Pazarlık Teknikleri

	payının artırılması”	Karlılığımızı Artırmak ve Konumlandırma Kriterleri Eğitimi	. Aile şirketlerinde stratejik planlama . Aile şirketlerinde görev dağılımı ve yapılanma	• Temel İngilizce
--	----------------------	---	---	-------------------

Eylem Planı olarak sunulan eğitimler üç başlık altında belirlenmiştir:

A- Ürün Tedarik

- İhracat Teşvikleri ve destek programları Eğitimi
- Yurtdışı Distribütör ve Temsilciliklerini Doğru Yöneterek Karlılığımızı Artırmak ve Konumlandırma Kriterleri Eğitimi
- Hedef Pazarlarda mevzuat ve standartlar (Yeni Katma Değerli Ürünlerle ilgili)

B- Üretim/Paketleme

- Markalaşma
- Kurum Kültürü ve Kurumsallaşma
- Kurumsallaşma Eğitimleri
- Ürün Geliştirme
- Stratejik Fiyatlandırma Politikaları için doğru maliyet hesaplama yöntemleri
- Aile Şirketlerinde Stratejik Planlama
- Aile Şirketlerinde Görev Dağılımı ve Yapılanma

C- Pazarlama

- Dış Ticaret Yönetimi (Temel Dış Ticaret/İhracat Nasıl Yapılır?)
- Temel İngilizce
- Hedef Pazar Belirleme, ihracat için ticari istihbarat
- Satış Yönetimi
- Satış Becerileri
- Telefonda Satış ve İkna
- Sunum Teknikleri
- Excel Eğitimi
- Pazarlama Yönetimi
- Uluslar arası Pazarlama ve E-Ticaret
- Müzakere ve Pazarlık Teknikleri

7.2.2 Danışmanlık İhtiyaçları

Danışmanlık ihtiyaçları vizyon planı dahilinde stratejik alt hedeflere göre belirlenmiş; Odak toplantısında tekrar küme yetkilileri ve katılımcılar ile tartışılmıştır, aşağıdaki danışmanlık konuları küme vizyonuna uygun bulunmuştur.

Şekil 23: Vizyon Planı Çerçevesinde Odak Toplantısına Sunulan Danışmanlık İhtiyaçları

DANIŞMANLIK ÖNERİLERİ	TOPLAM FİRMA/TALEP
• İhracat teşvikleri ve destek programları, uygulama	4
• Alternatif Ürün ve Üretim ve Pazarlaması	2
• Küme web sitesi kurulması	1
• Küme Tanıtım Danışmanlığı"	1
• Hedef pazarlara yönelik tanıtım kitleri	1
• Mamul ürünler ve pazarlanması	
• "Yurt Dışı Pazarlama Danışmanlığı"	3
• Hedef ülkelerde müşterilerin saptanması	3
• Hedef ülke pazar analizleri	3

Şekil 24: Vizyon Planı ile İlişkilendirilmiş Danışmanlık İhtiyaçları

VİZYON PLANI	STRATEJİK HEDEFLER	ÜRÜN TEDARİK	PAZARLAMA
"Hedef pazarlara uygun ürünler üretmek ve istikrarlı ihracat sağlamak"	Stratejik Hedef-1: "Katma Değerli Ürünlerle İhracat Artışı Sağlanması"	İhracat teşvikleri ve destek programları uygulama	Küme web sitesi kurulması Küme Tanıtım Danışmanlığı" Hedef pazarlara yönelik tanıtım kitleri Mamul ürünler ve pazarlanması "Yurt Dışı Pazarlama Danışmanlığı"
	Stratejik Hedef-2: "Mevcut ve yeni ürünlerle hedef pazarlara giriş yapılması, mevcut pazarlarda ise pazar payının artırılması"	Alternatif Ürün ve Üretim Pazarlaması	Hedef ülkelerde müşterilerin saptanması Hedef ülke pazar analizleri.

7.3 Stratejik Hedeflere Göre Önerilen Yurtdışı Pazarlama ve Alım Heyeti Faaliyetleri

Kümenin Ortak Vizyon ve Stratejik Hedeflerine ulaşmasında etkin olabilecek Yurt Dışı Pazarlama Faaliyetleri önerisi yapılmıştır.

Potansiyel Pazarlar, Gümüşhane Pestil ve Köme kümesinde faaliyet gösteren firmaların ve bu firmaların ürün ve hizmetlerinin mevcut durumdaki rekabet gücü seviyesi ile pazara girme ve pazarda büyüme ihtimalleri olan yerlerdir.

Hedef pazarlar ise gerçekleştirilen analizler sonucunda ortak akıl/kabul ile küme üyesi firmaların işbirliği içerisinde girmek/büyüme istediği pazarlardır.

Temel düzeyde pazar analizini yapabilen kümeler, potansiyel pazarların belirlenmesinde bir sorunla karşılaşmazlar. Genellikle sıkıntılı olan potansiyel pazarların analiz edilerek hedef pazarların belirlenmesidir. İhracat değerlendirmesi için firmaların ihracat potansiyeli (toplam ciro içerisindeki % ve/veya değer olarak), firmaların mevcut durumda ihracat yaptığı ülkeler gibi veriler alınmıştır. Aynı anket sürecinde firmaların mevcut durumda ihracat yaptıkları ülkelerdeki gelişme istekleri ve ihracat stratejileri de sorgulanmıştır. Çünkü kümenin belirleyeceği hedef pazarlar her zaman sektör için potansiyeli en yüksek olan pazarlar olmayabilmektedir

Hedef pazarların belirlenmesinde etkili olan bir diğer unsur ise İhtiyaç Analizi kapsamında yapılan masa başı çalışması sonuçlarıdır; Türkiye'nin ihracatı ve dünya ithalatından faydalanılmıştır.

Trademap verilerinin taranması sonucunda küme firmalarının öncelikli ürün gruplarına konu GTİP bazında en önemli ithalatçı ülkeler, bu ülkelerde Türkiye'nin pazar ve fiyat olarak konumu uygulanan gümrük tarifeleri ve rakipleri incelenmiştir. (bakınız 6.bölüm) Bu analiz özellikle küme genelinde ağırlığı olan 170490 GTIP nolu (Pestil), 200799 GTIP nolu (Pekmez) ve 220900GTIP nolu (Sirke) ürünlerine odaklı olmasına özen gösterilmiştir

ABD, Almanya ve İngiltere dünyada ilk üç sırada "Pestil, Pekmez, Sirke" ithalatçısıdır ve toplam dünya "Pestil, Pekmez, Sirke" ithalatının %5'ini gerçekleştirmektedirler. Bu rakam 2015 yılında 3,7 milyar ABD dolarlık ithalat değerine karşılık gelmektedir.

Pestil

2015 yılında dünya Pestil ithalatı 9,1 milyar ABD dolarıdır. Son beş yılda birinciliğini açık ara koruyan ABD 2015 yılında da dünyanın en büyük pestil alıcısı durumundadır.

Pestil ithalatı yapan ilk 6 ülkeye ihracat gerçekleştiren ilk beş ülke listesinde Türkiye sadece ABD'ye mal satan 5. Ülke olarak yer alırken diğer büyük alıcı ülkerin ilk beş listesinde bulunmamaktadır. 2015 yılı verilerine göre Pestil ithalatı yapan ilk 6 ülke; ABD, Almanya, İngiltere, Fransa, Kanada ve Hollanda'dır.

2015 yılı verilerine göre Türkiye ABD'nin 5. Sırasında, Almanya'nın 11.sırasında, İngiltere'nin 10.sırasında, Fransa'nın 16.sırasında, Kanada'nın 24. Sırasında, Hollanda'nın 19.sırasında yer almaktadır.

2015 yılı verilerine göre ABD'nin en çok ithalat yaptığı ülke %32 ile Meksika olurken, Türkiye %1 lik pay ile 5.sırada yer almaktadır.

Almanya'nın en çok alım yaptığı ülke %17 ile Belçika olurken Türkiye %3 lik pay ile 11.sırada yer almaktadır.

İngiltere'nin 'nin en çok ithalat yaptığı ülke %16 ile Almanya olurken, Türkiye %4 lük pay ile 10.sırada yer almaktadır.

Fransa'nın en çok ithalat yaptığı ülke %22 ile İspanya olurken, Türkiye %1 lik pay ile 16.sırada yer almaktadır.

Kanada'nın en çok ithalat yaptığı ülke %66 ile ABD olurken, Türkiye %1'in altındaki pay ile 24.sırada yer almaktadır.

Hollanda'nın en çok ithalat yaptığı ülke %29 ile Belçika olurken, Türkiye %1'lik pay 18.sırada yer almaktadır.

Pekmez

2015 yılı dünya Pekmez ithalatı 2,1 milyar dolardır. 250 milyon dolar ithalatıyla ABD birinci sırada yer almaktadır.

ABD'nin en çok alım yaptığı ülke %16 ile Fransa olurken, Türkiye %0.8 ile 22.sırada yer almaktadır.

Dünyada en çok alım yapan ikinci ülke Almanya'dır. Almanya'nın mal aldığı ilk ülke Avusturya'dır. Almanya'nın en çok alım yaptığı beşinci ülke %10 ile Türkiye'dir.

Dünya Pekmez ithalatında üçüncü sırada Fransa bulunmaktadır. Fransa'nın en çok ithalat yaptığı ülke %21 ile İtalya birinci sırada, %11 lik pay ile Türkiye 5.sırada yer almaktadır.

Dördüncü ithalatçı ülke Hollanda'dır. Hollanda'nın birinci sırada mal alımı yaptığı ülke %29 ile Türkiye'dir.

Beşinci sıradaki en büyük Pekmez ithalatçısı ülke İngiltere'dir. İngiltere'nin en çok mal aldığı ülke %29 ile Fransa olurken, Türkiye %2 lik pay ile 8.sırada yer almaktadır. Altıncı sıradaki büyük ithalatçı Rusya'dır. Rusya'nın en çok mal aldığı ülke %19 ile Güney Afrika olurken, Türkiye %0.5 lik pay ile 22.sırada yer almaktadır.

Dünya Pekmez ithalatında yedinci sırada Kanada bulunmaktadır. Kanada'nın en çok ithalat yaptığı ülke %73 ile ABD birinci sırada, %1 lik pay ile Türkiye 7.sırada yer almaktadır. Dünya Pekmez ithalatında sekizinci sırada İtalya bulunmaktadır. İtalya'nın en çok ithalat yaptığı ülke %43 ile Almanya birinci sırada, %7 lik pay ile Türkiye 3.sırada yer almaktadır.

Dünya Pekmez ithalatında dokuzuncu sırada Belçika bulunmaktadır. Belçika'nın en çok ithalat yaptığı ülke %26 ile Fransa birinci sırada, %24 lik pay ile Türkiye 2.sırada yer almaktadır.

Dünya Pekmez ithalatında onuncu sırada İspanya bulunmaktadır. İspanya'nın en çok ithalat yaptığı ülke %30 ile Fransa birinci sırada, %20 lik pay ile Türkiye 3.sırada yer almaktadır.

Çin dünya pekmez ithalatında onbirinci sırada yer almaktadır. Çin'in birinci sırada alım yaptığı ülke %21 ile Fransa, Türkiye ise 21.sırada çok küçük bir değer ile yer almaktadır. Dünya ithalatında 14.sırada bulunan İsveç'in en çok ithalat yaptığı ülke %15 ile Danimarka iken Türkiye bu pazarda %2 lik bir paya sahip olup, İsveç'in en büyük 6. İhracatçısıdır.

Sirke

2015 yılı dünya sirke ithalatı 619 milyon dolar olmuştur. En büyük ithalatçı ülke ABD'dir. ABD dünya sirke ithalatının %20 sini gerçekleştirmektedir. ABD'nin en çok alım yaptığı ülkeler; % 73 lik pay ile İtalya birinci, %6 lik pay ile İspanya ikincidir. Türkiye 14. Sırada yer almaktadır. (Binde 2)

İkinci büyük ithalatçı Almanya'dır. Almanya dünya sirke ithalatının %11 ini gerçekleştirmektedir. Almanya'nın en fazla sirke ithal ettiği ülkeler sırasıyla; %84 ile İtalya, %3 ile Hollanda, %2 ile Avusturya, %2 ile Polonya ve %2 ile Fransa'dır. Türkiye 10.sırada bulunmakta ve aldığı pay %1'in altındadır. Almanya mevcut pazarlarımızdandır ancak daha fazla mal satımı gerçekleştirmek için iyi bir pazarlama çalışması yapmak gerekmektedir.

Üçüncü büyük sirke ithalatçı ülkesi Kanada'dır. Kanada'nın en fazla mal aldığı ülkeler; İtalya, ABD, Fransa, Çin ve Filipinlerdir. Türkiye Kanada ithalında 25.sıradadır.

Türkiye tüm sirke ihracatının %18'ni Irak'a yapmaktadır. Irak'ı sırasıyla; S.Arabistan, Almanya, ABD, Malezya, Azerbeycan ve Suriye takip etmektedir.

Dördüncü sıradaki sirke ithalatçısı ülke Fransa'dır. Fransa'nın en fazla mal aldığı ülkeler sırasıyla; ABD (%17), Belçika (%13), Hollanda (%12), Japonya (%7) ve Kanada' (%6) dir.

Türkiye bu sıralamada ancak 19. sırada yer almaktadır. Beşinci sıradaki ithalatçı ülke İngiltere'dir. İngiltere'nin en fazla mal aldığı ülkeler sırasıyla; İtalya İspanya, Hollanda, Almanya ve ABD'dir. Türkiye 21.sıradadır.

Küme Firmalarının İhracat Yaptığı Mevcut Pazar

Küme firmalarının hangi pazarlara doğrudan veya dolaylı olarak ihracat yaptıkları analiz edilmiştir. Küme firmalarının en fazla ihracat yaptığı ülkeler Ürdün ve Almanya olmuştur.

Tablo 78: Kümenin ihracat yaptığı ülkeler ve firma sayısı

ABD	LATİN AMERİKA	ÜRDÜN	KATAR	KUVEYT	LÜBNAN	FRANSA	TUNUS	CEZAYİR	S. ARABİSTAN	IRAK	AZERBAYCAN	KIBRIS	İRAN	GÜRCİSTAN	BOSNA	AB	ALMANYA	BAE
1	1	3	2	2	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	2	3	2

Kaynak: Strateko anket görüşmeleri ve değerlendirmeleri

Potansiyel Pazar

Türkiye'nin mevcut pazarları incelenmiş ve aşağıda gösterilmiştir. Yine küme firmalarının ürettiği ürünlerin dünya ithalat ve ihracatları analiz edilmiş ve potansiyel pazarlar ve hedef pazarlar tespit edilmiştir.

Tablo 79: Türkiye'nin Potansiyel ve Mevcut Pazarları

Potansiyel Pazarlar		Mevcut Pazarlar	
ABD	Çin	Almanya	Irak
Almanya	Kore Cum	BAE	S.Arabistan
İngiltere	S.Arabistan	Arap Ülkeleri	ABD
Fransa	BAE	Kanada	Malezya
Kanada	Norveç	İtalya	Azerbeycan
Hong Kong	İsviçre	Belçika	Suriye
Mısır	Katar	İspanya	
Hollanda	G.afrika	Çin	

Kaynak: Strateko araştırmaları ve anket görüşmeleri

Hedef Pazarlar

2011-2015 Yılları Arası;

Pestil ihracatımızı artırdığımız ülkeler; Son beş yılda sürekli ihracatımızı artırdığımız ya da en az 3 yıl arka arkaya artış sağladığımız pazarlar; ABD, Almanya, İngiltere, İsrail, S.Arabistan, Mısır, G.Afrika, Rusya, BAE, Suriye, Ürdün, Katar, İsveç, İsviçre, Çin ve Irak'tır.

Pekmez ihracatını artırdığımız ülkeler; Tıpkı Pestil gibi son beş yılda sürekli ya da en az üç yıl ihracatımızı artırdığımız ülkeler: Almanya, Belçika, Avusturya, Fransa, İtalya, Çek Cum., İspanya, Hollanda, S.Arabistan, Irak, Yunanistan, ABD, Mısır, Hırvatistan, Ukrayna, Bulgaristan ve Çin'dir.

Sirke ihracatını artırdığımız ülkeler; Tıpkı Pestil, pekmez gibi son beş yılda sürekli ya da en az üç yıl ihracatımızı artırdığımız ülkeler: S.Arabistan, Almanya, ABD, Malezya, Azerbaycan, Suriye, İngiltere, Mısır, Fransa ve İsveç'tir.

Tablo 80: Kümenin Hedef Pazarları

Pestil	Pekmez	Sirke
ABD	Almanya	S.Arabistan
Almanya	Belçika	Almanya
İngiltere	Avusturya	ABD
İsrail	Fransa	Malezya
S.arabistan	İtalya	Azerbaycan
Mısır	Çek Cum	Suriye
G.Afrika	İspanya	İngiltere
Rusya	Hollanda	Mısır
BAE	S.Arabistan	Fransa
Suriye	Irak	İsveç
Ürdün	Yunanistan	
Hollanda	ABD	
Katar	Mısır	
İsveç	Hırvatistan	
İsviçre	Ukrayna	
Çin	Bulgaristan	
Irak	Çin	
Kore	Kanada	
Rusya	İsveç	

	Üç üründe ortak hedef pazarlar
	İki ürün için ortak hedef pazarlar
	Bir ürün için hedef pazarlar

Kaynak: Strateko araştırmaları ve anket görüşmeleri

Kümenin halihazırda ihracat yaptığı, yakın pazarlar olması ve kültürel yakınlık itibariyle **Kuveyt, Lübnan, Fas, Tunus, Cezayir** de hedef pazar olarak değerlendirilmelidir.

Alım Heyetleri

Türkiye'den son beş yılda hiç fire vermeden pestil ithalatını artıran vizyon planı çerçevesinde, ilgili ülkelerin Ticaret Ateşelikleriyle de yakın işbirliği içinde aşağıdaki ülkelerden alım heyeti organizasyonu yapılmalıdır. Bu arada Ticari ateşelikler aracılığı ile hedef pazarlardaki market zincirleri veya tedarikçileri tespit edilip bu firmaların temsilcilerinin alım heyeti olarak Gümüşhane'ye getirilebileceği gündeme alınmalıdır.

- S.Arabistan
- Mısır
- Hollanda
- BAE
- Katar
- İsveç
- Güney Afrika

Seçilen Alım Heyetleri Faaliyetleri aşağıdaki başlıklar olmuştur; Düzenlenecek ticari heyet ve alım heyetinin yanı sıra destek kapsamında ön heyetlerin düzenlenebileceği belirtilmiştir. Bu durumda küme firmalarının tam mutabık olmadığı ülkelerde ön heyet uygulamasının gündeme alınması faydalı olacaktır. Gümüşhane Ticaret ve Sanayi Odası'dan bir yada iki yetkilinin söz konusu ülkelere ön ziyaret yapması faydalı olabilir.

7.4 Hedef Ülkelerde Düzenlenen Fuarlar

Tablo 81: Hedef Ülkelerde Düzenlenen Fuarların Listesi

ÜLKE	ŞEHİR	FUAR	WE	TARİH
ABD	New York	Fancy Food	www.specialtyfood.com	26-28 Haziran 2016
ABD	Şikago	Sweets and Snacks Expo	www.sweetsandsnacks.com	23-25 Mayıs 2017
Almanya	Köln	Anuga	www.anuga.com	7-11 Ekim 2017
Fransa	Paris	Sial	www.sialparis.com	16-20 Ekim 2016
BAE	Dubai	Gulfood	www.gulfood.com	26 Şubat - 02 Mart 2017
Meksika	Guadalajara	Alimentaria Mexio	www.alimentaria-mexico.com	8-10 Mart 2017
Japonya	Tokyo	Foodex Japan	www.jma.or.jp	7-10 Mart 2017
Çin	Shanghai	SIAL China	www.sialchina.com	17-19 Mayıs 2017
Çin	Shanghai	FHC China Fuarı	www.fhcchina.com	7-9 Kasım 2016
Tavyan	Taipie	Food Taipei	www.foodtaipei.com.tw	21-24 Haziran 2017
Brezilya	Sao Paulo	APAS	www.feiraapas.com.br	2-5 Mayıs 2016
Rusya	Moskova	World Food Moskov	www.world-food.ru	12-15 Eylül 2016
Almanya	Köln	ISM	www.ism-cologne.com	29/01-02/02 2017
BAE	Dubai	WOP Dubai - The International Perishables	http://www.wop-dubai.com/	13-15 Kasım 2016

Kaynak: Strateko internet araştırması

8. Proje Performans Kriterleri

Şekil 25: Proje Performans Kriterleri/Ölçüt

VİZYON PLANI	STRATEJİK HEDEFLER	ÖLÇÜT
“Hedef pazarlara uygun ürünler üretmek ve istikrarlı ihracat sağlamak”	Stratejik Hedef-1: “Katma Değerli Ürünlerle İhracat Artışı Sağlanması”	Üniversitelerin Teknopark ve Arge merkezleriyle işbirliği içinde üründe fark yaratacak rekabet avantajı kazanacak projeler yapmak
	Stratejik Hedef-2: “Mevcut ve yeni ürünlerle hedef pazarlara giriş yapılması, mevcut pazarlarda ise pazar payının artırılması”	Almanya, ABD, S.Arabistan, Mısır, İsveç, İsrail, Belçika gibi ülkelerin özelliklerine uygun ürün ve ambalajlama ile Pazar payının artırılması faaliyetleri

9. Kaynakça

- ◆ Gümüşhane Üretim ve Ticareti Tezi – Adem Özbek- Gazi Osmanpaşa Üniversitesi-2010
- ◆ Geleneksel Türk tadı: pekmez- Uçar Aslı
- ◆ Anonymous, 2000 TS 12677/Ekim 2000, Dut Pestili, Türk Standardı, Ankara.
- ◆ Baysal A., 200, Beslenme, Hatipoğlu Yayınevi, Ankara.
- ◆ Pestil ve Köme Teknolojisi- Yrd. Doç.Dr. Özgün Kalkışım-Mehmet Özdemir
- ◆ <http://www.ajans.kemaliye.net/dut-paneli-bilgileri/dut-paneli-notlari-3/>
- ◆ <http://dogadansifaya.blogspot.com/2008/05/beyaz-dutun-faydalari.html>
- ◆ http://www.gazeteler1.com/haber_detay.asp?id=127.25.10.2006.
- ◆ http://www.gumushane.gov.tr/kultur/yoresel_yemekler/yemekler.asp
- ◆ Fresh Deciduous Fruit Annual,Turkey, GAIN Report, USDA Foreign Agriculture Service,2015
- ◆ Improvements in Market Access Increase Prospects For U.S. Exports Of Apples And Pears To China, , GAIN Report, USDA Foreign Agriculture Service,2014
- ◆ Freshfoodvillage, Catalogue,2015
- ◆ Alata Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü

EK 1: FİRMA KÜNYELERİ

URGE Firmaları Listesi

S N	Şirket Adı	Adres	Telefon / Faks	E-posta	Web Sitesi	İlgili Kişi
	COŞKUNOĞLU NAKLİYAT, ORGANİZASYON HİZMETLERİ, TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	Harmancık Köyü Organize Sanayi bölgesi 132 Ada, 3 Parsel / Gümüşhane	0 532 714 69 70 0 462 322 58 83 0 444 29 44	info@coskunoglupestil.com	www.info@coskunoglupestil.com	AHMET ZİYAETTİN COŞKUNOĞLU
	TAŞMAR GIDA, İMALAT, TURİZM TEMİZLİK, SANAYİ VE TİCARET İTHALAT, İHRACAT LİMİTED ŞİRKETİ	Atatürk Caddesi No:2 /Gümüşhane	0 532 475 49 04 0 456 213 58 89 0 456 213 68 89	mutas29@hotmail.com	www.yorepestil.com	MUAMMER TAŞ
	ŞAHANE DOĞAL ÜRÜNLER GIDA İTHALAT İHRACAT TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	Organize Sanayi Bölgesi Yoncalı Mevkii 1. Sokak No.21 / Gümüşhane	0 532 506 52 44 0 444 71 65	sabri.bul@hotmail.com	www.pestilzade.com.tr	GÖKTÜRK ARTUN
	KELKİT DOĞAN PESTİL KÖME GIDA SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	Cumhuriyet Mahallesi Cengizhan Sokak No:44/4 Kelkit Gümüşhane	0 456 317 31 00	doganpestil@hotmail.com	www.doganpestil.com.tr	UMUT YAŞAR DOĞAN
	FATİH SULTAN PESTİL KÖME GIDA SANAYİ TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	Karaca Mahallesi Hoca Ahmet Yeseci Caddesi No:252 Şiran/Gümüşhane	0 456 511 77 08 0 533 540 09 55 0 456 511 72 99	sultanpestil@gmail.com	www.fatihsultanpestil.com.tr	ABDULBAKİ KARA
	HARMANGÜLÜ PESTİL KÖME SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	Harmancık Köyü Karşıyaka Mahallesi No:42/E / Torul Gümüşhane	0 533 651 35 42 0 456 611 10 08 0 456 611 10 08	harmangulupestilkome@hotmail.com	www.harmangulupestilko.me.com	SİNAN ŞAHİNÖZ
	GÜMÜŞDOĞA GIDA SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	Mescitli Gölbaşı Mevkii Transit Tyolu Yanı No.1 /gümüşhane	0 532 554 07 56 0 533 637 29 81 0 533 662 08 09 0 456 244 51 95 0 456 244 51 53	dogapestil@hotmail.com	www.dogapestil.com	MERDİN PEHLİVAN CENK İNCE SERDAR ÖZKAN
	BÜYÜKBAYRAKTAR GIDA SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	Bağlarbaşı Mahallesi Dere Sokak No:41/D Gümüşhane	0 456 213 77 76 0 532 691 86 91 0 537 459 61 50 0 456 242 23 78	kralpestil@kralpestil.com	www.kralpestil.com	NURACAN ÖZDEMİR
	YILDIRIMLAR PESTİL KÖME GIDA SANAYİ TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	Harmancık Köyü Merkez Mevkii No: 67 Torul / Gümüşhane	0 539 540 32 26 0 536 477 49 35 0 456 611 10 26	onur_ts_29@hotmail.com		YAVUZ YILDIRIM ŞAHİNÖZ
	GÜMÜŞSAN DOĞAL ÜRÜNLER GIDA, YEMEK, TEMİZLİK HİZMETLERİ SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	Harmancık Mevkii Organize Sanayi Bölgesi 132 Ada, 2 Parsel / Gümüşhane	0 505 709 69 79 0 545 615 29 29 0 456 242 21 21 0 456 242 20 29	info@gumussan.com	www.gumussanpestil.com	ÖNDER ÖZDAMAR RECAİ AKHAN
	NADİR ÖZER BİTKİ VE MEYVE ÜRÜNLERİ İMALAT İTHALAT İHRACAT SANAYİ VE TİCARET LTD.ŞTİ	Küçük sanayi sitesi C blok No. 15 Gümüşhane	04562337476 05325566186 04562131839	nadir_ozer29@hotmail.com		NADİR ÖZER KAYA

Firma Adı	KELKİT DOĞAN PESTİL KÖME GIDA SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ
Görüşülen Kişi	UMUT YAŞAR DOĞAN
E – Posta	doganpestil@hotmail.com ; doganpestil@gmail.com
Web	www.doganpestil.com.tr
Tel	04563173100 05352539596
Adres	Cumhuriyet mahalles, Ertürk sokak, No:19 Kelkit Gümüşhane
Firma Ortaklık Yapısı, Yönetim	Şahıs Şirketi, %100 Yaşar Doğan'a ait
Firma Hakkında Tarihçe	2014 yılında 9. Etap kırsal kalkınma projesi kapsamında başladı. 2015 Aralık ayında tamamlandı, aynı zamanda üretime başlandı. 6 aydır üretim yapıyorlar. Pestil Köme'nin 11 ayrı çeşidi ürettiyorlar
Misyon – Vizyon	Kaliteli ürün üretilip pazarda yerini almak. İç ve dış Pazar satış hedefliyorlar. Pazarı yeni tanıyorlar. Daha önce organik tarım ile uğraşıyorlarmış.
İK: Daimi çalışan kişi sayısı TOPLAM SAYI	
USTA TOPLAM SAYI	2
İŞÇİ TOPLAM SAYI	3
İÇ PAZARLAMA, SATIŞ TOPLAM SAYI	1
İHRACAT DEPARTMANI TOPLAM SAYI	0
GIDA MÜHENDİSİ TOPLAM SAYI	0
İK DEPARTMANI TOPLAM SAYI	6 (Firma çalışan sayısı) – Muhasebe desteği dışarıdan alınıyor.
ÜRETİLEN/PAKETLENEN/PAZARLANAN ÜRÜN GRUPLARI : (ÜRÜNLERİ BELİRTİNİZ)	
Pestil köme - GTİP kod : 1704.90.71.00.00 (Kaynatılmış tatlılar dondurulmuş olsun olmasın)	Evet
Sirke - GTIP: 2209.00 (Sirkeler ve asetik asitten elde edilen sirke yerine geçen maddeler)	Hayır
Pekmez - GTIP: 2007.99.39.00.11	Hayır

Firma Adı	TAŞMAR GIDA, İMALAT, TURİZM TEMİZLİK, SANAYİ VE TİCARET İTHALAT, İHRACAT LİMİTED ŞİRKETİ
Görüşülen Kişi	MUAMMER TAŞ
E – Posta	Mutas29@hotmail.com
Web	www.yorepestil.com
Tel	04562135889 05324754904
Adres	Atatürk caddesi no 2 Gümüşhane
Firma Ortaklık Yapısı, Yönetim	Aile şirketi , eşit ortaklık Yönetim Muammer TAŞ'da
Firma Hakkında Tarihçe	1985'de pestil imalatına başlamışlar. 2000'li yıllarda kurumsal olmuş.
Misyon – Vizyon	Yöresel veya bu bölgenin bir çocuğu olaral bir sorumluluğumuz var. Dokuyu bozmadan en kaliteli ürünü yapmalıyız. Pestilin dokusunu bozmadan üretmeye devam ediyoruz. İşi yöresellikten çıkartmamaya özen gösteriyoruz.
İK: Daimi çalışan kişi sayısı TOPLAM SAYI	Toplam 16 kişi çalışıyor
USTA TOPLAM SAYI	2
İŞÇİ TOPLAM SAYI	13
İÇ PAZARLAMA, SATIŞ TOPLAM SAYI	1
İHRACAT DEPARTMANI TOPLAM SAYI	-
GIDA MÜHENDİSİ TOPLAM SAYI	- Daha once varmış ama zorunlu olmayınca işten çıkartmışlar
İK DEPARTMANI TOPLAM SAYI	
ÜRETİLEN/PAKETLENEN/PAZARLANAN ÜRÜN GRUPLARI : (ÜRÜNLERİ BELİRTİNİZ)	.
Pestil köme - GTİP kod : 1704.90.71.00.00 (Kaynatılmış tatlılar dondurulmuş olsun olmasın)	3 çeşit pestil (şade-fındıklı-cevizli) 2 çeşit köme (klasik ve pikolalı)
Sirke - GTIP: 2209.00 (Sirkeler ve asetik asitten elde edilen sirke yerine geçen maddeler)	-
Pekmez - GTIP: 2007.99.39.00.11	2 çeşit (Gün pekmezi – taze dut kaynatılarak yapılır ve katkı maddedi yok, güneşte kurutulur) ve normal pekmez
	Atom, yore ballısı, yore sarma, yore muska (2 ser cesit)
	Kuşburnu reçeli (2.000-3.000 şişe) Köylerden toplanan taze kuşburnu ile üretilir

Firma Adı	FATİH SULTAN PESTİL KÖME GIDA SANAYİ TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ
Görüşülen Kişi	BAKİ KARA
E – Posta	Sultanpestil@gmail.com
Web	www.fatihsultanpestil.com.tr
Tel	05335400955 04565117708 4443943
Adres	Karaca Mahallesi Hoca Ahmet Yeseci Caddesi No:252 Şiran/Gümüşhane
Firma Ortaklık Yapısı, Yönetim	Aile şirketi, kardeş ile ortak %70-%30 Yönetim Baki bey
Firma Hakkında Tarihçe	İnternet
Misyon – Vizyon	internet
İK: Daimi çalışan kişi sayısı TOPLAM SAYI	17 (Patron dahil)
USTA TOPLAM SAYI	2
İŞÇİ TOPLAM SAYI	13
İÇ PAZARLAMA, SATIŞ TOPLAM SAYI	1
İHRACAT DEPARTMANI TOPLAM SAYI	1
GIDA MÜHENDİSİ TOPLAM SAYI	Önceden vardı, sonar zorunluluk kalkında iptal edildi. Daha önce çalışan da usulen imza atıyordu. Bizim sektörümüzde gerekli olmaz, zira süreci usta yürütüyor. Zaman içinde istihdam etmeyi düşünüyoruz
İK DEPARTMANI TOPLAM SAYI	Muhasebe hizmeti dışarıdan sağlanıyor
ÜRETİLEN/PAKETLENEN/PAZARLANAN ÜRÜN GRUPLARI	
Pestil köme - GTİP kod : 1704.90.71.00.00 (Kaynatılmış tatlılar dondurulmuş olsun olmasın)	Cevizli Fındıklı Pestil ve Köme
Sirke - GTIP: 2209.00 (Sirkeler ve asetik asitten elde edilen sirke yerine geçen maddeler)	-
Pekmez - GTIP: 2007.99.39.00.11	-
	Pestil Köme Pestil tatlıları (Muska-Sarma-atom-sultan ballısı) Toplam 11 çeşit ürün var
	Cam kavanozlu ürün satışından uzak duruyorlar. Ürün zayıf çok fazla oluyor. Kargo süreci çok riskli.
DİĞER	4 ayrı marka var. Hepsi tescilli PESTİLCİM PESTİ LEZİZ MELİKŞAH SULTAN THE BEST-IL (İhracat markası)

Firma Adı	BÜYÜKBAYRAKTAR GIDA SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ
Görüşülen Kişi	NURCAN ÖZDEMİR (Patron-görüşme yapılamadı) Buğra Kızılet (Gıda Mühendisi)
E – Posta	kralpestil@kralpestil.com
Web	www.kralpestil.com bgr-kzlt@hotmail.com
Tel	4447074 05374596150
Adres	Bağlarbaşı Mahallesi Dere Sokak No:41/D Gümüşhane
Firma Ortaklık Yapısı, Yönetim	6 ortaklı, Limited, Aile şirketi Yönetim NURCAN ÖZDEMİR (Nurcan hanım aynı zamanda genel müdür ve En büyük ortak değil)
Firma Hakkında Tarihçe	WEB
Misyon – Vizyon	WEB
İK: Daimi çalışan kişi sayısı TOPLAM SAYI	72 kişi (Patron dahil)
USTA TOPLAM SAYI	5
İŞÇİ TOPLAM SAYI	60
İÇ PAZARLAMA, SATIŞ TOPLAM SAYI	3
İHRACAT DEPARTMANI TOPLAM SAYI	2
GIDA MÜHENDİSİ TOPLAM SAYI	2
İK DEPARTMANI TOPLAM SAYI	
ÜRETİLEN/PAKETLENEN/PAZARLANAN ÜRÜN GRUPLARI : (ÜRÜNLERİ BELİRTİNİZ)	
Pestil köme - GTİP kod : 1704.90.71.00.00 (Kaynatılmış tatlılar dondurulmuş olsun olmasın)	Evet Pestil ve Köme
Sirke - GTIP: 2209.00 (Sirkeler ve asetik asitten elde edilen sirke yerine geçen maddeler)	Hayır
Pekmez - GTIP: 2007.99.39.00.11	Evet
	Artan malzemenden pestil ezmesi üretiyorlar. Pestil Köme muadili bir tatlı mı?
	Sade cevizli fındıklı Pestil Sade ve pikolalı Köme Kral tatlı (Sarma), Muska, Rulo pestil, Çoka pestil Marmelat, Nektar Pekmez Fındık Ezmesi

Firma Adı	NADİR ÖZER BİTKİ VE MEYVE ÜRÜNLERİ İMALAT İTHALAT İHRACAT SANAYİ VE TİCARET LTD.ŞTİRİ
Görüşülen Kişi	NADİR ÖZER KAYA
E – Posta	nadir_ozet29@hotmail.com
Web	yok
Tel	04562337467 05325566186
Adres	Organize Sanayi Bölgesi 136/1 Parsel - Gümüşhane
Firma Ortaklık Yapısı, Yönetim	Şahıs Şirketi %100
Firma Hakkında Tarihçe	1984 yılında vergi mükellefi olarak başlamış, şirketleşme 1995 yılında olmuş. Çamaşır suyu – Kolonya – Sıvı Deterjan üreterek başlamışlar. Sirke üretimine 2014’de başlamışlar
Misyon – Vizyon	Gümüşhane de doğal yapısı ve ürünlerinin potansiyeli olan bir yer olması nedeniyle, bu değer ve artışının değerlendirilmesi. Fincan poşet çay üretimine 1996 yılında başlamışlar. Doğal flora zengin. İlin bu potansiyelini Türkiye ve Dünyaya açalım istemişler ve 2008 yılında Gümüşhane den ilk ihracat yapan firma olmuş.
İK: Daimi çalışan kişi sayısı TOPLAM SAYI	Toplam 3 kişi, İŞKUR desteği ile 4 kişiye çıkmayı planlıyor
USTA TOPLAM SAYI	2
İŞÇİ TOPLAM SAYI	
İÇ PAZARLAMA, SATIŞ TOPLAM SAYI	
İHRACAT DEPARTMANI TOPLAM SAYI	
GIDA MÜHENDİSİ TOPLAM SAYI	
İK DEPARTMANI TOPLAM SAYI	
ÜRETİLEN/PAKETLENEN/PAZARLANAN ÜRÜN GRUPLARI : (ÜRÜNLERİ BELİRTİNİZ)	
Pestil köme - GTİP kod : 1704.90.71.00.00 (Kaynatılmış tatlılar dondurulmuş olsun olmasın)	
Sirke - GTIP: 2209.00 (Sirkeler ve asetik asitten elde edilen sirke yerine geçen maddeler)	Evet
Pekmez - GTIP: 2007.99.39.00.11	
DİĞER	Fincan Poşet çay (20 çeşit – birki ve meyve çayı) Siyah çay üreten firmalara poşet çay paketlemesi yapılıyor Sirke

Firma Adı	GÜMÜŞSAN DOĞAL ÜRÜNLER GIDA, YEMEK, TEMİZLİK HİZMETLERİ SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ
Görüşülen Kişi	RECAİ AKHAN SELAMI ZENGİN (Muhasebe)
E – Posta	info@gumussan.com
Web	www.gumussanpestil.com
Tel	0 505 709 69 79 0 545 615 29 29 0 456 242 21 21 0 456 242 20 29
Adres	Harmancık Mevkii Organize Sanayi Bölgesi 132 Ada, 2 Parsel /Gümüşhane
Firma Ortaklık Yapısı, Yönetim	Limited Şirket, 3 ortak, %50 ve %25-%25 ÖNDER ÖZDAMAR (%50 pay sahibi)
Firma Hakkında Tarihçe	Şirket kuruluşu Aralık 2013, Üretim Şubat 2015
Misyon – Vizyon	Gümüşhane’de sektöründe birinci olmak.
İK: Daimi çalışan kişi sayısı TOPLAM SAYI	10
USTA TOPLAM SAYI	1
İŞÇİ TOPLAM SAYI	6
İÇ PAZARLAMA, SATIŞ TOPLAM SAYI	1
İHRACAT DEPARTMANI TOPLAM SAYI	
GIDA MÜHENDİSİ TOPLAM SAYI	
İK DEPARTMANI TOPLAM SAYI ve muhasebe	2
ÜRETİLEN/PAKETLENEN/PAZARLANAN ÜRÜN GRUPLARI : (ÜRÜNLERİ BELİRTİNİZ)	
Pestil köme - GTİP kod : 1704.90.71.00.00 (Kaynatılmış tatlılar dondurulmuş olsun olmasın)	Pestil ve Köme
Sirke - GTIP: 2209.00 (Sirkeler ve asetik asitten elde edilen sirke yerine geçen maddeler)	Hayır
Pekmez - GTIP: 2007.99.39.00.11	Hayır
DİĞER	Pestil Köme ve bunlardan yapılan çeşitli ürünler

Firma Adı	COŞKUNOĞLU NAKLİYAT, ORGANİZASYON HİZMETLERİ, TURİZM, İNŞAAT, TAAHHÜT, GIDA VE ENERJİ SANAYİ AMBALAJLAMA TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ
Görüşülen Kişi	AHMET ZİYAETTİN COŞKUNOĞLU (genel Müdür)
E – Posta	info@coskunoglupestil.com
Web	www.coskunoglupestil.com
Tel	0 532 714 69 70 0 462 322 58 83 444 29 44
Adres	Harmancık Köyü Organize Sanayi bölgesi 132 Ada, 3 Parsel / Gümüşhane
Firma Ortaklık Yapısı, Yönetim	Ana – Oğul Gülşeni ve Ahmet Coskunoğlu (eşit ortaklık) Yetkili : Ahmet Coşkunoğlu
Firma Hakkında Tarihçe	Kuruluş : 2006 Trabzon. Önce inşaat ve Turizm amaçlı kurulmuş ve 2013 yılında Köme ve Pestil işine girmişler
Misyon – Vizyon	Hendi satış noktalarını kurarak satış yapmak. Hedefleri, ihracatta bir yere varmak . Yurtdışında şubeler açmak. Köme pestil yanında meyve kuruları (elma-incir-dut-kayısı-vişne-kiraz-...)
İK: Daimi çalışan kişi sayısı TOPLAM SAYI	12
USTA TOPLAM SAYI	2
İŞÇİ TOPLAM SAYI	8
İÇ PAZARLAMA, SATIŞ TOPLAM SAYI	
İHRACAT DEPARTMANI TOPLAM SAYI	
GIDA MÜHENDİSİ TOPLAM SAYI	
İK DEPARTMANI TOPLAM SAYI	1
ÜRETİLEN/PAKETLENEN/PAZARLANAN ÜRÜN GRUPLARI : (ÜRÜNLERİ BELİRTİNİZ)	
Pestil köme - GTİP kod : 1704.90.71.00.00 (Kaynatılmış tatlılar dondurulmuş olsun olmasın)	Pestil ve Köme
Sirke - GTIP: 2209.00 (Sirkeler ve asetik asitten elde edilen sirke yerine geçen maddeler)	Hayır
Pekmez - GTIP: 2007.99.39.00.11	Hayır
	Pestil türevi 8 çeşit ürünleri var.

Firma Adı	ŞAHANE DOĞAL ÜRÜNLER GIDA İTHALAT İHRACAT TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ
Görüşülen Kişi	SABRİ BUL
E – Posta	sabri.bul@hotmail.com
Web	www.pestilzade.com.tr.
Tel	0 545 585 5855 444 71 65
Adres	Organize Sanayi Bölgesi Yoncalı Mevkii 1. Sokak No.21 / Gümüşhane
Firma Ortaklık Yapısı, Yönetim	Şahıs Şirketi GÖKTÜRK ARTUN (%100)
Firma Hakkında Tarihçe	Ana kuruluş 2013 yılında, Karizma Mühendislik olarak kurulmuş. 2014 yılında ŞAHANE DOĞAL ürünler olarak devam ediyor. Pestil ve Köme üretimi için altyapı 2014 başlamış ve satış 2015
Misyon – Vizyon	1.5 yılda Türkiye’de 57 şehre satış yapıyorlar. Önümüzdeki 4-5 yıl içinde Gümüşhane Pestil Köme Sektöründe ilk 3 de olmayı planlıyorlar. İhracata önem veriyorlar. 10 ülkenin ticaret müşavirleri ile görüşmeler yapıyorlar.
İK: Daimi çalışan kişi sayısı TOPLAM SAYI	22
USTA TOPLAM SAYI	2
İŞÇİ TOPLAM SAYI	16
İÇ PAZARLAMA, SATIŞ TOPLAM SAYI	1
İHRACAT DEPARTMANI TOPLAM SAYI	1
GIDA MÜHENDİSİ TOPLAM SAYI	1
İK DEPARTMANI TOPLAM SAYI	1
ÜRETİLEN/PAKETLENEN/PAZARLANAN ÜRÜN GRUPLARI : (ÜRÜNLERİ BELİRTİNİZ)	
Pestil köme - GTİP kod : 1704.90.71.00.00 (Kaynatılmış tatlılar dondurulmuş olsun olmasın)	Pestil ve Köme (10 çeşit)
Sirke - GTIP: 2209.00 (Sirkeler ve asetik asitten elde edilen sirke yerine geçen maddeler)	Yok
Pekmez - GTIP: 2007.99.39.00.11	Düşünüyorlar
DIĞER	YOK

Firma Adı	GÜMÜŞDOĞA GIDA SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ
Görüşülen Kişi	MERDİN PEHLİVAN
E – Posta	dogapestil@hotmail.com
Web	www.dogapestil.com
Tel	05325540756 04562445192
Firma Ortaklık Yapısı, Yönetim	Ltd 3 ortaklı eşit pay, Müdür Merdin bey ama herkes yetkili
Firma Hakkında Tarihçe	Amatör olarak başlama 2001, Kuruluş şahıs şirketi Cenk bey 20013 2006 yılında şirketleşme ve 3 ortak
Misyon – Vizyon	Kaliteyi uygun fiyata satmak Bu şekilde büyümek, sektörde kalıcı olmak
İK: Daimi çalışan kişi sayısı TOPLAM SAYI	21
USTA TOPLAM SAYI	3
İŞÇİ TOPLAM SAYI	15
İÇ PAZARLAMA, SATIŞ TOPLAM SAYI	2
İHRACAT DEPARTMANI TOPLAM SAYI	
GIDA MÜHENDİSİ TOPLAM SAYI	1
İK DEPARTMANI TOPLAM SAYI	Dışarıdan hizmet alımı
ÜRETİLEN/PAKETLENEN/PAZARLANAN ÜRÜN GRUPLARI : (ÜRÜNLERİ BELİRTİNİZ)	
Pestil köme - GTİP kod : 1704.90.71.00.00 (Kaynatılmış tatlılar dondurulmuş olsun olmasın)	Pestil / Köme ve çeşitleri (yaklaşık 10 çeşit)
Sirke - GTIP: 2209.00 (Sirkeler ve asetik asitten elde edilen sirke yerine geçen maddeler)	
Pekmez - GTIP: 2007.99.39.00.11	

Firma Adı	HARMANGÜLÜ PESTİL KÖME SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ
Görüşülen Kişi	SİNAN ŞAHİNÖZ
E – Posta	Harmangülüpestilköme@hotmail.com
Web	www.harmangulu.com.tr
Tel	04566111008 05336513542
Adres	Harmancık Köyü Torol Gümüşhane
Firma Ortaklık Yapısı, Yönetim	İki kardeş Eşit ortaklık
Firma Hakkında Tarihçe	40 yıl önce anne ve baba tarafından pestil ve köme üretmek için kurulmuş. Kurumsallaşma 25.07.2008.
Misyon – Vizyon	Pestil ve köme den farklı çeşitler üretmek
İK: Daimi çalışan kişi sayısı TOPLAM SAYI	20
USTA TOPLAM SAYI	2
İŞÇİ TOPLAM SAYI	11
İÇ PAZARLAMA, SATIŞ TOPLAM SAYI	7
İK DEPARTMANI TOPLAM SAYI	Dışarıdan hizmet alımı yapıyorlar
ÜRETİLEN/PAKETLENEN/PAZARLANAN ÜRÜN GRUPLARI : (ÜRÜNLERİ BELİRTİNİZ)	
Pestil köme - GTİP kod : 1704.90.71.00.00 (Kaynatılmış tatlılar dondurulmuş olsun olmasın)	Üretimin %90'ı
Sirke - GTIP: 2209.00 (Sirkeler ve asetik asitten elde edilen sirke yerine geçen maddeler)	
Pekmez - GTIP: 2007.99..00.11	Üretimin %10'u

Firma Adı	YILDIRIMLAR PESTİL KÖME GIDA SANAYİ TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ
Görüşülen Kişi	ONUR ŞAHİNÖZ - Ortak
E – Posta	Onur_ts_29@hotmail.com
Tel	05364774935 04566111026
Adres	Harmacı Köyü Torul Gümüşhane
Firma Ortaklık Yapısı, Yönetim	3 ortaklı aile şirketi. Karar Yavuz Yıldırım Şahinöz'de
Firma Hakkında Tarihçe	Aile içinde üretim 1984 yıllarından başladı. Dut mevsiminde yapılır stoklanır ve kışın satılırdı 2009 yılında fabrika üretimi ve kurumsallaşma.
Misyon – Vizyon	Doğala öze dönecek çalışmalar yapmak Glikoz şurubundan kurtulmak.
İK: Daimi çalışan kişi sayısı TOPLAM SAYI	10
USTA TOPLAM SAYI	2
İŞÇİ TOPLAM SAYI	4
İÇ PAZARLAMA, SATIŞ TOPLAM SAYI	4
İK DEPARTMANI TOPLAM SAYI	Dışarıdan hizmet alıyorlar
ÜRETİLEN/PAKETLENEN/PAZARLANAN ÜRÜN GRUPLARI : (ÜRÜNLERİ BELİRTİNİZ)	
Pestil köme - GTİP kod : 1704.90.71.00.00 (Kaynatılmış tatlılar dondurulmuş olsun olmasın)	Pestil ve Köme (Çeşitleri 10)
Sirke - GTIP: 2209.00 (Sirkeler ve asetik asitten elde edilen sirke yerine geçen maddeler)	
Pekmez - GTIP: 2007.99.39.00.11	